

Τμήμα Οικονομικών
Επιστημών

**MSc law &
economics**

DEPARTMENT of ECONOMICS,
UNIVERSITY of MACEDONIA
and SCHOOL of LAW,
ARISTOTLE UNIVERSITY of THESSALONIKI

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Νομική Σχολή

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Διπλωματική Εργασία

**ΟΙ ΑΚΥΡΩΣΙΜΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ Α.Ε.
ΚΑΙ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΕΤΑΙΡΩΝ Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε.**

Του

Χρήστου Κουκαρούδη

Επιβλέπων Καθηγητής: Ρήγας Γιοβαννόπουλος

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης Δίκαιο και Οικονομικά
(με εξειδίκευση στο Δίκαιο των Επιχειρήσεων)

Φεβρουάριος 2024

Κυριότερες Συντομογραφίες

ΑΕ Ανώνυμη Εταιρία
ΑΚ Αστικός Κώδικας
ΑΠ Άρειος Πάγος
Αρμ Αρμενόπουλος
Β.Δ Βασιλικό Διάταγμα
ΓΕΜΗ Γενικό Εμπορικό Μητρώο
ΓΣ Γενική Συνέλευση
ΔΕΕ Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών
ΔΣ Διοικητικό Συμβούλιο
ΕιρΘεσ Ειρηνοδικείο Θεσσαλονίκης
ΕλλΔνη Ελληνική Δικαιοσύνη
ΕΕμπΔ Επιθεώρηση Εμπορικού Δικαίου
ΕπισκΕΔ Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου
ΕΠΕ Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης
ΕφΑθ Εφετείο Αθηνών
ΕφΑνΚρ Εφετείο Ανατολικής Κρήτης
ΕφΔωδ Εφετείο Δωδεκανήσου
ΕφΘεσσ Εφετείο Θεσσαλονίκης
ΕφΚρ Εφετείο Κρήτης
ΕφΠατρ Εφετείο Πατρών
ΕφΠειρ Εφετείο Πειραιά
ΙΚΕ Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία
ΚΠολΔ Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
ΜΕφΑθ Μονομελές Εφετείο Αθηνών
ΜΠρΚαβ Μονομελές Πρωτοδικείο Καβάλας
ΜΠρΚατερ Μονομελές Πρωτοδικείο Κατερίνης
ΜΠρΛαμ Μονομελές Πρωτοδικείο Λαμίας
ΜΠρΛαρ Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας
ΜΠρΣερ Μονομελές Πρωτοδικείο Σερρών
ΜΠρΦλωρ Μονομελές Πρωτοδικείο Φλώρινας

ΜΠρΧαν Μονομελές Πρωτοδικείο Χανίων
Ν.Δ Νομοθετικό Διάταγμα
ΝΣΚ Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
ΝοΒ Νομικό Βήμα
ΤΝΠ Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών
ΠΜΔ Πολυμερείς Μηχανισμοί Διαπραγμάτευσης
ΠΠρΑθ Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθήνας
ΠΠΒολ Πολυμελές Πρωτοδικείο Βόλου
ΠΠρΘεσσ Πολυμελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης
ΠΠρΚεφαλ Πολυμελές Πρωτοδικείο Κεφαλονιάς
ΠΠρΚω Πολυμελές Πρωτοδικείο Κω
ΠΠρΛαρ Πολυμελές Πρωτοδικείο Λάρισας

Στην οικογένεια μου που με στηρίζει όλα αυτά τα χρόνια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	vii
----------------	-----

ΕΝΟΤΗΤΑ Α' - ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (Α.Ε)

1.1. Η Γενική Συνέλευση - Έννοια – Αρμοδιότητες – Διαδικασία – Προϋποθέσεις έγκυρης λήψης απόφασης	1
1.2. Τα ελαττώματα των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης - Οι ακυρώσιμες αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης	6
1.3 Περιπτώσεις ακυρωσίας κατά άρθρο 137 παρ. 1	6
1.3.1. Απόφαση που λήφθηκε με τρόπο που δεν είναι σύμφωνος με το νόμο ή το καταστατικό-Περιπτωσιολογία	6
1.3.2. Απόφαση Γενικής Συνέλευσης που δεν συγκλήθηκε νόμιμα	9
1.3.3. Απόφαση Γενικής Συνέλευσης που δεν συγκροτήθηκε νόμιμα	14
1.4. Οι περιπτώσεις ακυρωσίας του άρθρου 137 παρ. 2	16
1.4.1. Μη χορήγηση οφειλόμενων πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 141	17
1.4.2. Αποφάσεις που λήφθηκαν κατά κατάχρηση της εξουσίας της πλειοψηφίας ...	19
1.5. Αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ ελαττώματος και λήψης της απόφασης.....	23
1.6. Η αγωγή ακύρωσης κατά της ακυρώσιμης απόφασης	26
1.6.1 Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση άσκησης της αγωγής.....	26
1.6.2 Οι μέτοχοι	27
1.6.3 Επικαρπωτές και ενεχυρούχοι δανειστές.....	31
1.6.4 Τα μέλη του ΔΣ.....	32
1.6.5. Αναγκαστικό δίκαιο.....	32
1.6.6. Αρμοδιότητα και προθεσμία άσκησης αγωγής.....	33
1.6.7. Προσωρινή δικαστική προστασία.....	34
1.6.8. Αποτελέσματα της ακύρωσης της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης.....	36
1.6.9. Δημοσιότητα	37
1.7. Αξίωση αποζημίωσης των μετόχων	37
1.7.1. Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με το άρθρο 137 παρ. 4 εδ. α'	37
1.7.2. Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με το άρθρο 137 παρ. 4 εδ. β'	39
1.7.3 Προθεσμία άσκησης αγωγής αποζημίωσης.....	39

ΕΝΟΤΗΤΑ Β' - ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ (Ε.Π.Ε)

2.1 Συνέλευση Εταίρων ΕΠΕ	40
2.1.1 Είδη Συνελεύσεων - Σύγκληση Συνέλευσης Εταίρων ΕΠΕ - Διαδικασία λήψης αποφάσεων.....	40
2.1.2 Διπλή πλειοψηφία εταίρων και κεφαλαίου.....	45

2.2 Ελαττωματικές αποφάσεις Συνέλευσης Εταίρων ΕΠΕ	46
2.2.1 Ακυρότητα, Ακυρωσία ή Ανυπόστατο αποφάσεων Συνέλευσης Εταίρων ΕΠΕ	46
2.2.2 Ακυρώσιμες αποφάσεις Συνέλευσης Εταίρων ΕΠΕ – Πρόσθετη Περιπτώσιολογία	48
2.2.3 Διαδικασία προσβολής αποφάσεων ακυρώσιμων αποφάσεων Συνέλευσης Εταίρων ΕΠΕ	51
ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄ - ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ (Ι.Κ.Ε)	
3.1 Συνέλευση Εταίρων ΙΚΕ	56
3.1.1 Αρμοδιότητα των εταίρων ΙΚΕ	57
3.1.2 Λήψη αποφάσεων των εταίρων ΙΚΕ εντός συνέλευσης.....	58
3.1.3 Σύγκλιση Συνέλευσης από την μειοψηφία του 10% (άρθρο 70 παρ. 2 Ν.4072/2012)	59
3.1.4 Συμμετοχή στην Συνέλευση, διεξαγωγή και λήψη αποφάσεων	60
3.2 Ελαττωματικές αποφάσεις - Ακυρώσιμες αποφάσεις εταίρων ΙΚΕ (άρθρο 74 παρ.1 Ν.4072/2012).....	62
3.2.1 Προβολή ακυρωσίας, αποτελέσματα και θεραπεία	63
Συμπεράσματα.....	64
Κυριότερη Βιβλιογραφία (με αλφαβητική σειρά).....	66
Άλλες πηγές.....	67

Περίληψη

Ενασχόληση της παρούσας εργασίας αποτελεί μια σημαντική πτυχή του δίκαιου των εμπορικών εταιριών, το οποίο ρυθμίζει τη σύσταση, την εσωτερική λειτουργία, την εξωτερική λειτουργία και την λύση - διάλυση των διαφόρων μορφών εταιρικού δικαίου. Βέβαια, ειδικότερο αντικείμενο της δικιάς μας έρευνας και ανάλυσης θα είναι η εσωτερική λειτουργία των εμπορικών εταιριών και ιδίως εκείνη που άπτεται στην λειτουργία των αποφασιστικών οργάνων τους.

Είναι σημαντικό να δώσουμε, αρχικά τον ορισμό της εμπορικής εταιρίας, της οποίας ο σκοπός απαιτείται προφανώς να είναι εμπορικός. Οφείλει να έχει ως σκοπό την άσκηση κατ' επάγγελμα της εμπορικής δραστηριότητας, δηλαδή άσκηση εμπορικών πράξεων των άρθρων 2 έως 3 του Β.Δ 24 Μαΐου 1835. Σε ορισμένες από αυτές και με τις οποίες εμείς θα ασχοληθούμε, την εμπορική ιδιότητα την δίνει ο ίδιος ο νόμος με βάση τον τύπο τους (τυπικό κριτήριο εμπορικότητας), χωρίς να μας ενδιαφέρει η δραστηριότητα για την άσκηση της οποίας ιδρύονται. Ο λόγος για την ανώνυμη εταιρία (ΑΕ), την εταιρία περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ) και την ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία (ΙΚΕ), οι οποίες ανήκουν και στην κατηγορία των κεφαλαιουχικών εταιριών.

Οι δύο σταθμοί στο ελληνικό εταιρικό δίκαιο ήταν οι προσωπικές εταιρίες και φυσικά η Ανώνυμη Εταιρία. Μεταξύ των δύο αυτών σταθμών, υπήρξε η εδραίωση δύο ακόμα εταιρικών μορφών, η ΕΠΕ και η ΙΚΕ, με την προσπάθεια οι εταιρικοί αυτοί τύποι να συγκεράσουν το προσωπικό – συμβατικό μαζί με το κεφαλαιουχικό – σωματειακό στοιχείο.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση των ελαττωμάτων των αποφάσεων που λαμβάνονται από τα όργανα των ανωτέρων εταιρικών μορφών, ιδιαίτερα εκείνων που περικλείονται από τον χαρακτηρισμό τους ως ακυρώσιμες και για τις οποίες θα εξετάσουμε τους λόγους ακυρότητας μαζί και με την επιβληθείσα δικαστική διαδρομή που πρέπει να ακολουθηθεί για την ανατροπή τους. Θα διαπιστώσουμε, ότι οι λόγοι που γεννάνε την ακυρωσία αποφάσεων των αρμοδίων οργάνων συλλογικής βούλησης, άπτονται σε ζητήματα ουσίας, σκοπιμότητας αλλά και πλημμελούς τήρησης των απαραίτητων διαδικαστικών προϋποθέσεων για την λήψη των επιμέρους αποφάσεων.

Δέον είναι να επισημανθεί, ότι το νομοθετικό καθεστώς των παραπάνω ζητημάτων άλλαξε ριζικά με τον ν.3604/2007, καθώς μέχρι τότε η αντιμετώπιση τους από το προηγούμενο καθεστώς (κ.ν 2190/1920) δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί

ικανοποιητική, ενώ κεφαλαιώδες νομοθέτημα θεωρείται ο νόμος 4548/2018, τον οποίον και θα εξετάσουμε. Μέχρι το 1962 η νομοθεσία δεν περιείχε μια ικανοποιητική αντιμετώπιση για την ελαττωματικότητα και έτσι η ελληνική νομολογία, εφαρμόζοντας διατάξεις περί δικαιοπραξιών του αστικού δικαίου, προσπάθησε να επιλύσει τα επιμέρους ζητήματα με βάση, ότι οι ελαττωματικές αποφάσεις ήταν άκυρες δικαιοπραξίες.

Λέξεις κλειδιά: Εμπορικές εταιρίες, Γενική Συνέλευση, Αποφάσεις Γενικής Συνέλευσης, Συνέλευση Εταίρων, Ελαττωματικές αποφάσεις, Ακυρωσία, Αγωγή ακύρωσης

ΕΝΟΤΗΤΑ Α' - ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (Α.Ε)

1.1 Η Γενική Συνέλευση - Έννοια – Αρμοδιότητες – Διαδικασία – Προϋποθέσεις έγκυρης λήψης απόφασης

Η Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε) διαθέτει όπως και τα άλλα νομικά πρόσωπα, όργανα με αποφασιστικές αρμοδιότητες, που εκφράζουν προς τα έξω και προς τρίτους την κυρίαρχη βούληση του νομικού προσώπου, χωρίς να παρεκκλίνει η εταιρία από τον καταστατικό σκοπό και τα οποία κυρίως ελέγχουν την σύννομη και προς το εταιρικό συμφέρον λειτουργία των οργανωτικών επιχειρηματικών δομών της εταιρίας. Τα όργανα αυτά είναι η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο και οι Ελεγκτές της εταιρίας. Εμείς θα εστιάσουμε στην λειτουργία της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων που είναι και το ανώτατο όργανο εκδήλωσης βούλησης των μετόχων. Κατόπιν νόμιμης σύγκλισης της, οι μέτοχοι καλούνται να συζητήσουν μια σειρά από θέματα που αφορούν την λειτουργία της εταιρίας, να ανταλλάξουν απόψεις και ιδέες και καταληκτικά να αποφασίσουν επί των θεμάτων, δεσμευόμενοι στο σύνολο τους στελέχη εταιρίας και μη από την πλειοψηφούσα απόφαση. Με άλλα λόγια, οι αποφάσεις της ΓΣ δεσμεύουν και επηρεάζουν και τις εσωτερικές και τις εξωτερικές σχέσεις μιας εταιρίας, συμπεριλαμβάνοντας τους παρόντες ή μέλλοντες μετόχους και εταιρικούς δανειστές. Στον νόμο 4548/2018 γίνεται αναφορά για την Γενική Συνέλευση στην διάταξη του άρθρου 116.

Στην αποκλειστική της αρμοδιότητα ανήκουν τα οριζόμενα κατά την διάταξη του άρθρου 117 θέματα¹.

Στην αποκλειστική αρμοδιότητα της ΓΣ ανήκουν επίσης ενδεικτικά θέματα, όπως η παροχή εξουσίας στο ΔΣ κατά άρθρο 24 παρ. 1,2 ή η χορήγηση άδειας προς μέλη του ΔΣ και διευθυντές της εταιρίας για την ενέργεια πράξεων ανταγωνισμού (άρθρο 98).

Αυτό δεν αποκλείει βέβαια, να οριστούν από το καταστατικό και άλλα θέματα, για τα οποία αρμόδια να αποφασίσει είναι μόνο η ΓΣ.

Στην Γενική Συνέλευση, ως όργανο περιοδικού χαρακτήρα έχουν δικαίωμα συμμετοχής όλοι οι μέτοχοι, προβάλλοντας έκαστος ατομικά την βούληση του, έτσι ώστε να σχηματίζεται η συλλογική δήλωση βούλησης του νομικού προσώπου.

¹ Βλ. Αθανασίου Λ. στο «Δίκαιο της ΑΕ» (Επιμ. Ε.Περάκη), 2010, τομ. 1^{ος}, γ' εκδ.

Οι Γενικές Συνελεύσεις διακρίνονται σε τακτικές, έκτακτες, συνήθεις, καταστατικές ή εξαιρετικές και σε επαναληπτικές, ανάλογα με την σπουδαιότητα των θεμάτων που τίθενται προς συζήτηση και τον τρόπο λήψης των αποφάσεων.

Η τακτική συνέλευση συγκαλείται από το ΔΣ υποχρεωτικά τουλάχιστον μία φορά σε κάθε εταιρική χρήση και το αργότερο, έως την δέκατη (10^η) ημερολογιακή ημέρα του ενάτου μήνα μετά την λήξη εταιρικής χρήσης, για να αποφασίζει περί εγκρίσεως των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της εταιρίας, περί εκλογής ελεγκτών και περί παντός άλλου θέματος της αρμοδιότητας της κατά άρθρο 119 παρ.1.

Η έκτακτη συνέλευση συγκαλείται από το ΔΣ κατόπιν ιδίας του πρωτοβουλίας, είτε κατόπιν αιτήσεως ελεγκτή εταιρίας προς τον πρόεδρο του ΔΣ, είτε κατόπιν ομοίας αιτήσεως (μειοψηφίας) μετόχου ή μετόχων, που συγκεντρώνουν το 1/20 του μετοχικού κεφαλαίου, για να αποφασίσει η ΓΣ επί ζητημάτων, που θα προσδιορίζονται στην σχετική πρόσκληση (άρθρα 119 παρ.2 και 121 παρ.2).

Συνήθης ΓΣ, τακτική ή έκτακτη, είναι εκείνη που συγκαλείται για να αποφασίσει επί συνήθων, διαχειριστικής φύσεως, υποθέσεων της εταιρίας, μη ανηκουσών στην αρμοδιότητα της καταστατικής, ως κατωτέρω, ΓΣ και με απαιτούμενα μειωμένα ποσοστά απαρτίας κατά άρθρο 130 παρ.1 και άρθρο 132 παρ.1.

Από την άλλη, εξαιρετική ή καταστατική ΓΣ συγκαλείται, επίσης από το ΔΣ, όταν πρόκειται να αποφασισθεί τροποποίηση καταστατικού ή υπάρχει ανάγκη να συζητηθούν θέματα μείζονος σημασίας κατά το νόμο ή το καταστατικό, οπότε οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με αυξημένα ποσοστά απαρτίας και πλειοψηφίας, όπως π.χ. κατά τα άρθρα 119 παρ.3, 130 παρ.3 και 132 παρ.2.

Επαναληπτικές είναι οι οποιασδήποτε μορφής ΓΣ, οι οποίες συνέρχονται κατόπιν νέας πρόσκλησης των μετόχων, εντός 20 ημερών από την ματαίωση, λόγω μη επίτευξης απαρτίας, της αρχικής ΓΣ, οπότε, για μεν τη συνήθη ΓΣ δεν απαιτείται πλέον κανένα ποσοστό απαρτίας, για δε την καταστατική ΓΣ απαιτείται απαρτία του 1/3 τουλάχιστον του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου.

Περί καθολικής ΓΣ, γίνεται λόγος, όταν τυπικά ή άτυπα συνέρχονται οι μέτοχοι, είτε αυτοπροσώπως ή με αντιπροσώπους, εκπροσωπώντας το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου και συμφωνούν ομόφωνα, να συγκροτήσουν συνέλευση και να λάβουν αποφάσεις (άρθρα 121 παρ.5 και 120 παρ.2).

Η διαδικασία για να σχηματισθεί, να λειτουργήσει και να λάβει αποφάσεις η Γενική Συνέλευση περιλαμβάνει τρία στάδια. Τη σύγκληση, τη συγκρότηση και τον τρόπο λήψεως αποφάσεων. Εμείς θα παρουσιάσουμε συνοπτικά τα τρία αυτά στάδια, χωρίς όμως να εξετάσουμε τις επιμέρους λεπτομέρειες, καθότι δεν είναι αντικείμενο της παρούσης εργασίας. Για να πραγματοποιηθεί και να λάβει εγκύτως αποφάσεις η ΓΣ των μετόχων, πρέπει να τηρηθούν οι διατυπώσεις που αφορούν την συγκρότηση και την σύγκληση².

Σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης επέρχεται με συντονισμένη πρόσκληση όλων των μετόχων να συγκεντρωθούν σε ορισμένο τόπο για να συγκροτηθούν σε σώμα, να συνεδριάσουν ως όργανο, προκειμένου να συζητήσουν και να λάβουν αποφάσεις επί των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης κατά άρθρο 119 επ.

Η σύγκληση της ΓΣ συνιστά κανονικά αποκλειστική αρμοδιότητα του ΔΣ της εταιρίας. Όταν, ωστόσο, το ΔΣ δεν σπεύδει, οικειοθελώς, να συγκαλέσει την ΓΣ, στις περιπτώσεις που την ζήτησε ελεγκτής ή η μειοψηφία μετόχων με συμμετοχή 1/20 τουλάχιστον στο καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο, η σύγκληση διενεργείται από τα πρόσωπα αυτά, με απόφαση δικαστηρίου. Η τελευταία θα εκδοθεί κατόπιν σχετικού αιτήματος τους, με την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, ορίζοντας τόπο, χρόνο και θέματα ημερήσιας διάταξης. Η σύγκληση της ΓΣ, κατά τα λοιπά, περιλαμβάνει τις ακόλουθες, κατά χρονική σειρά ταξινομημένες, νόμιμες ενέργειες ή διατυπώσεις. Διαφορετικές ή πρόσθετες διατυπώσεις μπορούν να προβλεφθούν στο καταστατικό της εταιρίας. Η σύγκληση γίνεται 20 τουλάχιστον πλήρεις ημέρες, πριν από την μέρα της συνεδρίασης, όπου το ΔΣ δημοσιεύει σχετική πρόσκληση, με καταχώρηση της στη μερίδα της εταιρίας στο Γ.Ε.ΜΗ.

Επί εταιριών, με μετοχές, εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά, η πρόσκληση δημοσιεύεται οπωσδήποτε και στον διαδικτυακό τόπο της εταιρίας κατά το άρθρο 122 παρ.3.

Η πρόσκληση οφείλει να αναφέρει, τουλάχιστον τον τόπο, το οίκημα με ακριβή διεύθυνση, την χρονολογία και την ώρα της συνεδρίασης, τα θέματα της ημερήσιας διάταξης με σαφήνεια, τους μετόχους με δικαίωμα συμμετοχής, καθώς να παρέχει οδηγίες για τον τρόπο συμμετοχής και άσκησης δικαιωμάτων των μετόχων. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ακόμα, ότι αν αποφασίσει το ΔΣ, η Γενική Συνέλευση δεν χρειάζεται να συνέλθει σε κάποιο τόπο, αλλά μπορεί να ορίζεται στην πρόσκληση, ότι η

² Βλ. και ΑΠ 137/2022, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

συνεδρίαση θα συντελεστεί εξ ολοκλήρου από απόσταση μέσω τηλεδιάσκεψης (άρθρο 125). Σε περίπτωση της καθολικής ΓΣ, αυτήν μπορεί να συνέρχεται έγκυρα και χωρίς διαδικαστικές διατυπώσεις (πρόσκληση), αν κανείς μέτοχος δεν προβάλει αντιρρήσεις (άρθρο 120).

Συγκρότηση της ΓΣ ορίζεται ως η συγκέντρωση μετόχων, με ποσοστά επί του κεφαλαίου τόσα, όσα τουλάχιστον απαιτούνται, κατά το νόμο, για να σχηματισθεί οργανική ενότητα προσώπων, δυνάμενη να εκφράσει τη βούληση της εταιρίας, αποφασίζοντας επί των συζητούμενων θεμάτων. Οι μόνοι που έχουν δικαίωμα να παρευρίσκονται και να συμμετέχουν στις εργασίες της Γενικής Συνέλευσης και φυσικά στην ψηφοφορία, είναι οι μέτοχοι της εταιρίας και μπορούν να λάβουν μέρος σε αυτήν, είτε αυτοπροσώπως, ή δια ενός ή περισσοτέρων αντιπροσώπων³.

Η συμμετοχή του μετόχου με έναν από τους παραπάνω τρόπους θα πρέπει να αποδεικνύεται κατά την ημέρα που λαμβάνει χώρα η Γενική Συνέλευση, όπως προβλέπεται στη διάταξη του άρθρου 124 παρ. 1 εδ. α' με τις τηρούμενες διατυπώσεις του καταστατικού. Εφόσον εξαιρέσουμε προφανώς τους μετόχους, οι οποίοι δεν έχουν δικαίωμα ψήφου, οι λοιποί μέτοχοι που κατέχουν οποιεσδήποτε μετοχές, έχουν δικαίωμα συμμετοχής στην συζήτηση, υποβολής προτάσεων ή αιτημάτων. Δικαίωμα παράστασης έχουν ακόμη τα μέλη του ΔΣ αλλά και οι ελεγκτές της εταιρίας.

Θεμέλιο της συγκρότησης μιας ΓΣ είναι φυσικά η διαπίστωση της ύπαρξης απαρτίας. Απαρτία σημαίνει την συμπλήρωση, στον οριζόμενο με την πρόσκληση για τη ΓΣ τόπο, μετόχων, οι οποίοι κατέχουν μετοχές με δικαίωμα ψήφου, αντιστοιχούσες, συνολικά σε συγκεκριμένο ποσοστό επί του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, το οποίο απαιτείται εκάστοτε κατά το νόμο ή το καταστατικό. Τα ποσοστά που απαιτούνται εκάστοτε για τον σχηματισμό απαρτίας, διακρίνονται σε συνήθη ή αυξημένα, με διατάξεις νόμου αναγκαστικού δικαίου, να προβλέπουν τα ελάχιστα (νόμιμα) όρια ποσοστών συνήθους ή αυξημένης απαρτίας. Δεν αποκλείεται, όμως το καταστατικό να προβλέπει ανώτερα ποσοστά, ακόμα και ομοφωνία.

Συνήθης απαρτία εμφανίζεται, όταν η συγκέντρωση μετόχων, εκπροσωπεί με το σύνολο των μετοχών τους το 1/5 (20%) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Αν δεν

³ Βλ. Αντωνόπουλου Β., Δίκαιο Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 2012, 4η έκδ., εκδόσεις Σάκκουλας, σελ.511.

συγκεντρωθεί το ποσοστό αυτό, συγκαλείται επαναληπτική ΓΣ εντός 20 ημέρων, χωρίς πλέον να υπάρχει ανάγκη επιτεύξεως οιασδήποτε απαρτίας (άρθρο 130 παρ.1-2).

Από την άλλη, αυξημένη απαρτία συγκεντρώνουν με την εμφάνιση τους μέτοχοι, οι οποίοι κατέχουν το $\frac{1}{2}$ του συνολικού καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Αν δεν συγκεντρωθεί το ποσοστό αυτό, μετά απαιτείται σε επαναληπτική ΓΣ εντός 20 ημερών απαρτία με απαιτούμενο ποσοστό το $\frac{1}{3}$ του συνολικού καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου ή $\frac{1}{5}$, αν αφορά εταιρίες εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά.

Την Συνέλευση διευθύνει ο εκλεγόμενος από την ίδια Συνέλευση, με απλή πλειοψηφία, πρόεδρος. Μέχρι την εκλογή του προέδρου στην ΓΣ, προεδρεύει προσωρινά, ο πρόεδρος του ΔΣ της εταιρίας ή ο αναπληρωτής του κατά άρθρο 129. Ο πρόεδρος είναι εκείνος, ο οποίος ελέγχει την κανονικότητα της διαδικασίας, θέτει τα θέματα σε ψηφοφορία και διευθύνει την συζήτηση.

Στο άρθρο 132 του νόμου μας, γίνεται αναφορά στα απαιτούμενα ποσοστά πλειοψηφίας, τα οποία δεν διαφέρουν σε σχέση με ότι ίσχυε πριν από το νόμο 4548/2018. Πλειοψηφία υπάρχει όταν η πρόταση που έχει τεθεί προς ψηφοφορία συγκεντρώνει το ελάχιστο απαιτούμενο σύμφωνα με το νόμο ή το καταστατικό ποσοστό κεφαλαίου από το σύνολο των μετόχων που εκπροσωπούνται στη Γενική Συνέλευση. Τα ποσοστά που απαιτούνται, εκάστοτε για τον σχηματισμό πλειοψηφίας, διακρίνονται όπως και επί απαρτίας, σε συνήθη ή αυξημένα, με διατάξεις νόμου αναγκαστικού δικαίου, να προβλέπουν τα ελάχιστα (νόμιμα) όρια ποσοστών συνήθους ή αυξημένης πλειοψηφίας. Δεν αποκλείεται, όμως το καταστατικό να προβλέπει ανώτερα ποσοστά, ακόμα και ομοφωνία.

Οι ψήφοι στη ΓΣ, καθώς και οι αποφάσεις που λαμβάνονται συνιστούν δικαιοπραξίες. Η ψήφος αποτελεί δήλωση βουλήσεως υπέρ ή κατά της πρότασης, η οποία υποβάλλεται σε ψηφοφορία. Η ψήφος αυτήν για να παράγει έννομες συνέπειες θα πρέπει να δίνεται έγκυρα, δηλαδή σύμφωνα με τον νόμο ή το καταστατικό τρόπο ψηφοφορίας σε νόμιμα συγκληθείσα και συγκροτηθείσα ΓΣ, άλλως η δοθείσα ψήφος είναι ανυπόστατη. Οι αποφάσεις της ΓΣ έχουν την νομική μορφή πολυμερών δικαιοπραξιών και επομένως μπορούν να πάσχουν από ελαττώματα. Όταν τα θέματα της ημερήσιας διάταξης είναι περισσότερα, γεννάται το ζήτημα, αν υφίσταται μια ενιαία απόφαση με περισσότερα αντικείμενα ή περισσότερες αποφάσεις. Εφόσον, τα θέματα της ημερήσιας διάταξης δεν σχετίζονται μεταξύ τους, οι αποφάσεις για καθένα από αυτά, μολονότι λαμβάνονται στην ίδια συνεδρίαση και καταχωρίζονται σε κοινό πρακτικό, θεωρούνται αυτοτελείς με ίδιες διαδικαστικές προϋποθέσεις όσον αφορά στην απαρτία και την πλειοψηφία.

1.2. Τα ελαττώματα των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης - Οι ακυρώσιμες αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης

Η ρύθμιση των ελαττωματικών αποφάσεων ΓΣ στο νόμο 4548/2018 και δη του άρθρου 137 ακολούθησε την τομή που είχε ήδη επιφέρει σε πολλά ζητήματα ο νόμος 3604/2007, ως ριζική αναμόρφωση του κ.ν. 2190/1920. Πέραν της περίπτωσης της ακυρωσίας, παρέμειναν και οι άλλες μορφές ελαττωματικών αποφάσεων στο ισχύον δίκαιο, δηλαδή και εκείνη της ανυπόστατης απόφασης κατά το άρθρο 139 και εκείνη της άκυρης κατά το άρθρο 138.

Όταν συντρέξουν οι ιδιαίτεροι λόγοι ακυρωσίας μιας απόφασης, όπως ορίζονται αυτοί στον νόμο και στο άρθρο 137, είναι δυνατή η ακύρωση της μέσω της δικαστικής οδού. Σύμφωνα με την ως άνω διάταξη λοιπόν, «ακυρώσιμες είναι οι αποφάσεις της γενικής συνέλευσης, οι οποίες: α) έχουν ληφθεί με τρόπο που δεν είναι σύμφωνος με το νόμο ή το καταστατικό⁴, β) έχουν ληφθεί από γενική συνέλευση που δεν είχε συγκληθεί ή συγκροτηθεί νόμιμα, γ) ελήφθησαν χωρίς την παροχή οφειλόμενων πληροφοριών, που αφορούν το θέμα της ληφθείσας απόφασης, που ζητήθηκαν από μετόχους κατά το άρθρο 141 και τέλος δ) ελήφθησαν με κατάχρηση της εξουσίας της πλειοψηφίας, κατά το άρθρο 281 ΑΚ.»

Ουσιαστικά και με τον νέο νόμο, όπως γίνεται αντιληπτό, η ακυρωσία των αποφάσεων της Γ.Σ. αφορά θέματα «τάξης»⁵, δηλαδή διαδικαστικές προϋποθέσεις της ΓΣ και της σύγκλησης και συγκρότησης της ΓΣ, που σχετίζονται με τα *interna corporis* (εσωτερικές υποθέσεις) της εταιρίας και όχι με συμφέροντα τρίτων μη μετόχων. Τέλος, η ρύθμιση των ως άνω περιπτώσεων ακυρωσίας είναι αποκλειστική, ειδική και περιοριστική.

1.3 Περιπτώσεις ακυρωσίας κατά άρθρο 137 παρ. 1

1.3.1. Απόφαση που λήφθηκε με τρόπο που δεν είναι σύμφωνος με το νόμο ή το καταστατικό-Περιπτώσιολογία

Η διάταξη στο άρθρο 137 παρ.1 δεν εξαντλείται μόνο στην διαδικασία λήψης της απόφασης, δηλαδή στην ψηφοφορία, αλλά καταλαμβάνει και όλες τις διαδικαστικές παρανομίες της συνέλευσης από την λήψη της απόφασης του ΔΣ για την σύγκληση της

⁴ Βλ. Περάκη Ε., Το Νέο Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρίας, Ο νέος Ν 4548/2018 με εισαγωγικές παρατηρήσεις, 2019, 5η έκδ., Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 75

⁵ Βλ. και Μπεχλιβάνη Α. σχόλιο σε ΠΠρΘεσσ 3294/2016 ΕπισκΕΔ 3-4/2016, σελ. 468

ως και την ολοκλήρωση της ψηφοφορίας και τήρηση πρακτικών. Η διάταξη, όπως και εκείνη του άρθρου 35^α παρ. 1 εδ. α' στον νόμο 3604/2007 αποτελεί προϊόν έμπνευσης από τον ιταλικό Αστικό Κώδικα (άρ. 2377 παρ.2). Ενδεικτικά:

- Η απόφαση λήφθηκε χωρίς να λάβει υπόψη την απαιτούμενη από τον νόμο ή το καταστατικό απαρτία ή πλειοψηφία⁶.

- Είναι ακυρώσιμες οι αποφάσεις, που λήφθηκαν από Γενική Συνέλευση, η οποία δεν είχε συγκληθεί ή συγκροτηθεί κατά νόμιμο τρόπο (άρ. 137 παρ. 1 εδ. β'). Θεωρείται, βέβαια ότι δεν υπήρξε νόμιμη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης, όταν π.χ. η σύγκληση έγινε από αναρμόδιο όργανο ή από ΔΣ που δεν ήταν νόμιμο όπως επίσης, όταν δεν τηρήθηκε η προβλεπόμενη από τον νόμο προθεσμία σύγκλησης της Γενικής Συνέλευσης ή όταν η πρόσκληση δεν περιλάμβανε το ελάχιστο περιεχόμενο, που απαιτεί ο νόμος κ.ά. Θεωρείται ότι δεν θεμελιώνεται νόμιμη συγκρότηση της Γενικής Συνέλευσης και συνεπώς θα πρόκειται για ακυρώσιμη η όποια απόφασή της, όταν μέτοχος αποκλείστηκε παράνομα από αυτήν ή όταν στη Γενική Συνέλευση μετέχει πρόσωπο που δεν φέρει δικαίωμα συμμετοχής. Στις προαναφερόμενες περιπτώσεις λήψης απόφασης με τρόπο που δεν είναι σύμφωνος με το νόμο ή το καταστατικό, καθώς και λήψης απόφασης από γενική συνέλευση που δεν έχει νόμιμα συγκληθεί ή συγκροτηθεί περιλαμβάνονται, όχι μόνο τα σχετικά με την κατεξοχήν διαδικασία λήψης της απόφασης (όπως η ψηφοφορία), αλλά και όλες οι διαδικαστικές πλημμέλειες της συνέλευσης, από τη λήψη της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου για τη σύγκλησή της έως και την ολοκλήρωση της ψηφοφορίας και την τήρηση των πρακτικών. Άρα, ως συγκρότηση της γενικής συνέλευσης νοείται υπό ευρεία έννοια και το σύνολο των τηρητέων διαδικαστικών πράξεων, ώστε η γενική συνέλευση να συνεδριάζει ως εταιρικό όργανο κατά τους όρους του Ν. 4548/2018⁷.

- Όταν η απόφαση που ελήφθη, έρχεται σε σύγκρουση με κανόνες που αφορούν τα χρηστά ήθη. Αυτό αφορά την εξωγενή ανηθικότητα, δηλαδή περίπτωση κατά την οποία η αντίθεση με τα χρηστά ήθη δεν προκύπτει από το ίδιο το περιεχόμενο της απόφασης, καθώς τότε έτσι θα ήταν αυτοδικαίως άκυρη κατά άρθρο 138 του παρόντος νόμου, αλλά σ' ένα πλαίσιο μιας γενικής εκτίμησης και αξιολόγησης, από όπου θα προκύπτει αντίθεση στα χρηστά ήθη. Η εκτίμηση και η αξιολόγηση αυτήν μπορεί να εδράζεται στο σκεπτικό

⁶ Βλ. και ΠΠρΚεφαλ 10/2017 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΠΠρΘεσσ 9058/2014, ΕλλΔνη, 2016, 545, ΜΠρΧαν 289/2012 (ασφ.μέτρα) ΔΕΕ 2013, ΕφΠειρ 131/2010, ΔΕΕ 6, 2010, σελ. 684, ΤΝΠ QUALEX

⁷ Βλ. και ΕφΚρ 23/2021, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΕφΑνΚρ 43/2016 ΔΕΕ 2017, 653

της απόφασης, στους σκοπούς τους οποίους ίσως υποθάλπει ή στα κίνητρα των ατόμων εκείνων που την έλαβαν. Δεν αποκλείεται προφανώς η «ύποπτη» απόφαση να λήφθηκε κατά κατάχρηση της εξουσίας της πλειοψηφίας και να εμπίπτει το πραγματικό της στο άρθρο 137 παρ. 2 που θα δούμε και παρακάτω. Είναι σημαντικό να μην ταυτίζεται η περίπτωση αυτή με την περίπτωση της άκυρης απόφασης ΓΣ που αντίκειται απευθείας στο νόμο και είναι φανερό.

- Όταν η απόφαση ΓΣ λαμβάνεται κατόπιν μη σύννομης απόρριψης αιτήματος της μειοψηφίας περί αναβολής λήψης απόφασης κατά το άρθρο 141 παρ. 5⁸. Ο σκοπός της παρούσας διάταξης εναπόκειται, στο να δοθεί η ευκαιρία και στην ίδια την μειοψηφία να προετοιμαστεί καλύτερα με τα ζητήματα ημερήσιας διάταξης που πρόκειται να συζητηθούν στην ΓΣ, αλλά και η αποτελεσματική αντιμετώπιση αιφνιδιασμών που θα προκαλέσουν μέτοχοι της πλειοψηφίας⁹. Το συγκεκριμένο αίτημα αναβολής είναι δυνατόν να τεθεί ενώπιον του προέδρου της ΓΣ, ακόμη και στον προσωρινό πρόεδρο, ο οποίος όμως οφείλει να το διαβιβάσει στον οριστικό πρόεδρο, γιατί εκείνος είναι ο μόνος, ο οποίος μπορεί να αποφανθεί επί του ως άνω αιτήματος. Ζήτημα βέβαια επίσης ανακύπτει, όταν τα αιτήματα περί αναβολής έρχονται από περισσότερες από μια μειοψηφίες. Τότε ο πρόεδρος της ΓΣ οφείλει να ορίσει την μετ' αναβολή συνεδρίαση της ΓΣ στην απώτερη εκ των προτεινόμενων κατ' άρθρο 141 παρ. 5 ημερομηνιών και εντός πάντα των 20 ημερών που επιτρέπει ο νομοθέτης. Ειδιάλλως, τόσο η απόφασή περί αναβολής, όσο και η απόφαση της ΓΣ, που λαμβάνεται επί της ουσίας του ζητήματος στην μετ' αναβολή συζήτηση είναι ακυρώσιμες. Έχοντας βέβαια η μειοψηφία που θα αιτηθεί υπόψη της την υποχρέωση πίστης, θα πρέπει το όποιο αίτημα για αναβολή να μην το ασκεί καταχρηστικά έναντι του 281 ΑΚ.

- Όταν η απόφαση λαμβάνεται κατά παράβαση των καταστατικών προβλέψεων περί συμμετοχής στην ΓΣ από απόσταση (αρ. 125) ή περί συμμετοχής με επιστολική ψήφο (αρ. 126).

- Όταν η απόφαση που λαμβάνεται κατά παράβαση διατάξεων του νόμου ή του καταστατικού περί ψηφοφορίας (αρ.131), όπως για παράδειγμα γίνεται με απόφαση τακτικής ΓΣ περί παροχής αμοιβών στα μέλη του ΔΣ δια μυστικής ψηφοφορίας (αρ.131 παρ.2).

⁸ Βλ. και ΕφΔωδ 120/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁹ Βλ. και ΠΠρΘεσσ 3047/2017, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

- Τέλος, όταν κατά την λήψη της απόφασης επιμέρους ψήφοι πάσχουν από ακυρότητα ή ακυρωσία υπό την προϋπόθεση, ότι οι ψήφοι αυτές ήταν αποφασιστικές για την επίτευξη πλειοψηφίας (αρθρ.137 παρ. 5 περ β’).

1.3.2. Απόφαση Γενικής Συνέλευσης που δεν συγκλήθηκε νόμιμα

Ως σύγκληση της ΓΣ θεωρείται το νομικό γεγονός εκείνο, το οποίο επιτυγχάνεται με τη διενέργεια όλων των προκαταρκτικών διαδικαστικών πράξεων και ενεργειών που αφοράνε την κλήση των μετόχων από το αρμόδιο εταιρικό όργανο, ώστε οι μέτοχοι να μπορούν να προσέλθουν σε σύνοδο και η γενική συνέλευση να λειτουργήσει ως εταιρικό όργανο¹⁰. Η «σύγκληση της ΓΣ» περιλαμβάνει καταρχήν την εν γένει διαδικασία πρόσκλησης των μετόχων στην συνέλευση, από την λήψη της σχετικής απόφασης του ΔΣ μέχρι την ολοκλήρωση των διατυπώσεων δημοσίευσης της πρόσκλησης.

Η σύγκληση δεν είναι στοιχείο της έννοιας της ΓΣ, αλλά του κύρους των ληφθεισών αποφάσεων, που αυτήν λαμβάνει, καθότι η μη νόμιμη σύγκληση συνιστά διαδικαστικό πλημμέλημα.

Η πρόσκληση, με βάση την κρατούσα ερμηνεία, συσχετίζεται άμεσα με την διαδικασία λήψης της απόφασης (π.χ. ως προς τον τόπο και το χρόνο της συνεδρίασης ή την ημερήσια διάταξη).

Η σύγκληση αφορά το κομμάτι εκείνο που εναπόκειται στην αρμοδιότητα και στην διαδικασία προγραμματισμού της συνέλευσης σε μια ΑΕ, την διαμόρφωση του περιεχομένου της πρόσκλησης σχετικά με το χρόνο από το αρμόδιο όργανο, τον τόπο και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης που θα συζητηθούν.

Η σύγκληση είναι αυτήν η οποία θα διαμορφώσει την ενιαία βούληση του εταιρικού οργάνου μέσω μιας οργανωμένης και συγκροτημένης συνάθροισης μετόχων. Ταυτόχρονα έτσι, διασφαλίζεται αφενός η δυνατότητα συμμετοχής των μετόχων στο όργανο σχηματισμού της εταιρικής βούλησης, ενώ αφετέρου η αποτελεσματική άσκηση των διοικητικών τους δικαιωμάτων (όπως π.χ. η συμμετοχή στη συζήτηση και στην ψηφοφορία) με την δέουσα συνέπεια. Η σύγκληση της ΓΣ αποτελεί στοιχείο του κύρους των αποφάσεων που λαμβάνονται από αυτήν και ορίζεται ως το σύνολο των διαδικαστικών πράξεων που απαιτούνται για την πρόσκληση των μετόχων, προκειμένου να συνέλθουν νομοτύπως και να λάβουν αποφάσεις για συγκεκριμένα θέματα.

¹⁰ Βλ. και ΠΠρΑθ 453/2016, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

Τέσσερα είναι τα στοιχειώδη που πρέπει να έχει σωρευτικά μια ΓΣ για να είναι υποστατή, όπως θα δούμε παρακάτω. Πιο συγκεκριμένα, η ύπαρξη πρόσκλησης προς διεξαγωγή της ΓΣ, η προέλευση της πρόσκλησης από την εταιρία, η αναφορά στην πρόσκληση τουλάχιστον ένδειξης ημερομηνίας και του τόπου ΓΣ, καθώς και η δημοσίευση της πρόσκλησης.

Αν αυτά πληρούνται δεν μπορεί να θεωρηθεί άκυρη η απόφαση της ΓΣ. Πιο αναλυτικά, θα πρέπει η πρόσκληση στο ελάχιστο δημοσιευμένο περιεχόμενο της και στην περίληψη της, να αναγράφει τον τόπο της ΓΣ με ακριβή διεύθυνση, ενώ η ημερομηνία όπως και ο τόπος θα πρέπει να είναι αληθινοί, αλλιώς θα έχουμε ΓΣ, η οποία θα έχει συγκροτηθεί χωρίς πρόσκληση και η όποια απόφαση παρθεί θα είναι άκυρη.

Η επιταγή της προέλευσης της πρόσκλησης από αρμόδιο εταιρικό όργανο, νόμιμα συγκροτημένο και με ικανότητα του πράττειν, είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για να θεωρηθεί η παρούσα πρόσκληση νόμιμη. Αν δηλαδή η πρόσκληση έρθει από ΔΣ, το οποίο δεν έχει συγκροτηθεί νόμιμα¹¹ ή του οποίου έληξε η θητεία ή του οποίου τα μέλη διορίστηκαν - εκλέχτηκαν ακύρωσ ή απώλεσαν την ιδιότητα του μέλους χωρίς να αντικατασταθούν, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι γίνεται από αναρμόδιο όργανο. Επομένως, η πρόσκληση ΓΣ δεν προέρχεται από την εταιρία και οι αποφάσεις που λαμβάνει η συγκληθείσα ΓΣ, είναι άκυρες¹². Εξαιρέση σε αυτό συνιστούν οι περιπτώσεις, όπου το παράνομο ή αναντικατάστατο της εκλογής του ΔΣ έχει θεραπευτεί με την παρέλευση των αποσβεστικών προθεσμιών που προβλέπουν τα άρθρα 137 παρ.8 και 138 παρ.4. Το άρθρο 137 παρ.5 και παρ.6 υπογραμμίζει πως ακυρωσία υπάρχει γι' αυτόν τον λόγο, μόνο αν δεν υπήρξε έγκαιρη και επαρκής πληροφόρηση των μετόχων. Ακυρώσιμη θα είναι και η απόφαση ΓΣ, η οποία συγκλήθηκε αναρμοδίως από μεμονωμένα μέλη του ΔΣ ή υποκατάστατο όργανο, χωρίς να έχει προηγηθεί απόφαση του ΔΣ.

Σχετικά με την δημοσίευση της πρόσκλησης για Γενική Συνέλευση η οποία οφείλεται να τηρηθεί, θα πρέπει να επισημάνουμε τα εξής:

Το Διοικητικό Συμβούλιο με επιμέλεια δική του συγκαλεί την Γενική Συνέλευση, η οποία λαμβάνει χώρα με πρόσκληση, η δημοσίευση της οποίας είναι υποχρεωτική στην μερίδα που διατηρεί η εταιρία στο Γ.Ε.ΜΗ είκοσι ημέρες τουλάχιστον πριν την συνεδρίαση, όπως σχετικά ορίζει και η διάταξη του άρθρου 122 παρ.1. Η πρόσκληση

¹¹ Βλ. και ΑΠ 1392/2014, ΠΠρΘεσσ 4907/2017, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

¹² Βλ. και Εφαθ 8373/2007, ΔΕΕ 2008, σελ. 588, ΠΠρΑθ 5182/2007 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

θεωρείται όπως προκύπτει ως μια μονομερή δικαιοπρακτική δήλωση του ΔΣ, καθότι επιφορτισμένο με αυτήν την αρμοδιότητα¹³.

Εδώ σημαντική είναι μια διάκριση σύμφωνα και με την οποία έχουμε τις εξής κατηγορίες, όσον αφορά την σύγκληση της ΓΣ:

Ελαττωματική σύγκληση. Εδώ είναι σημαντικό να επισημάνουμε όπως γίνεται και λογικό από τον συνδυασμό των άρθρων 137 παρ.1 εδ.2 και 138 παρ.1 και 2 εδ. α', ότι πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ ανύπαρκτης σύγκλησης και μη νόμιμης ή σωστότερα, μη νομότυπης σύγκλησης γενικής συνέλευσης, η οποία δεν έχει τις ίδιες συνέπειες με την ανύπαρκτη σύγκληση, όταν δηλαδή έχουμε παντελή έλλειψη σύγκλησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 138 παρ. 2 γίνεται αντιληπτό, ότι ως ανύπαρκτη σύγκληση, θεωρούνται και οι περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες υπάρχει μεν πρόσκληση, αλλά αυτήν είτε δεν είναι από την εταιρία, είτε δεν έχει ημερομηνία και τόπο της ΓΣ, είτε δεν έχει δημοσιευθεί σύμφωνα με τις προβλέψεις του νόμου και του καταστατικού, με αποτέλεσμα να μη μπορούν οι μέτοχοι να ενημερωθούν για την επικείμενη γενική συνέλευση. Σε αντιπαραβολή, μη νόμιμη σύγκληση, δηλαδή ελλιπής αλλά υπαρκτή σύγκληση, υπάρχει, όταν η πρόσκληση συγκεντρώνει μεν τα ως άνω τρία ελάχιστα στοιχεία (δηλ. προέρχεται από την εταιρία, έχει δημοσιευθεί και υπάρχει αναφορά ημερομηνίας και τόπου), όχι όμως όλα τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρ. 121 παρ. 3, όπως τα θέματα της ημερήσιας διάταξης.

Το άρθρο 138 παρ. 2¹⁴ διευκρινίζει ένα ζήτημα, το οποίο είχε δημιουργήσει αμφισβητήσεις. Σύμφωνα με την διάταξη, η πρόσκληση πρέπει να θεωρηθεί, ότι προέρχεται από την εταιρία όχι μόνο όταν έγινε από το κατά νόμο αρμόδιο όργανο, δηλαδή από το ΔΣ συλλογικά αλλά και από μεμονωμένο μέλος του ΔΣ, από πρόσωπο δηλ. το οποίο προχώρησε σε σύγκληση, χωρίς σχετική εξουσιοδότηση από το ΔΣ με σχετική εξουσία. Επομένως, η σύγκληση της ΓΣ από άλλα εταιρικά πρόσωπα, όπως π.χ. από τον πλειοψηφούντα μέτοχο, εξομοιώνεται με έλλειψη σύγκλησης.

¹³ Βλ. Ρόκα Ν., Εμπορικές Εταιρίες, 2019, 9η έκδοση, εκδόσεις Σάκκουλας, σελ. 249., Γεωργακόπουλου Λ., Το δίκαιο των εταιρειών, 1974, τόμος ΙΙ, εκδόσεις Αθήναι, σελ. 268.

¹⁴ Βλ. και ΠΠΒολ 163/2012, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

Η διαφορά της ανύπαρκτης από τη μη νόμιμη σύγκληση είναι επομένως, ότι η πρώτη επιφέρει ακυρότητα της απόφασης, την στιγμή που η δεύτερη επιφέρει ακυρωσία (άρ. 137 παρ.1. εδ.2).

Στην συγκεκριμένη κατηγορία ανήκουν επιπλέον οι περιπτώσεις εκείνες, κατά την οποία δεν έχουν τηρηθεί οι προθεσμίες και οι διαδικασίες σύγκλησης, π.χ. όταν η σύγκληση γίνεται από μη επαρκή μέλη ΔΣ της ΑΕ, π.χ. από ένα μόνο μέλος του ΔΣ ή όταν η πρόσκληση δεν περιέχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία ή όταν η απόφαση του ΔΣ ελήφθη χωρίς νόμιμη συγκρότηση ή νόμιμη σύγκληση ή από την πλειοψηφία των μελών του. Επομένως, η απόφαση αυτή της ΓΣ θα μπορούσε να καθίσταται ακυρώσιμη, εξαιτίας ελαττωματικής απόφασης του ΔΣ που έφερε την συζήτηση στην ΓΣ, καθώς δεν υπήρξε ενδεχομένως πλήρη και σαφή ενημέρωση των μετόχων (άρθρο 137 παρ.5 εδ. δ'). Εξάλλου σύμφωνα και με το άρθρο 82 παρ.3, τα απομένοντα μέλη ΔΣ, ανεξάρτητα από τον αριθμό τους, δύνανται να προβούν σε σύγκληση ΓΣ με αποκλειστικό, όμως σκοπό την εκλογή νέου ΔΣ¹⁵.

Δεν υπάρχει σύγκληση ΓΣ, αν δεν υπήρξε πρόσκληση προερχόμενη από την εταιρία με περιέχουσα τουλάχιστον ένδειξη της ημερομηνίας και του τόπου της ΓΣ και η οποία δημοσιεύθηκε κατά το νόμο και το καταστατικό (βλ. άρθρο 136). Η αρμόδια υπηρεσία του Γ.Ε.ΜΗ δεν δικαιούται να αρνηθεί την δημοσίευση της ανωτέρω πρόσκλησης.

Ακυρώσιμη είναι μια απόφαση ΓΣ ακόμα στις ακόλουθες περιπτώσεις:

Όταν συνεκλήθη ΓΣ που έλαβε την σχετική απόφαση από μεμονωμένα μέλη ΔΣ και χωρίς απόφαση ΔΣ κατά άρθρο 138 παρ. 2, όπως και όταν λαμβάνεται από μετόχους οι οποίοι αντιπροσωπεύουν ποσοστό κάτω του 5% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου ή ο ελεγκτής της εταιρίας, χωρίς να αιτηθούν πρώτα από το ΔΣ να συγκαλέσει την ΓΣ, όπως και σε περίπτωση άρνησης του ΔΣ, χωρίς να εκδοθεί η προβλεπόμενη δικαστική απόφαση, που να διατάσσει τη σύγκληση της ΓΣ σύμφωνα με το άρθρο 121 παρ. 2 και το άρθρο 141 παρ. 1.

Όταν η πρόσκληση με την οποία έχει συγκληθεί ΓΣ, δεν περιλαμβάνει τις πληροφορίες, που απαιτεί το άρθρο 121 παρ. 3 και 4. Ειδικότερα, η πρόσκληση πρέπει να προκρίνει τα όρια της συνεδρίασης, το οίκημα και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης με σαφήνεια, τους μετόχους με δικαίωμα συμμετοχής, καθώς και οδηγίες για το πως θα μπορούν οι μέτοχοι να μετάσχουν στις εργασίες της ΓΣ και να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, είτε

¹⁵ Βλ. και ΜΕφΑθ 3614/2018, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

αυτοπροσώπως (άρ. 124), είτε με αντιπρόσωπο (αρ.128), είτε από απόσταση κατ' άρθρο 125 ή με επιστολική ψήφο (άρ. 126). Διευκρινίζεται, ότι ακυρώσιμη είναι η απόφαση της ΓΣ επί θέματος που δεν περιλαμβανόταν στην ημερήσια διάταξη, εκτός αν το θέμα είχε στενή σχέση με κάποιο από τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Η πρόσκληση επιβάλλεται να περιλαμβάνει και να αναφέρει σχετικά με τα ανωτέρω, αν το καταστατικό προβλέπει διαδικασία κατάθεσης των μετόχων και των νομιμοποιητικών τους εγγράφων αντιπροσώπευσης και εκπροσώπησης των μετόχων κατά το άρθρο 124 παρ. 2 και 3.

Ακυρώσιμη είναι και απόφαση, όταν η πρόσκληση της σύγκλησης ΓΣ περιέχει στοιχεία που δεν είναι νόμιμα, όπως π.χ. όταν ορίζει άλλο τόπο από αυτόν που ορίζεται κατά το άρθρο 120 παρ. 1 ή από αυτόν που ορίζει το καταστατικό. Βέβαια δεν πρέπει να καταλείπουμε το γεγονός, ότι η ημέρα και η ώρα που συγκαλεί την ΓΣ το ΔΣ και περιέχεται στην πρόσκληση, ελέγχεται σύμφωνα με την καλή πίστη και με κριτήριο το αν διευκολύνει τη συμμετοχή των μετόχων στη ΓΣ ή όχι. Έτσι π.χ. σύγκληση της ΓΣ σε εξαιρετέα ημέρα, όπως Κυριακή του Πάσχα ή σε μεταμεσονύκτιες ώρες, κρίνεται ως αντιβαίνουσα στο άρθρο 281 ΑΚ και τυχόν απόφαση, που ελήφθη κατόπιν τέτοιας πρόσκλησης, θα είναι ακυρώσιμη. Τέλος, απόφαση ΓΣ που ορίζει ακατάλληλο οίκημα, στο οποίο θα συνέλθει η ΓΣ κατά άρθρο 121, θα πάσχει από ακυρωσία.

Συνεδρίαση της ΓΣ επίσης σε χρόνο διαφορετικό από τον αναγραφόμενο στην πρόσκληση, καθιστά την απόφαση ακυρώσιμη. Κατ' άλλη άποψη, στην περίπτωση αυτή η απόφαση πάσχει από ακυρότητα και όχι ακυρωσία¹⁶. Καθυστερήσεις στην ώρα εκκίνησης της ΓΣ δεν θέτουν αρχικά την βάση για ακυρωσία απόφασης, εκτός και αν είναι τόσο μεγάλες, ώστε να καθιστούν τον χρόνο έναρξης της συνεδρίασης άλλον από εκείνον της πρόσκλησης. Η κάθε περίπτωση κρίνεται διαφορετικά και ad hoc. Ένδειξη όμως, υπερβολικής καθυστέρησης μπορεί να αποτελέσει το γεγονός ότι μέτοχοι αποχώρησαν άπραγοι εξαιτίας της καθυστέρησης στην έναρξη της συνεδρίασης

Ακυρώσιμη είναι και η απόφαση ΓΣ, όταν η πρόσκληση δεν απαριθμεί καθόλου ή δεν απαριθμεί με σαφήνεια τα θέματα της ημερήσιας διάταξης.

Εδώ θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι ιδίως, σε μικρές από πλευράς αριθμού μετόχων ή οικογενειακές ΑΕ, στις οποίες τα πρόσωπα των μετόχων θεωρούνται γνωστά, είναι δυνατό, εκτός από την τήρηση των διατυπώσεων που προβλέπει τυχόν ο νόμος ή το καταστατικό, να ακολουθηθεί άτυπα η πρακτική της ατομικής ειδοποίησης μετόχων

¹⁶ Βλ. και Γιοβαννόπουλου Ρ., εις ΔικΑΕ, άρθρ. 35^α αρ.30

τηλεφωνικά ή με κάποια επιστολή. Αλλιώς απόφαση ΓΣ που ελήφθη χωρίς παρόμοια ειδοποίηση σε μετόχους, που προσδοκούσαν, ότι θα ψηφίσουν και αυτήν έλαβε χώρα δολίως, ώστε να υφαρπαγεί η απόφαση της ΓΣ τυχόν με ψήφους πλειοψηφίας, είναι επίσης ακυρώσιμη¹⁷. Το γεγονός ότι μια εταιρία είναι προσωποπαγής ή οικογενειακή, δεν σημαίνει ότι δεν είναι αναγκαία η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας, ώστε να διασφαλίζεται η γνώση όλων των μετόχων για τη σύγκληση και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης¹⁸.

Ακυρώσιμη θα πρέπει να θεωρείται και απόφαση ΓΣ, η οποία δεν τηρεί και τις διατυπώσεις του άρθρου 123 παρ.1 και 2.

Στην περίπτωση της καθολικής ΓΣ βέβαια, η ΓΣ αποφασίζει εγκύρως, παρά τη μη τήρηση των προβλεπόμενων στο νόμο και το καταστατικό διατυπώσεων δημοσιότητας ή παρά την πλημμελή τήρησή τους, διότι η συμμετοχή όλων των μετόχων στη ΓΣ, χωρίς να διατυπώνονται αντιρρήσεις ως προς τις πλημμέλειες της προπαρασκευαστικής διαδικασίας ή την έλλειψη σύγκλησης, θεραπεύει κάθε ελάττωμα (άρ. 121 παρ. 5). Σε αυτό συνηγορεί και το γεγονός, ότι η καθολικότητα της συμμετοχής των μετόχων δεν συνιστά στοιχείο της ένωσης της ΓΣ, αλλά του κύρους των ληφθεισών αποφάσεων.

1.3.3. Απόφαση Γενικής Συνέλευσης που δεν συγκροτήθηκε νόμιμα

Ο όρος συγκρότηση θα πρέπει να αναφέρουμε αρχικά ότι περιλαμβάνει στο άρθρο 137, το σύνολο των διαδικαστικών πράξεων που πρέπει να γίνουν, ώστε η ΓΣ να συνεδριάζει ως εταιρικό όργανο κατά τους όρους του νόμου¹⁹. Μη νόμιμη συγκρότησή ΓΣ υπάρχει, όταν προφανώς υπάρχει αποκλεισμός από αυτήν, ατόμων που έχουν κανονικά δικαίωμα συμμετοχής ή μετέχουν σε αυτήν πρόσωπα που κανονικά δεν δικαιούνται συμμετοχής²⁰
²¹. Για τα άτομα αυτά, ο όρος συμμετοχή δεν περιλαμβάνει μόνο την παράσταση στη συνεδρίαση, αλλά κι την συμμετοχή των εν λόγω προσώπων στη συζήτηση και στην ψηφοφορία.

Ενδεικτικά η συγκρότηση της ΓΣ είναι μη νόμιμη στις ακόλουθες περιπτώσεις:

-Αποκλείονται από την ΓΣ, μέτοχοι οι οποίοι δικαιούνται κανονικά να μετάσχουν σε αυτήν δια της απαγορεύσεως εισόδου στο μέρος ή στην αίθουσα που συνεδριάζει η ΓΣ ή

¹⁷ Βλ. και ΠΠρΑθ 2090/2004, ΕΕμπΔ 2004, 761

¹⁸ Βλ. και ΑΠ 1706/2014, www.areiospagos.gr

¹⁹ Βλ. και ΑΠ 476/2014, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

²⁰ Βλ. και ΠΠρΑθ 1074/2016, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

²¹ Βλ. και Αντωνόπουλου Β, 2012, ό.π., σελ. 528

όταν δεν επιτρέπεται σε μέτοχο που αποδεικνύει την ιδιότητα του να μετάσχει στην ΓΣ κατά άρθρο 124. Ακυρώσιμη δύναται ακόμα να τεθεί μια απόφαση ΓΣ που ελήφθη, ενώ οι μέτοχοι εμποδίστηκαν να ασκήσουν τα διοικητικά δικαιώματα που τους ανήκουν, όπως π.χ. να λάβουν τον λόγο ή όταν παραβιάστηκε η αρχή της ισότητας (π.χ. δεν δόθηκε ο λόγος κατά την ίδια έκταση σε μετόχους που εξέφραζαν άλλη άποψη).

-Ακυρώσιμη είναι και η απόφαση ΓΣ στην περίπτωση, κατά την οποία δεν επιτρέπεται σε μετόχους να συμμετέχουν στην Συνέλευση δια αντιπροσώπου, όπως ορίζει και το άρθρο 128. Αν τυχόν το καταστατικό της ΓΣ απαγορεύει την ενάσκηση των δικαιωμάτων μετόχου δια αντιπροσώπου, παραβιάζοντας το άρθρο 128 παρ. 2 ή όταν ο πρόεδρος της ΓΣ αποκλείει από την διαδικασία αντιπρόσωπο μετόχου, ο οποίος έχει τα προσήκοντα έγγραφα διαπίστευσης κατά το άρθρο 124 και να ασκήσει τα δικαιώματα που θα είχε ένας μέτοχος, η απόφαση της ΓΣ θα είναι ακυρώσιμη, καθώς θίγεται έτσι ο πυρήνας της εταιρικής συμμετοχής.

-Μη επιτρεπτός αποκλεισμός συμμετοχής σε ΓΣ που θα καθιστά την απόφαση ακυρώσιμη, υπάρχει όταν ακριβώς δεν θα επιτραπεί σε τρίτα πρόσωπα να παραστούν στην ΓΣ, εφόσον κατά το άρθρο 127 παρ. 2, η παρουσία των προσώπων αυτών είναι απαραίτητη για τον σχηματισμό γνώμης των μετόχων και πληροφόρησής τους επί των οριζόμενων θεμάτων π.χ. μη παρουσία διερμηνέα στην ΓΣ.

-Ακυρώσιμη λόγω εσφαλμένης συγκρότησης της ΓΣ είναι η απόφαση που ελήφθη από γενική συνέλευση, στην οποία μετείχαν άτομα χωρίς δικαίωμα ψήφου ή σε περίπτωση ελαττωματικών ψήφων ή αποκλεισμού προσώπων με δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου, υπό την προϋπόθεση όμως, κατά το άρθρο 137 παρ. 5 περ. α', ότι η συμμετοχή των παραπάνω μη μετόχων ήταν καθοριστική για την επίτευξη της απαιτούμενης απαρτίας ή/και πλειοψηφίας και ότι οι ελαττωματικές ψήφοι ήταν αποφασιστικές για επίτευξη πλειοψηφίας²².

Η συγκρότηση της ΓΣ θεωρείται ακόμα ως μη νόμιμη, όταν οι μέτοχοι που μπορούν να μετάσχουν στην συνέλευση, αποκλειστούν χωρίς να υφίσταται σπουδαίος λόγος, όπως προβλέπεται στο άρθρο 124 παρ. 5, καθώς η απόφαση των μετόχων για αποκλεισμό άλλων συμμετεχόντων, δεν μπορεί να είναι αυθαίρετη²³. Ο σπουδαίος λόγος αποκλεισμού θα πρέπει να αναφέρεται ρητώς στο πρακτικό της ΓΣ και θα πρέπει να

²² Βλ. και ΜΠρΑθ 4078/2008 ΕπισκΕΔ 2008, σελ. 607

²³ Βλ. και ΕφΘεσσ 40/2017, ΠΠρΘεσσ 10626/2015, ΜΠρΛαρ 265/2015 όλες στην ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

συνάγεται σαφώς μετά την εξέταση των σκοπών, για τους οποίους μια τέτοια απόφαση έπρεπε να ληφθεί. Ενδεικτικά, η ΓΣ μπορεί να αρνηθεί την συμμετοχή, αν είναι αδύνατη η εκ μέρους της διαπίστωση του δικαιώματος συμμετοχής του φερόμενου μετόχου ή οριζόμενου αντιπροσώπου αυτού²⁴. Ατέλειες του τίτλου της μετοχής δεν στερούν τον μέτοχο από την δυνατότητα να ασκήσει τα μετοχικά του δικαιώματα²⁵.

Θα πρέπει να σημειωθεί όμως ότι, οι ανακρίβειες, η αοριστία ή οι πλημμέλειες τήρησης του πρακτικού της ΓΣ κατά την έννοια του άρθρου 32, δεν θεμελιώνουν ακυρωσία κατά άρθρο 137 παρ. 5 εδ. Γ, εκτός αν τα ελαττώματα αυτά δεν επιτρέπουν να διαπιστωθεί η όποια ακυρωσία από το περιεχόμενο της απόφασης. Η ελληνική νομοθεσία δεν προβλέπει κάποια ειδική ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία ως συστατικό στοιχείο της απόφασης, είναι η δημοσίευση του αποτελέσματος της ψηφοφορίας από τον πρόεδρο της ΓΣ. Συνεπώς η απόφαση είναι τελείως έγκυρη και χωρίς κάποια ανακοίνωση να την συνοδεύει. Το ελληνικό δίκαιο αρκείται απλά στην υποχρεωτική σύνταξη και δημοσίευση πρακτικού, όπου καταχωρίζονται σε περίληψη οι αποφάσεις και οι συζητήσεις στη γενική συνέλευση.

Επίσης, τέλος δεν μπορούν να ακυρωθούν αποφάσεις της ΓΣ που έχουν ως αντικείμενο την έκδοση τίτλων που πρόκειται να εισαχθούν σε ρυθμιζόμενη αγορά ή σε ΠΜΔ.

1.4. Οι περιπτώσεις ακυρωσίας του άρθρου 137 παρ. 2

Η απόφαση της σύγκλησης ΓΣ από το ΔΣ τεκμαίρεται αμάχητα ως νόμιμη και ισχυρή και δημιουργεί δια της προσκλήσεως, το φαινόμενο της νόμιμης και ισχυρής σύγκλησης. Επειδή όμως τα ελαττώματα της βούλησης αυτής αποτελούν *interna corporis* του οργάνου αυτού, δεν επηρεάζουν και δεν βλάπτουν τις λειτουργίες της σύγκλησης, την λήψη αποφάσεων ή την άσκηση των διοικητικών μετοχικών δικαιωμάτων. Θα είναι ακυρώσιμη όμως απόφαση ΓΣ, η οποία θα είχε ληφθεί χωρίς να παρασχεθούν οι οφειλόμενες πληροφορίες, που είχαν ζητηθεί από μετόχους σύμφωνα με το άρθρο 141. Έτσι εξηγείται ο περιορισμός που αφορά την εξαίρεση από την ακυρωσία, για την περίπτωση που λόγω ελαττώματος της απόφασης ΔΣ, δεν είχαμε έγκαιρη και επαρκής πληροφόρηση των μετόχων. Πρόκειται για δικαίωμα που προκύπτει από την εταιρική συμμετοχή, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για μετοχές με δικαίωμα ψήφου ή όχι²⁶. Το αίτημα

²⁴ Βλ. και ΠΠρΚω 11/2016, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

²⁵ Βλ. και ΠΠΑθ 1306/1981, ΕΕμπΔ 1982, σελ. 569

²⁶ Βλ. και Γιοβαννόπουλου Ρ., Ελαττωματικές αποφάσεις Γενικής Συνέλευσης Α.Ε, 2012, τόμ. Ι Ι, σελ. 333

περί παροχής πληροφοριών πρέπει να έχει υποβληθεί έγκυρα και εντός των προθεσμιών που ορίζει το άρθρο 141²⁷.

1.4.1. Μη χορήγηση οφειλόμενων πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 141

Η μη παροχή οφειλόμενων πληροφοριών αποτελεί τη μόνη πλημμέλεια που ήδη από το Ν.Δ 4237/1962 αποτελούσε λόγο ακυρωσίας και συνεχίστηκε βέβαια και στην μετέπειτα νομοθετική πορεία. Η ενημέρωση του μετόχου για τα ζητήματα του εταιρικού βίου είναι καθοριστική για την επιλογή βέλτιστης στάσης του μετόχου (θετικής, αρνητικής ψήφου, αποχής) στα υπό κρίση και ψήφιση θέματα της ημερήσιας διάταξης. Άσκηση του ανωτέρω δικαιώματος από την μικρή μειοψηφία, όπως αυτή ορίζεται στο 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, περιγράφεται ως η δυνατότητα να υποβάλει κανείς στην εταιρία αίτηση τουλάχιστον πέντε ημέρες πριν από την σύγκληση της ΓΣ, ζητώντας να παρασχεθούν πληροφορίες για συγκεκριμένες υποθέσεις της εταιρίας, στο μέτρο που αυτές είναι χρήσιμες για την πραγματική εκτίμηση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης. Το ΔΣ είναι υποχρεωμένο να τις παράσχει, όχι όμως όπως αναφέρουμε παρακάτω, όταν επικαλείται αποχρώντα λόγο. Αν το ΔΣ αρνείται αυθαίρετα την παροχή πληροφοριών ή αν δώσει ελλιπείς ή αναληθείς πληροφορίες, παρέχεται στην μειοψηφία δικαίωμα προσφυγής στο Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας, το οποίο δικάζοντας κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, αποφαινεται αν το ΔΣ δικαιολογημένα αρνείται να δώσει τις πληροφορίες. Σε περίπτωση που το δικαστήριο θεωρήσει ότι το ΔΣ έπρεπε να είχε δώσει τις αιτούμενες πληροφορίες, το δικαστήριο υποχρεώνει το ΔΣ να τις ανακοινώσει.

Στις διατάξεις του άρθρου 141 παρ. 6 εδ. α. και β. και παρ. 7 και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται, ορίζει ο νόμος τρεις περιπτώσεις κατά τις οποίες, οι μέτοχοι δικαιούνται και το ΔΣ υποχρεούται να παράσχει πληροφορίες. Κατά το άρ. 137 παρ. 2 και σύμφωνα με την γραμματική ερμηνεία αυτού, αποφάσεις της ΓΣ που έχουν ληφθεί χωρίς την χορήγηση των πληροφοριών που απαιτούνται σε οποιαδήποτε από τις τρεις πάνω περιπτώσεις, πάσχουν από ακυρωσία.

Έτσι π.χ. η υποβολή προφορικού ερωτήματος από μέτοχο για την παροχή πληροφοριών κατά την διάρκεια της συνεδριάσεως ΓΣ δεν συνιστά νόμιμο αίτημα κατά το άρ. 141 παρ. 6 εδ. α. και επομένως η απόρριψή του εκ μέρους του προέδρου της ΓΣ δεν θεμελιώνει λόγο ακυρωσίας του άρθρου 137 παρ. 2 παρ. α.. Εξάλλου το άρθρο 141 παρ. 6 εδ. α.

²⁷ Βλ. και ΠΠρΑθ 3810/2010, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

περιορίζει το ατομικό δικαίωμα κάθε μετόχου να ζητεί πληροφορίες για τις εταιρικές υποθέσεις, αναφέροντας, ότι η υποχρέωση του ΔΣ για χορήγηση των πληροφοριών υφίσταται στο μέτρο, που αυτές σχετίζονται με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης²⁸.

Για την άσκηση του δικαιώματος, δεν απαιτείται ο αιτών μέτοχος να δηλώσει και την πρόθεση συμμετοχής του στην συγκληθείσα ΓΣ, ούτε απαραίτητα να συμμετάσχει σε αυτήν.

Υποχρέωση παροχής πληροφοριών δυνάμει του του άρθρου 141 παρ. 6 εδ. α. δεν υφίσταται, όταν οι σχετικές πληροφορίες διατίθενται ήδη στο διαδικτυακό τόπο της εταιρίας ή όταν το ΔΣ αρνείται να παράσχει τις πληροφορίες αυτές για αποχρώντα λόγο που καταγράφεται στα πρακτικά, όπως π.χ. να υπάρχει εκπροσώπηση των αιτούντων μετόχων στο ΔΣ της εταιρίας κατά άρ. 79 ή 80.

Οι ζητούμενες πληροφορίες πρέπει να φέρουν τις ακόλουθες ιδιότητες: Πρώτον, θα πρέπει να αφορούν εταιρικές υποθέσεις, ιδίως τη διοίκηση/διαχείριση, δεύτερον, να είναι συγκεκριμένες, ήτοι σαφώς ορισμένες και ειδικές και τρίτον, να είναι σχετικές με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Τα ανωτέρω κριτήρια για την εξακρίβωση σχέσης των αιτούμενων πληροφοριών με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης είναι αντικειμενικά. Η συσχέτιση των αιτούμενων πληροφοριών με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης συνίσταται στην ύπαρξη οποιασδήποτε νομικής, οικονομικής ή πραγματικής, άμεσης ή έμμεσης, σχέσης τους με τα θέματα της.

Η ακυρωσία βέβαια είναι δυνατόν να περιορίζεται και σε κάποια θέματα μόνο της ημερήσιας διάταξης για τα οποία δεν υπήρξε ή υπήρξε ελλιπής πληροφόρηση. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να είναι αντικειμενικά αναγκαίες για την εκτίμηση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης. Συναφώς δε, δεν λαμβάνεται υπόψη η αντίληψη, οι γνώσεις και το μορφωτικό επίπεδο του αιτούντος μετόχου, αλλά εκείνα του μέσου μετόχου. Και αυτό γιατί δεν μπορεί να μπαίνει το ΔΣ σε μια διαδικασία να κρίνει κάθε φορά τι πιστεύει κάθε μέτοχος ως σημαντικό. Επομένως, θα πρέπει να κρίνεται με βάση την αρχή της αναλογικότητας η έκταση της πληροφορίας που πρέπει κάθε φορά να παρέχεται, χωρίς να εξετάζεται όμως το αν οι πληροφορίες είναι πρόσφορες να επηρεάσουν την πρόθεση ψήφου, ούτε το αν η μη χορήγηση τους πράγματι την επηρέασε. Το αν η πληροφόρηση ήταν προσήκουσα ή μη ή αν συνέτρεχε λόγος που να δικαιολογεί

²⁸ Βλ. και ΜΠρΦλωρ 158/2023, www.sakkoulas-online.gr

την άρνηση πληροφόρησης θα κριθούν παρεμπιπτόντως ως προδικαστικά ζητήματα στο πλαίσιο της δίκης επί της αγωγής ακύρωσης της απόφασης ΓΣ.

Το ΔΣ οφείλει να αρνηθεί ρητώς ή σιωπηρώς την υποβολή πληροφοριών. Με άρνηση του ΔΣ θα ταυτίζεται και η περίπτωση, που το ΔΣ παρέχει ελλιπείς ή ψευδείς πληροφορίες. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις πλήττεται το δικαίωμα πληροφόρησης του μετόχου και κατά επέκταση, η άσκηση του μετοχικού δικαιώματος ψήφου.

Το άρθρο 137 παρ. 2 α. εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις αιτήσεως και χορηγήσεως πληροφοριών κατά το άρθρο 141. Ο νέος νόμος, βέβαια περιέχει και άλλες διατάξεις που προβλέπουν δικαίωμα πληροφόρησης μετόχων ή της ΓΣ, όπως το ίδιο προβλέπουν και οι διατάξεις άλλων νόμων, όπως π.χ. του ν. 4601/2019 για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς στο άρθρο 11 παρ. 1 και 35 παρ. 2 περ. β'. Η διατύπωση του άρθρου 137 παρ. 2 οδηγεί στο συμπέρασμα, ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί ευθέως στην περίπτωση παράβασης των υπολοίπων διατάξεων και προσβολής των εκεί προβλεπόμενων δικαιωμάτων πληροφόρησης. Στην δική μας περίπτωση ορθότερο είναι να γίνει δεκτό, ότι σε περίπτωση παράβασης υποχρέωσης πληροφόρησης μετόχων, πέρα του άρθρου 141, η ακυρωσία μπορεί να θεμελιωθεί σε κατά περίπτωση αναλογική εφαρμογή του άρθρου 137 παρ. 2 εδ. α. και συγκεκριμένα ως διαδικαστική πλημμέλεια στη λήψη απόφασης. Σε αυτό το συμπέρασμα οδηγεί και η νέα διάταξη του άρθρου 137 παρ.5 περ ε', κατά την οποία δεν επιτρέπεται η ακύρωση απόφασης εξαιτίας της πλημμελούς ή της μη τήρησης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Ο νόμος όμως επιτρέπει a contrario την ακύρωση αποφάσεων ΓΣ, οι οποίες ελήφθησαν κατά παράβαση του άρ. 123 παρ. 1 και 2, δηλαδή κατά παράβαση της υποχρέωσης πληροφόρησης των μετόχων επί των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων κα σχετικών εκθέσεων ΔΣ και ελεγκτών.

1.4.2. Αποφάσεις που λήφθηκαν κατά κατάχρηση της εξουσίας της πλειοψηφίας

Κατά το άρθρο 137 παρ. 2 ακυρώσιμη είναι η απόφαση ΓΣ, που λαμβάνεται επίσης κατά κατάχρηση της πλειοψηφίας, υπό τους όρους του 281 ΑΚ²⁹. Η κατάχρηση αυτή είναι μια μορφή καταχρήσεως θεσμού. Η διατύπωση «κατάχρηση της πλειοψηφίας» («abus de majorite») εμφανίστηκε στο γαλλικό δίκαιο περί ελαττωματικών αποφάσεων ΓΣ.

Ο νομοθέτης έθεσε την αντίθεση της απόφασης ΓΣ στο άρθρο 281 ΑΚ και στη ρύθμιση της ακυρωσίας και όχι της ακυρότητας. Ο λόγος είναι αν μη τι άλλο, ότι μια απόφαση

²⁹ Βλ. και ΑΠ 214/2022, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

δεν μπορεί εξ αρχής να θεωρηθεί καταχρηστική χωρίς ad hoc δικαστική κρίση για να μην διαταράσσεται έτσι και η αρχή της ασφάλειας των συναλλαγών και η αρχή της καλής πίστης.

Η καταχρηστικότητα θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι αφορά την απόφαση και όχι τις ψήφους εκείνες, με τις οποίες ελήφθη η συγκεκριμένη απόφαση. Αντικείμενο δηλαδή της προσβολής είναι η απόφαση της ΓΣ. Βέβαια αυτό δεν αποκλείει ότι μπορούν και οι επιμέρους ψήφοι να κριθούν άκυρες για άλλους λόγους που προβλέπει το παρόν νομοθετικό προϊόν. Αυτό σημαίνει ότι η ελαττωματικότητα μιας απόφασης, δεν φέρνει αυτομάτως και την ακυρωσία της ψήφου, επιδρούν όμως το κύρος της απόφασης μόνο αν αυτές οι ελαττωματικές ψήφοι ήταν αποφασιστικές για τον σχηματισμό της πλειοψηφίας³⁰. Έτσι σε περίπτωση που ψήφοι της πλειοψηφίας που λήφθηκαν είναι άκυρες λόγω καταχρηστικότητας, η απόφαση της ΓΣ δεν μπορεί να ακυρωθεί με βάση τη διάταξη του άρθρου 137 παρ. 2 περ β, αλλά να ακυρωθεί με βάση το άρθρο 137 παρ. 1 εδ. α' λόγω αντίθεσης στο νόμο, αφού για την λήψη της ελήφθησαν, υπόψη και ψήφοι που ήταν άκυρες, υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι οι συγκεκριμένες, άκυρες ψήφοι ήταν αποφασιστικές για να επιτευχθεί η πλειοψηφία αυτήν (άρ. 137 παρ. 5 περ. β').

Η κατάχρηση αυτή θεωρείται πως θίγει τα δικαιώματα της μειοψηφίας και θίγεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης³¹. Στο προισχύσαν δίκαιο κρατούσε μάλιστα η άποψη, ότι η αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 35α κ.ν 2190/1920 εφαρμοζόταν και στις περιπτώσεις, που η καταχρηστική προσφορά βάρυνε την μειοψηφία, π.χ. όταν υπήρχε άρνηση για υπερψηφίση πρότασης που θα προήγαγε κανονικά το εταιρικό συμφέρον και για την οποία θα απαιτούταν αυξημένη πλειοψηφία³²³³.

Ειδικά στις περιπτώσεις των λεγόμενων αρνητικών αποφάσεων, η παράβαση τυχόν της υποχρέωσης πίστης της μειοψηφίας λόγω καταχρηστικής εξουσίας που θα υποδείξει με την άρνηση της να υπερψηφίσει πρόταση που υποστηρίζει το εταιρικό συμφέρον και η οποία θα είναι τυχόν αναγκαία για την επιβίωση της εταιρίας, συνιστά ξεκάθαρα παράβαση της υποχρέωσης πίστης των μετοχών της. Κατάχρηση υπάρχει και όταν οι μέτοχοι της πλειοψηφίας ενεργούν συντονισμένα βάσει σχεδίου και αντίθετα στην καλή συναλλακτική πίστη. Ενώ δηλαδή έχει σημαντικά κέρδη η λήψη της απόφασης και

³⁰ Βλ. και ΠΠρΘεσσ 6955/2015 Αρμ 2016, σελ. 432

³¹ Βλ. και ΑΠ 1015/2020, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

³² Βλ. και ΑΠ 476/2012, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

³³ Στην Γερμανική νομική ορολογία χρησιμοποιείται εύστοχα ο όρος «δεσμεύουσα μειοψηφία» = «Sperrminorität».

προκειμένου να στερήσουν από τους μετόχους της μειοψηφίας το δικαίωμα τους επί των κερδών της εταιρίας, μεθοδεύουν την μη διανομή ή την μειωμένη διανομή πρώτου μερίσματος, εγκρίνοντας συνεχώς την μεταφορά κερδών σε νέα εταιρική χρήση, χωρίς προφανώς να πλήττονται από αυτήν την απόφαση οι μέτοχοι της πλειοψηφίας, οι οποίοι κατέχοντας τυχόν διοικητικές θέσεις, εξασφαλίζουν υπέρογκες αμοιβές για τους εαυτούς τους.

Η παράβαση της υποχρέωσης πίστης εκ μέρους των μετοχών μειοψηφίας γεννά ενδεχομένως αξιώσεις αποζημίωσης της εταιρίας ή των λοιπών μετόχων. Ωστόσο, η ακυρωσία της μη λήψης απόφασης από την ΓΣ (αρνητική απόφαση) δεν φαίνεται να έχει πρακτικό αντίκρισμα. Το δικαστήριο που θα ακυρώσει την μη λήψη απόφασης, δεν έχει την εξουσία να αντικαταστήσει την ελαττωματική μη απόφαση με την απόφαση, που θα έπρεπε να έχει ληφθεί, αν δεν είχε παραβιασθεί η υποχρέωση πίστης εκ μέρους της μειοψηφίας.

Δεν θεμελιώνει εξάλλου καταχρηστικό λόγο κάθε τυχόν ιδιοτέλεια της πλειοψηφίας, που προσβάλλει συμφέροντα της μειοψηφίας. Η απόφαση της ΓΣ είναι ακυρώσιμη λόγω κατάχρησης της πλειοψηφίας, όταν προσβάλλει χωρίς αποχρώντα λόγο νόμιμα συμφέροντα των μετόχων ή τα προσβάλλει με αποχρώντα λόγο αλλά κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας.

Για να κηρυχθεί μια απόφαση άκυρη λόγω κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης θα πρέπει μέσα από την άσκηση της εξουσίας της να έχει ως αποκλειστική επιδίωξη την ενίσχυση της δικιάς της θέσεως και αντίστοιχα την αποδυνάμωση εκείνης της μειοψηφίας³⁴.

Αντιθέτως, όταν με την απόφαση αυτήν της ΓΣ, επέρχεται και ωφέλεια της εταιρίας, δυσκολότερα μπορεί να γίνει λόγος για κατάχρηση εξουσίας της πλειοψηφίας κατά την λήψη της απόφασης αυτής, έστω και αν επέρχεται συγχρόνως, ωφέλεια της πλειοψηφίας ή και βλάβη μειοψηφίας. Για την όποια κατάφαση καταχρηστικότητας, θα πρέπει ορθότερα να δούμε και να εξετάσουμε την αναλογικότητα του οφέλους για την εταιρία σε σχέση με την βλάβη που βιώνει η μειοψηφία.

Πρόκειται για λόγο ακυρωσίας που διαπιστώνεται κατά περίπτωση (ad hoc), καλύπτει δε αυτή και τις περιπτώσεις που το περιεχόμενο της απόφασης αντιβαίνει στο εταιρικό συμφέρον και εταιρικό σκοπό³⁵, στο συμφέρον δηλαδή του νομικού προσώπου, το οποίο

³⁴ Βλ. και ΕφΑθ 7120/2004, ΤΝΠ Qualex, ΠΠρΑθ 23/2018, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΠΠρΘεσσ 17526/2012 Αρμ 2012, 1556 με παρατ. Μπεχλιβάνη

³⁵ Βλ. και ΜΠρΚατερ 282/2021, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

διακρίνεται τόσο από το ατομικό συμφέρον ενός εκάστου μετόχου όσο και από το «ομαδικό» συμφέρον της πλειοψηφίας ή της μειοψηφίας. Έτσι, ενδεικτικά στον λόγο αυτό ακυρωσίας μπορούν να υπαχθούν περιπτώσεις όπως η παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των μετόχων, η εξυπηρέτηση των ατομικών συμφερόντων των μετόχων της πλειοψηφίας ή άλλως η κατά τρόπο ειδικό αντίθεση προς τα συμφέροντα της μειοψηφίας χωρίς να συντρέχει αποχρών προς τούτο λόγος, ή η κατά τρόπο ειδικό αντίθεση προς το εταιρικό συμφέρον³⁶.

Ενδεικτικά:

Ακυρώσιμη μπορεί να είναι απόφαση ΓΣ περί αύξησης κεφαλαίου της εταιρίας, όχι όμως προκειμένου να αντιμετωπιστεί κάποια ειδική ανάγκη της εταιρίας, αλλά με σκοπό την αλλοίωση της μετοχικής σύνθεσης και την αποδυνάμωση της μειοψηφίας, την στιγμή που η πλειοψηφία θα γνωρίζει ότι η μειοψηφία δεν δύναται οικονομικά να μετάσχει στην αύξηση³⁷. Ακυρώσιμη μπορεί να είναι και απόφαση ΓΣ περί αποκλεισμού δικαιώματος προτίμησης σε αύξηση κεφαλαίου ή όταν η πλειοψηφία θέλει έτσι να προωθήσει τα συμφέροντα της εις βάρος της εταιρίας ή πλήττεται έτσι το εταιρικό συμφέρον³⁸. Τέτοια περίπτωση είναι π.χ. η μη επωφελής για την εταιρία έγκριση σύναψης συμβάσεων με μετόχους πλειοψηφίας³⁹.

Ακυρώσιμη σε αντίθεση με το 281 ΑΚ μπορεί να κριθεί και απόφαση ΓΣ, με την οποία εγκρίνονται χρηματοοικονομικές καταστάσεις, με τις οποίες δεν διανέμονται κέρδη προκειμένου να σχηματιστούν αποθεματικά, καθώς ο σχηματισμός αποθεματικών μειώνει το προς διανομή μέρισμα. Το ίδιο και όταν απόφαση ΓΣ έχει στόχο να ανατρέψει εξωεταιρική σύμβαση, την οποία έχουν υπογράψει όλοι οι μέτοχοι⁴⁰.

Τέλος αξίζει να επισημάνουμε, ότι ήδη στο προ του ν.3604/2007 δίκαιο, η νομολογία είχε δεχτεί, παρά την έλλειψη ειδικής διάταξης, ότι οι καταχρηστικές αποφάσεις της ΓΣ είναι άκυρες με συνδυασμό των διατάξεων 281 και 174 ΑΚ⁴¹.

³⁶ Βλ. και Ρ. Γιοβαννόπουλο σε Ευ. Περάκη, Το δίκαιο της ανώνυμης εταιρείας, 2013, άρθρο 35α αρ. 17-21, 26, 29, 37 και 46-54

³⁷ Βλ. και ΠΠρΑθ 5885/2010, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

³⁸ Βλ. και ΠΠρΑθ 2206/2017, www.dsanet.gr

³⁹ Βλ. και ΠΠρΑθ 4291/2011, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁴⁰ Βλ. και ΑΠ 1121/2006, www.areiospagos.gr

⁴¹ Βλ. και ΑΠ 832/1976, ΝοΒ 1977, 190, Ρόκα Ν., ό.π., σελ. 274

Στην παρ. 6 του άρθρου 137 προβλέπονται δύο περιπτώσεις κατά τις οποίες για λόγους ασφάλειας των συναλλαγών δεν επιτρέπεται η όποια ακύρωση ακυρώσιμων αποφάσεων της ΓΣ.

Η πρώτη περίπτωση αφορά τον αποκλεισμό ακύρωσης αποφάσεων που έχουν αντικείμενο την έκδοση τίτλων που πρόκειται να εισαχθούν σε ρυθμιζόμενη αγορά ή σε ΠΜΔ. Ο όρος αποκλεισμού της ακύρωσης έγκειται, σύμφωνα με την Αιτ. Εκθ., στις σοβαρές πρακτικές δυσχέρειες που μπορεί να επιφέρει η ακύρωση, ιδίως επί αυξήσεων ομολογιών, κατά κύριο λόγο εξαιτίας της ενιαίας συναλλακτικής κυκλοφορίας των άυλων δικαιωμάτων προτίμησης των εν γένει τίτλων της εταιρίας. Σε αντιστάθμισμα για τον αποκλεισμό της ακύρωσης παρέχεται στον μέτοχο που δεν παρέστη στη ΓΣ ή αντιτάχτηκε στην απόφαση και θίγεται από αυτήν, το δικαίωμα να ζητήσει αποζημίωση από την εταιρία.

Η δεύτερη περίπτωση αφορά την περίπτωση ακυρώσιμης απόφασης, η οποία επικυρώνεται με νεότερη απόφαση ή διορθώνεται ή αποκαθίσταται η πλημμέλεια που αποτελούσε τον λόγο της ακυρωσίας. Προβλέπεται ότι, στην περίπτωση αυτήν δεν ακυρώνεται η πρώτη ακυρώσιμη απόφαση και ότι σε αντιστάθμισμα τούτου, έχοντας πλέον η απόφαση ιαθεί αναδρομικά, οι θιγόμενοι μέτοχοι μπορούν να ζητήσουν αποζημίωση από την εταιρία κι τα έξοδα της δίκης ακύρωσης.

1.5. Αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ ελαττώματος και λήψης της απόφασης

Όπως ίσχυε και στο προισχύσαν δίκαιο (άρ. 35α κ.ν 2190/1920), η ρύθμιση του άρθρου 137 παρ. 2 δεν εξαρτά ρητώς την επέλευση της συνέπειας της ακυρωσίας από το αν η πλημμέλεια στη λήψη της απόφασης συνδέεται με την λήψη της απόφασης (για το προισχύσαν δίκαιο)⁴². Αυτό προβλέπεται μόνο κατ' εξαίρεση στο άρθρο 137 παρ. 5.

Η παράλειψη όμως αυτήν του νομοθέτη να εξαρτηθεί ρητώς η επέλευση της ακυρωσίας από την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ διαδικαστικής πλημμέλειας και λήψης απόφασης κατά το προισχύσαν δίκαιο, επέφερε προφανώς την διατύπωση διαφορετικών απόψεων με το αν πρέπει να υφίσταται ή όχι. Κατά πρώτη άποψη, η ανάγκη ύπαρξης αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ ελαττώματος και της λήψης απόφασης απέρρευε από τον σκοπό που είχαν οι διαδικαστικές διατάξεις στον νόμο και στο καταστατικό. Κάθε διαδικαστικό ελάττωμα επαγόταν ως κύρωση την ακυρωσία της απόφασης, αν ήταν σε θέση να επηρεάσει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της διαδικασίας, δηλαδή την ίδια

⁴² Βλ. και ΜΕφΑθ 3614/2018 ΔΕΕ 2019, 1121

απόφαση. Οι εξαιρέσεις που προβλεπόταν στο άρθρο 35α παρ. 5 κ.ν. 2190/1920 θεωρούνταν οπτικές της αρχής της αιτιώδους συνάφειας, η οποία και συνεπαγόταν επαγωγικά⁴³.

Σύμφωνα με την έτερη άποψη, το γεγονός ότι ο νομοθέτης δεν προχώρησε σε κάποια αναφορά όπως στις περιπτώσεις του άρθρου 137 παρ.5, σήμανε ότι ο νομοθέτης είχε θέσει ως κανόνα ότι δεν απαιτείται αιτιώδης σύνδεσμος. Ως προς τις εξαιρέσεις, που προβλέπονταν στο άρθρο 35α παρ.5 του κ.ν 2190/1920 ήταν οι μόνες περιπτώσεις, στις οποίες η αρχή του αιτιώδους συνδέσμου επιτρεπόταν να ισχύσει με αποκλειστική περιπτωσιολογία. Και αυτό γιατί, έτσι προήχθη η ασφάλεια δικαίου, γιατί δεν είναι πάντα εύκολη η απόδειξη του αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της διαδικαστικής πλημμέλειας και της λήψης της απόφασης. Ακόμα, έτσι η ρύθμιση προστάτευσε ενδεχομένως την μειοψηφία των μετόχων έναντι της όποιας αυθαιρεσίας της πλειοψηφίας, καθώς η διαδικασία ψήφισης και η τήρηση της θα βρισκόταν στο έλεος της πλειοψηφίας, εφόσον αποδεικνυόταν, ότι έτσι η απόφαση θα λαμβανόταν από τη ΓΣ και χωρίς της διαδικαστική πλημμέλεια ή χωρίς τις αιτηθείσες πληροφορίες.

Η διατύπωση αυτήν των άρθρων 35α παρ. 1 και 2 από το κ.ν 2190/1920 και τώρα από το άρθρο 137 παρ. 1 και 2., θα έβρισκαν λογικό έρεισμα τυχόν, αν αντί της θεωρίας του αιτιώδους συνδέσμου, εφαρμοστεί ή ορθότερα λειτουργήσει συμπληρωματικά προς αυτήν η θεωρία της βαρύτητας των παρανομιών⁴⁴ ή η θεωρία της συνάφειας. Αυτό σημαίνει πρακτικά, ότι η ακυρωσία λόγω διαδικαστικών παρανομιών της απόφασης εξαρτάται από τις δυσμενείς συνέπειες της εκάστοτε παράβασης του νόμου ή του καταστατικού στα διοικητικά δικαιώματα συμμετοχής, ενημέρωσης και ψήφου του μετόχου. Αν η παρανομία που διαπιστωθεί είναι τόσο βαριά, ώστε να θίγει κάτι από τα ανωτέρω, τότε οδηγείται η απόφαση σε ακυρωσία, ακόμη και αν η συμμετοχή των θιγόμενων μετόχων είναι μικρή, ώστε η παρανομία να μην επιδρά στο τελικό αποτέλεσμα⁴⁵. Έτσι επέρχεται πιο αποτελεσματικά η προστασία της μειοψηφίας, καθότι σε άλλη περίπτωση η εφαρμογή της αρχής του αιτιώδους συνδέσμου θα οδηγούσε σε ανάγκη απόδειξης, ότι η παρουσία και οι ψήφοι της μειοψηφίας επηρέασαν το τελικό αποτέλεσμα της ψηφοφορίας.

⁴³ Βλ. και Γιοβαννόπουλου Ρ., ΕπισκΕΔ 2008, 453

⁴⁴ Βλ. και Γιοβαννόπουλου Ρ., Ελαττωματικές αποφάσεις Γενικής Συνέλευσης Α.Ε, 2012, τόμ. Ι Ι, σελ. 277

⁴⁵ Βλ. και Βεββεσός, ΔΕΕ 2018,735

Η θεωρία της βαρύτητας των παρανομιών μεταφέρει τον προβληματισμό σχετικά με την ακυρωσία των αποφάσεων της ΓΣ λόγω διαδικαστικών πλημμελειών στο επίπεδο της αξιολογικής εκτίμησης των επιπτώσεων των παρανομιών στα διοικητικά δικαιώματα του μετόχου και συναφώς της διάκρισης των παρανομιών αυτών από άλλες, που δεν πλήττουν αυτά τα δικαιώματα. Στην πρώτη περίπτωση η παρανομία πλήττει τα διοικητικά δικαιώματα του μετόχου και η κύρωση της είναι ακυρωσία. Τέτοιου είδους παρανομίες εντοπίζονται π.χ. στο πλαίσιο της πρόσκλησης των μετόχων και τον ορισμό των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης ή όταν ο μέτοχος παρεμποδίζεται να συμμετάσχει στη ΓΣ ή του αφαιρείται ο λόγος κατά την συνεδρίαση της ΓΣ.

Στη δεύτερη περίπτωση, εφόσον δεν πλήττονται διοικητικά δικαιώματα του μετόχου, η κύρωση της παρανομίας είναι η ακυρωσία μόνο αν διαπιστωθεί, ότι η συγκεκριμένη παρανομία επέδρασε στη λήψη της συγκεκριμένης απόφασης. Η επίδραση όμως και η εφαρμογή της θεωρίας της βαρύτητας των παρανομιών αφορά και τις περιπτώσεις στο άρθρο 137 παρ. 5, καθώς κάτι τέτοιο θα έπρεπε να κρίνει την εκεί απαρίθμηση ως ενδεικτική. Δεν αποκλείεται δηλαδή να συντελεστούν και άλλες διαδικαστικές παρανομίες που παρά το γεγονός ότι δεν απαριθμούνται στο άρθρο 137 παρ.5 δεν οδηγούν σε ακυρωσία, αλλά διατηρούν έγκυρη την απόφαση της ΓΣ, καθότι δεν πλήττουν τα διοικητικά δικαιώματα του μετόχου⁴⁶. Έτσι, δεν επηρεάζει την εγκυρότητα της απόφασης η μικρή καθυστέρηση στην έναρξη της συνεδρίασης της ΓΣ ή η ανακριβής αναγραφή στο πρακτικό της ΓΣ της ώρας διεξαγωγής της ΓΣ ή η εσφαλμένη καταμέτρηση ψήφων, εφόσον προφανώς δεν οδηγείται σε τελείως άλλο αποτέλεσμα της ψηφοφορίας. Η εφαρμογή της θεωρίας της βαρύτητας των παρανομιών στο πλαίσιο της ακυρωσίας των αποφάσεων ΓΣ προστατεύει επαρκέστερα τη μειοψηφία και διασφαλίζει τη μεγαλύτερη δυνατή αντιπροσωπευτικότητα στη λήψη και συναφώς στην ορθότητα της απόφασης και γι' αυτό είναι προτιμητέα σε εφαρμογή επί του άρθρου 137.

Ένδειξη ότι κι ο νομοθέτης προκρίνει την παραπάνω θεωρία, είναι η νέα διάταξη του άρθρου 137 παρ. 5 περ. ε' σύμφωνα με την οποία η απόφαση της ΓΣ δεν μπορεί να ακυρωθεί εξαιτίας μη τήρησης ή πλημμελούς τήρησης των άρθ. 122 παρ. 4, 123 παρ. 3 έως 5, 128 και 129. Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση επί του άρθρου 137, κρίθηκαν τα παραπάνω από τον νομοθέτη ως ήσσονος σημασίας και η μη τήρηση τους ή η πλημμελής τήρηση τους, παρόλο που συνιστά διαδικαστική πλημμέλεια, δεν επισύρει την συνέπεια της ακυρωσίας της απόφασης της ΓΣ.

⁴⁶ Βλ. και ΜΕΦΑΘ 3614/2018, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

1.6. Η αγωγή ακύρωσης κατά της ακυρώσιμης απόφασης

Η απόφαση της ΓΣ ακυρώνεται με τελεσίδικη διαπλαστική δικαστική απόφαση⁴⁷. Η ακυρωσία δεν μπορεί να προβληθεί με ένσταση, ούτε εξετάζεται παρεμπιπτόντως από το δικαστήριο⁴⁸. Και φυσικά δεν δύναται να προταθεί εξωδίκως⁴⁹. Το ελάττωμα της ακυρωσίας δεν λαμβάνεται υπόψιν αυτεπαγγέλτως, ούτε αρκεί να προταθεί εξωδίκως. Το όποιο ελάττωμα οφείλει να προταθεί με αγωγή που θα ασκηθεί από συγκεκριμένα πρόσωπα όπως θα δούμε παρακάτω και εντός συγκεκριμένης προθεσμίας. Ως αγωγή δεν νοείται μόνο η κύρια αγωγή αλλά και η ανταγωγή.

1.6.1 Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση άσκησης της αγωγής

Το άρθρο 137 περιορίζει τον κύκλο προσώπων που δικαιούνται να ζητήσουν την ακύρωση μιας ακυρώσιμης απόφασης ΓΣ μόνο στους μετόχους και στα μέλη του ΔΣ. Υπάρχει βέβαια και η επιφύλαξη του άρθρου 54 παρ. 3, όπου τρίτοι δεν νομιμοποιούνται ενεργητικά, καθώς η ακυρωσία αποφάσεων ΓΣ θα μπορούσε να λεχθεί, ότι αφορά τα *interna corporis* των εταιρικών ζητημάτων, όπως και η παράβαση διατάξεων που αφορούν την παράνομη άρνηση παροχής πληροφοριών, την παράβαση του άρθρου 281 ΑΚ από την μεριά της πλειοψηφίας, ζητήματα όλα που αφορούν τους μετόχους⁵⁰.

Ο περιορισμός αυτός στον κύκλο των προσώπων που νομιμοποιούνται ενεργητικά να ασκήσουν την αγωγή ακύρωσης έναντι της εταιρίας αποτελεί χωρίς καμία αμφιβολία μια ειδοποιός διαφορά της ακυρωσίας, καθώς είναι παραπάνω από λογικό, ότι τρίτα πρόσωπα δεν δικαιούνται να προτείνουν «ενδοεταιρικές» παρατυπίες, από την στιγμή που δεν θίγονται τα δικαιώματά τους.

Η ιδιότητα του μετόχου αποτελεί αρχικά μια θεμελιώδη προϋπόθεση για να διαπιστωθεί το έννομο συμφέρον άσκησης της αγωγής ακύρωσης. Δεν αποτελεί την μοναδική προϋπόθεση, αλλά αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση.

Όσον αφορά στο έννομο συμφέρον, γίνεται δεκτό ότι η αγωγή ακύρωσης μπορεί να ασκηθεί από οποιονδήποτε μέτοχο ακόμη και αν η ακυρώσιμη απόφαση δεν τον θίγει ατομικά στα ίδια δικαιώματα και συμφέροντά του. Η αποσύνδεση του εννόμου συμφέροντος του μετόχου από την προσβολή ή την διακινδύνευση ιδίων εννόμων

⁴⁷ Βλ. και ΠΠρΘεσσ 9058/2014, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁴⁸ Βλ. και ΑΠ 1392/2014, ΑΠ 476/2014, ΕφΑνΚρ 43/2016, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, Αντωνόπουλου Β., ό.π., σελ. 372

⁴⁹ Βλ. και ΕφΘεσσ 199/2017, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁵⁰ Βλ. και Ρόκα Ν., ό.π., σελ. 275

συμφερόντων, δικαιωμάτων και εννόμων θέσεων υποδηλώνει ακριβώς την θεμελίωση του μετοχικού δικαιώματος ακύρωσης και ότι δεν μπορεί αυτό να αναζητηθεί αποκλειστικά μόνο στον μέτοχο που θίγεται από την σχετική απόφαση.

1.6.2 Οι μέτοχοι

Μέτοχοι και κάτοχοι μετοχών θεωρούνται εκείνοι οι οποίοι είναι δικαιούχοι των μετοχικών σχέσεων που γεννώνται με την ανάληψη των μετοχών είτε στο πλαίσιο της ίδρυσης μιας εταιρίας, είτε στο πλαίσιο αύξησης μετοχικού κεφαλαίου με έκδοση νέων μετοχών ανεξαρτήτως της έκδοσης μετοχικών τίτλων.

Την ακυρωσία μπορεί να την ζητήσει οποιοσδήποτε μέτοχος και όχι μόνο εκείνος, του οποίου η βούληση του οποίου πάσχει από ελάττωμα, σε περίπτωση που αφορά τέτοιο λόγο ακυρωσίας. Το δικαίωμα αυτό όμως δεν αναγνωρίζεται άνευ εταίρου ως ατομικό δικαίωμα ενός εκάστου των μετόχων. Αντιθέτως τίθεται μια σειρά από περιορισμούς:

α) ελάχιστο ποσοστό μετοχικού κεφαλαίου:

- Κάθε μέτοχος, εφόσον εκπροσωπεί τουλάχιστον το 2/100 του κεφαλαίου και είτε δεν είχε παραστεί στη ΓΣ, είτε είχε μεν παραστεί, αλλά αντιτάχθηκε στην απόφαση. Αν και δεν γίνεται σαφής αναφορά μέσα στον νόμο, γίνεται λόγος για το 2/100 που εκπροσωπούν στο καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο. Αν και η διάταξη αυτήν δηλαδή του άρθρου 137 παρ. 3 εδ. α. κάνει λόγο για μέτοχο ή κάτοχο μετοχών, δεν θα πρέπει να εθελουφλούμε και να γίνει δεκτό ότι μπορεί να νομιμοποιείται ενεργητικά για την άσκηση της αγωγής, όχι μόνο κάποιος μέτοχος που εκπροσωπεί το 2%, αλλά και από κοινού περισσότεροι μικρομέτοχοι, των οποίων το άθροισμα των ποσοστών του μετοχικού κεφαλαίου που εκπροσωπούν συνολικά, ισούται με ή υπερβαίνει το 2%. Σε αυτό συνηγορεί και η αιτιολογική έκθεση του νόμου, όπου γίνεται αναφορά σε μέτοχοι, κάτοχοι, ενάγοντες μέτοχοι.

Κρίσιμη είναι δηλαδή για την άσκηση της αγωγής ακύρωσης η συγκέντρωση του ελάχιστου απαιτούμενου ποσοστού του μετοχικού κεφαλαίου ανεξάρτητα από το αν αυτό ανήκει σ έναν ή περισσότερους μετόχους. Σημαντικό στοιχείο που οδήγησε προς αυτήν την κατεύθυνση ήταν βεβαίως και το γεγονός ότι στην αιτιολογική έκθεση του νόμου 3604/2007, όπως σε αυτόν εισήχθη η ρύθμιση του άρθρου τότε αρ.35α παρ. 3 εδ. α' κ.ν. 2190/1920, την οποία ακολουθεί πλέον η ρύθμιση του άρθρου 137 παρ. 3 εδ. α. και αναφέρει ότι «μπορούν να ζητήσουν μέτοχοι, κάτοχοι μετοχών που εκπροσωπούν ποσοστό ίσο με το 2%». Οι περισσότεροι ενάγοντες είναι προφανώς αναγκαίοι ομόδοκοι,

καθώς η διαφορά επιδέχεται μία μόνο ρύθμιση και δεν είναι νοητή η έκδοση αντίθετων αποφάσεων απέναντι στους ομόδικους⁵¹ (άρ. 76 ΚΠολΔ). Υποστηρίζεται και η άποψη, ότι τα παραπάνω ποσοστά μπορεί να αναφέρονται ακόμη και στο μη καταβεβλημένο κεφαλαίο. Παράδειγμα για την ανωτέρω ανάγκη αποτελεί η περίπτωση αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου με απόφαση της ΓΣ, η οποία δεν λαμβάνεται για μια άμεση εταιρική ανάγκη, αλλά πολλές φορές για κατάχρηση εξουσίας της πλειοψηφίας, με σκοπό την αλλοίωση της μετοχικής συνθέσεως και την αποδυνάμωση της μειοψηφίας και ενώ η πλειοψηφία γνωρίζει ότι η μειοψηφία δεν δύναται οικονομικά να μετάσχει στην αύξηση⁵². Πρέπει να γίνει δεκτό ότι το ελάχιστο ποσοστό του 2% υπολογίζεται σύμφωνα με το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας πριν την απόφαση της ΓΣ και την πραγματοποίηση της αύξησης. Σε διαφορετική περίπτωση, η πλειοψηφία θα μπορούσε άνετα να παρακάμψει τον νόμο και να αποφύγει τις συνέπειες της ακυρωσίας.

Στην περίπτωση που ζητείται η ακυρωσία απόφασης λόγω μην παροχής οφειλόμενων πληροφοριών κατά άρθρο 137 παρ. 2 περ. α', την ακύρωση μπορούν να ζητήσουν μόνο οι μέτοχοι, που ζήτησαν τις πληροφορίες, εφόσον εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου κεφαλαίου. Οι μέτοχοι πρέπει όμως για να θεμελιωθεί κάτι τέτοιο να ζήτησαν τις πληροφορίες σύμφωνα με την αρμόζουσα διαδικασία και τις προϋποθέσεις (π.χ. τήρηση συγκεκριμένης προθεσμίας ή κατοχή ελάχιστου ποσοστού επί του μετοχικού κεφαλαίου, που προβλέπει το άρθρο 141. Αν δεν τηρήθηκε η διαδικασία και δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις, που προβλέπει το άρθρο 14, η απόφαση της ΓΣ δεν πάσχει. Η αγωγή δεν απαιτείται να ασκηθεί από όλους τους μετόχους, που είχαν τότε ζητήσει τις πληροφορίες, αλλά θα πρέπει οι μέτοχοι που θα προχωρήσουν στην αγωγή να κατέχουν συνολικά το 5% του μετοχικού κεφαλαίου.

Το ποσοστό που πρέπει να κατέχει ο μέτοχος ή οι μέτοχοι για να νομιμοποιούνται στην άσκηση αγωγή ακύρωσης σύμφωνα με το άρθρο 137 παρ. 3 διαφέρει από το ποσοστό που προβλέπει το άρθρο 141 για την άσκηση του δικαιώματος για την χορήγησή των πληροφοριών. Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο 142 παρ. 6 εδ. α. ο νόμος δίνει ατομικό δικαίωμα στον μέτοχο για υποβολή αιτήματος για παροχή πληροφοριών ανεξαρτήτως του ποσοστού που κατέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας και στο άρθρο 141 παρ. 7 παρέχεται το δικαίωμα αίτησης για παροχή πληροφοριών στους μετόχους που κατέχουν το 1/10 του μετοχικού κεφαλαίου. Δεν πρόκειται προφανώς για σφάλμα του νομοθέτη η αναντιστοιχία αυτήν. Η πρόθεση του νομοθέτη ήταν προφανώς να μην εξοπλίσει κάθε

⁵¹ Βλ. και ΠΠρΑθ 1074/2016, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁵² Βλ. και ΠΠρΑθ 5885/2010, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

μέτοχο, ανεξαρτήτως ποσοστού συμμετοχής του στο μετοχικό κεφάλαιο, με αγωγή ακύρωσης της απόφασης της ΓΣ, με σκοπό την προστασία της εταιρίας και της ασφάλειας των συναλλαγών από πολλαπλές αγωγές, που σκοπό θα είχαν μόνο την εξυπηρέτηση ιδιωτικών συμφερόντων. Έτσι, ο μεμονωμένος μέτοχος δεν έχει αγωγή ακύρωσης, αν δεν κατέχει το ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο που απαιτεί το άρθρο 137 παρ. 3 εδ δ., ακόμη και αν το ΔΣ δεν παρείχε στη ΓΣ τις πληροφορίες, που εκείνος ζήτησε. Αυτός όπως θα δούμε και παρακάτω, έχει μόνο δικαίωμα να ζητήσει αγωγή αποζημίωσης σύμφωνα με το άρθρο 137 παρ. 4.

Οι ενάγοντες μέτοχοι οφείλουν να αποδείξουν, ότι τόσο κατά την άσκηση της αγωγής, όσο και κατά το χρόνο κατάθεσης των προτάσεων σύμφωνα με το άρθρο 237 παρ. 1 ΚΠολΔ έχουν το ποσοστό μετοχών, που τους νομιμοποιεί να ασκήσουν αγωγή ακύρωσης. Τέτοια προϋπόθεση δεν υπάρχει όμως ως προς την αγωγή αποζημίωσης. Οι ενάγοντες μέτοχοι οφείλουν να επικαλεστούν στην αγωγή τους το απαραίτητο ποσοστό, αλλιώς η αγωγή θα απορριφθεί ως απαράδεκτη. Αν τώρα οι ενάγοντες μέτοχοι δεν αποδείξουν ότι έχουν το απαραίτητο ποσοστό που προβλέπει ο νόμος, η αγωγή θα απορριφθεί ως κατά ουσία αβάσιμη. Ο μέτοχος όπως γίνεται αντιληπτό και από την ερμηνεία της διάταξης θα οφείλει να έχει το ελάχιστο αυτό ποσοστό έως την κατάθεση των προτάσεων επί της αγωγής. Δεν είναι απαραίτητο, όμως να έχει τις μετοχές μέχρι τη συζήτηση της αγωγής ή την έκδοση της απόφασης.

Επιπλέον σε αντίθεση με το προισχύσαν δίκαιο, δεν είναι αναγκαίο οι μετοχές να διατηρούνται κατατεθειμένες σε συγκεκριμένα ιδρύματα.

Στην περίπτωση της απόφασης ΓΣ για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά κατάχρηση της εξουσίας της πλειοψηφίας, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο μέτοχος πρέπει να επικαλεστεί και να αποδείξει ότι είχε το κατά νόμο απαραίτητο ελάχιστο ποσοστό μετοχών πριν την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, όπως ήδη έχει αναφερθεί ανωτέρω.

Σε κάθε περίπτωση, οι μέτοχοι, οι οποίοι δεν νομιμοποιούνται να προχωρήσουν σε άσκηση αγωγής ακύρωσης ως παραπάνω, μπορούν να ασκήσουν πρόσθετη παρέμβαση υπέρ του νομιμοποιούμενου ενάγοντος (μετόχου ή μέλους του ΔΣ) στη διανοιγείσα με την αγωγή ακύρωσης δίκη, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον, όπως αντίστροφα κάθε μέτοχος ή μέλος του ΔΣ μπορεί να παρέμβει προσθέτως υπέρ της εναγόμενης εταιρίας.

Εκτός από την κατοχή συγκεκριμένου ποσοστού επί του μετοχικού κεφαλαίου, ο νόμος συναρτά την άσκηση της αγωγής με δύο ακόμη προϋποθέσεις. Πιο συγκεκριμένα ο νόμος αναγνωρίζει έννομο συμφέρον για την άσκηση της αγωγής μόνο σε εκείνους τους

μετόχους, που είτε δεν παρέστησαν στην κρίσιμη ΓΣ, είτε ήταν παρόντες, αλλά εναντιώθηκαν στην λήψη της κρίσιμης απόφασης.

Αν ο μέτοχος παραστεί στην ΓΣ, τότε νομιμοποιείται να ασκήσει αγωγή ακύρωσης της απόφασης της ΓΣ μόνο αν αντιτάχθηκε σε αυτήν.

Ο περιορισμός αυτός θεμελιώνεται στην καλή πίστη και ειδικώς στην απαγόρευση αντιφατικής συμπεριφοράς. Η σιωπή του μετόχου, που παρίσταται στη ΓΣ, ερμηνεύεται ως αποδοχή της απόφασης. Η απλή αρνητική ψήφος δεν συνιστά εναντίωση. Αντιθέτως, απαιτείται εκπεφρασμένη και σαφής δήλωση εναντίωσης, που να αφορά στην προσβαλλόμενη απόφαση⁵³. Επιχείρημα υπέρ της άποψης αυτής συνιστά και η νέα διάταξη του άρ. 131 παρ. 1 εδ. γ' σύμφωνα με την οποία μέτοχος μπορεί να δηλώσει, ότι αντιτάσσεται στην απόφαση που λαμβάνεται επί μυστικής ψηφοφορίας για τους σκοπούς του άρθρου 137 παρ. 3. Αντιταχθείς μπορεί να θεωρηθεί και ο μέτοχος ο οποίος, αν κι γραπτώς ή προφορικώς αντιτάχθηκε, στην συνέχεια ψήφισε λευκό ή απείχε⁵⁴, αλλιώς απλά το λευκό ή εναντίωσή δεν συνιστά εναντίωση. Είναι σημαντικό να πούμε ότι ο νόμος δεν επιβάλλει την εναντίωση ούτε σε τύπο ούτε απαιτείται η εναντίωση να είναι αιτιολογημένη. Όταν επομένως η εναντίωση ενός μετόχου στην συνεδρίαση μιας ΓΣ και στην απόφαση αυτής βασιστεί σε συγκεκριμένη αιτιολογία, η απόφαση της ΓΣ μπορεί να προσβληθεί στην συνέχεια για κάποια άλλη παρανομία⁵⁵. Όμως αν ο μέτοχος ο οποίος αρχικά εναντιώθηκε με την λήψη απόφασης, στην συνέχεια την υπερψήφισε, θεωρείται ότι ανακάλεσε την δήλωση εναντίωσης του ή παραιτείται από αυτήν και δεν μπορεί στην συνέχεια να προσβάλλει την απόφαση.

Η προϋπόθεση της εναντίωσης στην απόφαση είναι γνωστή ήδη από το προισχύσαν δίκαιο και θεμελιώνεται στην καλή πίστη και συγκεκριμένα στην απαγόρευση αντιφατικής συμπεριφοράς (*venire contra factum proprium*). Η εναντίωση ακόμα θα πρέπει να εκδηλωθεί μέχρι το πέρας της ΓΣ σύμφωνα και με το γερμανικό δίκαιο.

Το βάρος βέβαια ισχυρισμού και απόδειξης, ότι παρέστη κάποιος στην ΓΣ και ότι εναντιώθηκε στην προσβαλλόμενη απόφαση, φέρει ο μέτοχος ως ενάγων. Η εναντίωση μπορεί να αποδειχθεί με κάθε αποδεικτικό μέσο και δεν είναι απαραίτητο να έχει καταχωρισθεί στα πρακτικά⁵⁶. Βέβαια ορθά επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που δεν

⁵³ Βλ. και Σπυρίδωνος Α., Τα δικαιώματα της μειοψηφίας στην Ανώνυμη Εταιρία, 2016, 2^η Έκδ., σελ.415

⁵⁴ Βλ. και ΠΠρΑθ 23/2018, ΕΕμπΔ 2018, 567 με παρατ. Μήτσιου

⁵⁵ Βλ. και Γιοβαννόπουλου Ρ., ό.π., σελ. 374

⁵⁶ Βλ. και Αντωνόπουλου Β., ό.π., σελ. 372

καταγράφεται σε πρακτικό ή παράσταση και εναντίωση του μετόχου, η απόδειξη καθίσταται δυσχερέστερη. Η εναντίωση πρέπει να λάβει χώρα οπωσδήποτε μέχρι το τέλος της ΓΣ.

Η προϋπόθεση της παράστασης και εναντίωσης στην απόφαση ΓΣ θα πρέπει να εφαρμοστεί και στην περίπτωση του άρθρου 137 παρ. 3 εδ δ., που αφορά στην ακύρωση της απόφασης ΓΣ εξαιτίας άρνησης παροχής πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 141, παρόλο που δεν αναφέρεται στην συγκεκριμένη διάταξη. Η μη παράσταση στη ΓΣ του μετόχου, που ζήτησε τις πληροφορίες ή η μη εναντίωση του στην απόφαση, που ελήφθη χωρίς να χορηγηθούν οι αιτηθείσες πληροφορίες, προκαλεί την εύλογη πεποίθηση στα εταιρικά όργανα, ότι ο μέτοχος ή οι μέτοχοι παραιτούνται, έστω και σιωπηρά από το αίτημα παροχής πληροφοριών. Ακόμα, όμως και αν δεν θεωρηθεί παραίτηση από το αίτημα παροχής των πληροφοριών, η άσκηση αγωγής ακύρωσης από τον μέτοχο, που υπέβαλε το αίτημα για την χορήγηση πληροφοριών, αλλά δεν παρέστη ή δεν αντιτάχθηκε στην απόφαση της ΓΣ, θα συνιστούσε αντιφατική συμπεριφορά και η αγωγή θα θεωρείτο καταχρηστική. Βεβαίως, η απουσία από την ΓΣ του αιτούντος τις πληροφορίες μετόχου πρέπει να είναι ίδια βούληση και να μην οφείλεται σε γεγονός, που εμπίπτει στην σφαίρα επιρροής της εταιρίας.

1.6.3 Επικαρπωτές και ενεχυρούχοι δανειστές

Πέρα από τα παραπάνω που είδαμε για την νομιμοποίηση, δικαίωμα να ασκήσουν αγωγή ακύρωσης της απόφασης ΓΣ, έχουν υπό προϋποθέσεις και εκείνοι που δεν είναι μέτοχοι, αλλά έχουν εμπράγματα δικαιώματα επί μετοχών και συγκεκριμένα, ενέχυρο ή επικαρπία. Σύμφωνα με το άρθρο 54 παρ.3, το δικαίωμα πληροφόρησης και το δικαίωμα άσκησης της αγωγής ακύρωσης ανήκουν στον έχοντα το δικαίωμα ψήφου. Έτσι, οι επικαρπωτές και οι ενεχυρούχοι δανειστές, εφόσον έχουν το δικαίωμα ψήφου, ασκούν και τα λοιπά μη περιουσιακά δικαιώματα του μετόχου. Αυτή ήταν και η κρατούσα άποψη κατά το προισχύσαν άρ. 30α κ.ν 2190/1920⁵⁷. Κατ' άλλα άποψη, το δικαίωμα πληροφόρησης είχε ο ψιλός κύριος - μέτοχος. Στην περίπτωση ασκήσεως της αγωγής ακυρώσεως από τον επικαρπωτή ή τον ενεχυρούχο δανειστή ισχύουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις περί ελάχιστου ποσοστού κεφαλαίου, περί ουσίας κατά και περί εναντίωσης στη λήψη της απόφασης.

⁵⁷ Βλ. και ΕφΘεσσ 577/2010, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

1.6.4 Τα μέλη του ΔΣ

Την ακύρωση μπορεί να ζητήσει και κάθε μέλος του ΔΣ ξεχωριστά⁵⁸ διότι κάθε μέλος του ΔΣ έχει υποχρέωση πίστης και επιμέλειας προς την εταιρία και οφείλει να μεριμνά για την τήρηση της νομιμότητας. Το δικαίωμα ανήκει στα πρόσωπα, που μετέχουν στο ΔΣ κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής και όχι κατά το χρόνο λήψης της προσβαλλόμενης απόφασης. Ο ενάγων, όμως δεν είναι απαραίτητο να παραμένει μέλος του ΔΣ και κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης. Διαφορετικά, θα ήταν δυνατό στην πλειοψηφία να μεταβάλει τη σύνθεση του ΔΣ μετά την έγερση της αγωγής και με αυτόν τον τρόπο να καταστρατηγήσει την διάταξη του άρθρου 137 παρ. 3 εδ. β. Το ΔΣ ως συλλογικό όργανο δεν νομιμοποιείται να ασκήσει την αγωγή ακύρωσης.

Το αρμόδιο δικαστήριο διορίζει, αν παρίσταται ανάγκη, ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, κατά την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, ειδικό εκπρόσωπο της εταιρίας για την διεξαγωγή της δίκης (άρθρο 137 παρ. 3 εδ γ.). Ανάγκη διορισμού ειδικού εκπροσώπου συντρέχει σε κάθε περίπτωση, που η εμπλοκή μέλους του ΔΣ στη δίκη δημιουργεί, εξαιτίας της ισχυρής θέσης του, κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων και στα υπόλοιπα μέλη, ώστε να καθίσταται δυσχερής η αποτελεσματική εκπροσώπηση της εταιρίας. Επίσης, τίθεται θέμα και στην περίπτωση διορισμού υποκατάστατου οργάνου με αρμοδιότητα την δικαστική εκπροσώπηση της εταιρίας, αν η σύγκρουση συμφερόντων συντρέχει στο πρόσωπο του. Τέλος, ανάγκη διορισμού ειδικού εκπροσώπου υφίσταται και όταν τα εναπομείναντα μέλη του ΔΣ δεν αρκούν για να έχει αυτό τη νόμιμη σύνθεση, ώστε να εκπροσωπήσει την εταιρεία ενώπιον του δικαστηρίου.

Η εταιρία δεν μπορεί να εκπροσωπείται από πρόσωπα που τελούν σε σύγκρουση συμφερόντων με αυτήν και δη σε δίκη, όπου τα ίδια αυτά πρόσωπα είναι αντίδικοι της (άρθρα 69, 98 ΑΚ). Η εφαρμογή αυτής της διάταξης του άρθρου 137 είναι απαραίτητη μόνο, όταν η δικονομική θέση ενός ή περισσότερων μελών του ΔΣ ως εναγόντων της αγωγής ακύρωσης κατά της εταιρίας, αφήνει την τελευταία χωρίς νόμιμη σύνθεση του ΔΣ, εφόσον τα μέλη του ΔΣ τα εναπομένοντα είναι λιγότερα από τον ελάχιστο αριθμό που προβλέπει ο νόμος ή το καταστατικό ή εφόσον προκαλείται πρόβλημα ομαλής λειτουργίας ΔΣ.

1.6.5. Αναγκαστικό δίκαιο

⁵⁸ Βλ. και Αντωνόπουλου Β., ό.π., σελ. 531

Όπως γίνεται σαφές το άρθρο 137 θέτει περιοριστικά και κατά αναγκαστικό δίκαιο τα πρόσωπα, που νομιμοποιούνται να ασκήσουν την αγωγή ακύρωσης της απόφασης ΓΣ και, όσον αφορά τους μετόχους, το ακριβές ποσοστό του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, του οποίου πρέπει να είναι κάτοχοι. Το καταστατικό δεν μπορεί να μεταβάλει τα ποσοστά του μετοχικού κεφαλαίου, ούτε να προσθέσει άλλους τυχόν περιορισμούς στην άσκηση του δικαιώματος άσκησης αγωγής που έχουν οι μέτοχοι. Τέλος, παραίτηση από το δικαίωμα άσκησης αγωγής ακύρωσης απόφασης ΓΣ, μπορεί να λάβει χώρα μόνο μετά την λήψη της κρίσιμης απόφασης και όχι εκ των προτέρων.

1.6.6. Αρμοδιότητα και προθεσμία άσκησης αγωγής

Σύμφωνα με το άρθρο 137 παρ. 7, αρμόδιο δικαστήριο για να δικάσει την αγωγή ακύρωσης είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας. Κατά το προ ισχύσαν δίκαιο, αρμοδιότητα για την συζήτηση της αγωγής είχε το πολυμελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας (άρθρο 35α παρ. 6 κ.ν 2190/1920). Η ρύθμιση αυτήν είχε επικριθεί λόγω της χρονικής καθυστέρησης, που προκαλείτο μέχρι την έκδοση της τελεσίδικης απόφασης επί της αγωγής ακύρωσης, ενόψει του γεγονότος ότι κατά την επιδικία της η ακυρώσιμη απόφαση παράγει πλήρως τα αποτελέσματα της⁵⁹. Ο αντίλογος στο επιχείρημα αυτό είναι, ότι η σοβαρότητα της υπόθεσης επί ακυρώσεως απόφασης της ΓΣ επιβάλλει την κρίση από το Πολυμελές Πρωτοδικείο και στην συνέχεια από το Τριμελές Εφετείο.

Η αγωγή θα πρέπει βέβαια να ασκηθεί εντός συγκεκριμένης αποσβεστικής προθεσμίας 4 μηνών από την λήψη της απόφασης ή αν η απόφαση υπόκειται σε δημοσιότητα, από την καταχώρηση της στο Γ.Ε.ΜΗ. Η νέα ρύθμιση του άρθρου 137 παρ. 8 δίνει πλέον ως προθεσμία για την άσκηση της αγωγής από 3 σε 4 μήνες, σε σχέση με ότι προέβλεπε το άρθρο 35α παρ. 7 κ.ν 2190/1920. Η προθεσμία δεν συμπληρώνεται πριν από την πάροδο μηνός από την χορήγησή στον μέτοχο του πρακτικού της ΓΣ, που μπορεί να το ζητήσει και από την εταιρία ή το Γ.Ε.ΜΗ εντός της παραπάνω προθεσμίας (άρ. 134 παρ. 2 εδ. δ’).

Κατά άλλη άποψη βέβαια έτσι και ασκηθεί η αγωγή ακύρωσης απόφασης ΓΣ δεν τίθεται οποιοδήποτε θέμα εφαρμογής των άρθρων 261 παρ. 2 και 263 εδ β. ΑΚ.

Αν η προθεσμία άσκησης της αγωγής παρέλθει άπρακτη, τότε αποσβένεται το δικαίωμα άσκησης της αγωγής, γεγονός που λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο

⁵⁹ Βλ. και Γιοβαννόπουλου Ρ., ΕπισκΕΔ 2008, 454

(άρ. 280 ΑΚ) και η απόφαση της ΓΣ καθίσταται απρόσβλητη⁶⁰. Η διάταξη είναι αναγκαστικού δικαίου και δεν επιτρέπεται η οποιαδήποτε σύντμηση ή παράταση της προθεσμίας με κάποια σχετική ρήτρα στο καταστατικό ή εξωεταιρική συμφωνία.

Κατά το άρθρο 137 παρ. 9 εδ. β, αν μετά την άσκηση της αγωγής οι ενάγοντες μέτοχοι μεταβίβασαν τόσες μετοχές, ώστε κατά τον χρόνο κατάθεσης των προτάσεων να μην συγκεντρώνουν πλέον τα ελάχιστα ποσοστά για την άσκηση της αγωγής ακύρωσης, μπορούν, νομίμως να μεταβάλουν το αίτημα της αγωγής τους δια των προτάσεων τους από διαπλαστικό - την ακύρωση της απόφασης - σε καταψηφιστικό και να ζητήσουν αποζημίωση, όπως ορίζει το άρθρο 137 παρ. 4. Η μεταβολή του αιτήματος αυτού μπορεί να γίνει μόνο μέσω των προτάσεων και όχι μέσα από προσθήκη, ούτε στον δεύτερο βαθμό.

Η τροπή του αιτήματος της αγωγής σε καταψηφιστικό δεν θα φέρει μεταβολές στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, ακόμη και αν η αξία της αποζημίωσης υπερβαίνει την καθ' ύλην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου, ενόψει της διάταξης του άρθρου 3 παρ. 1 για την καθ' ύλην και κατά τόπο αρμοδιότητα που είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας.

Η εταιρία δια του ΔΣ μπορεί επίσης να σύναψε συμβιβασμό έναντι ανταλλάγματος με τον μέτοχο προκειμένου να μην ασκήσει αγωγή ακύρωσης ή αποζημίωσης ή να παραιτηθεί από την άσκηση της. Υποστηρίζεται προφανώς ότι το ΔΣ δεν μπορεί να συνομολογήσει το περιεχόμενο της αγωγής ακυρώσεως, διότι αυτό θα επέτρεπε στο ΔΣ να ανατρέψει την απόφαση της πλειοψηφίας σε συμπαιγνία με τον ενάγοντα⁶¹.

1.6.7. Προσωρινή δικαστική προστασία

Όταν έχουμε ακυρώσιμη απόφαση ΓΣ, ο νόμος προβλέπει την δυνατότητα και λήψης ασφαλιστικών μέτρων, που μπορεί να συνίστανται και στην αναστολή ισχύος της απόφασης της ΓΣ (άρθρ. 137 παρ. 11). Παρόμοια δυνατότητα, βέβαια, θα ίσχυε σε κάθε περίπτωση δυνάμει των άρθρων 682 επ., 732 ΚΠολΔ. Ως μάλιστα απαραίτητη προϋπόθεση για την χορήγηση προσωρινής δικαστικής προστασίας, ο νόμος (άρθρο 682 ΚΠολΔ) θέτει την συνδρομή επειγούσης περίπτωσης ή επικείμενου κινδύνου, που πρέπει να αποτραπεί⁶².

⁶⁰ Βλ. και ΠΠρΑθ 453/2016, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁶¹ Βλ. και Μπεχλιβάνη Α., εις Αντωνόπουλο/ Μούζουλα, άρθρο 35^α, άρ. 65

⁶² Βλ. και ΜΠρΚαβ 347/2014, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

Για να χορηγηθεί η αναστολή εκτέλεσης απόφασης γενικής συνέλευσης δεν είναι ανάγκη να έχει προσβληθεί προηγουμένως με αγωγή το κύρος της απόφασης αυτής, αλλά να είναι αρκετό να πιθανολογήσει το δικαστήριο την ακυρότητα της και να μην έχει περάσει η προθεσμία για την προσβολή της⁶³. Απαραίτητη προϋπόθεση για την αναστολή εκτέλεσης αποφάσεων της ΓΣ στο πλαίσιο ασφαλιστικών μέτρων, είναι να πρόκειται για εκτελεστές αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης, δηλαδή για αποφάσεις για την πραγματοποίηση των οποίων πρέπει να λάβει χώρα ορισμένη πράξη ή παράλειψη, όπως π.χ κατάρτιση δικαιοπραξίας⁶⁴.

Το δικόγραφο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να αναφέρει:

-Την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που αφορά.

-Τους λόγους ακυρότητας.

-Την ιδιότητα του αιτούντος που νομιμοποιούν και θεμελιώνουν το έννομο συμφέρον του.

-Αίτημα για προσωρινή αναστολή της εκτέλεσης της προαναφερόμενης απόφασης.

Η δικαστική απόφαση που ακυρώνει δημοσιευμένη στο Γ.Ε.ΜΗ απόφαση ΓΣ, όπως και η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, και ιδίως εκείνη, που διατάσσει αναστολή της ισχύος της ακυρώσιμης απόφασης, δημοσιεύονται, επίσης στο Γ.Ε.ΜΗ και στον διαδικτυακό τόπο (βλ. άρ. 137 παρ. 12).

Η προσωρινή δικαστική προστασία δικαιολογείται όχι μόνο από την ανάγκη προστασίας των συμφερόντων του αιτούντος, αλλά και για λόγους ασφάλειας των συναλλαγών, καθώς η ακύρωση της απόφασης ΓΣ από το δικαστήριο (με την τελεσιδικία της σχετικής απόφασης) θα οδηγήσει σε ανατροπή των μέχρι τότε επελθουσών εννόμων συνεπειών. Τα ασφαλιστικά μέτρα και ιδίως η αναστολή ισχύος της απόφασης ΓΣ βρίσκονται σε άμεση συνάρτηση με την αγωγή ακύρωσης της απόφασης. Έτσι, δεν μπορούν να επιβληθούν ασφαλιστικά μέτρα δυνάμει του άρθρου 137 παρ. 11, αν ο αιτών μέτοχος έχει προηγουμένως τρέψει το διαπλαστικό αίτημα της ακύρωσης της απόφασης σε καταψηφιστικό αίτημα αποζημίωσης σύμφωνα με το άρθρο 137 παρ. 9 εδ. β'.

Πρόκειται για γνήσια ασφαλιστικά μέτρα, τα οποία διέπονται καταρχήν από τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ και για τα οποία πρέπει να πιθανολογηθούν οι γενικές και ειδικές

⁶³ Βλ. και ΕιρΑθ 1675/1982, ΕιρΘεσ 1501/1986, ΜΠρΛαμ 274/2013 όλες στην ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΕφΘεσσ 1316/2011, www.sakkoulas-online.gr

⁶⁴ Βλ. και ΜΠρΣερ 276/2013, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

διαδικαστικές προϋποθέσεις των ασφαλιστικών μέτρων, ήτοι η ύπαρξη επείγουσας ανάγκης ή άμεσου κινδύνου.

Το δικαστήριο βέβαια μπορεί να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα και πριν από την άσκηση της αγωγής ακύρωσης της απόφασης της ΓΣ. Στην περίπτωση αυτήν, η αγωγή πρέπει να ασκηθεί μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την έκδοση της απόφασης, που διέταξε τα ασφαλιστικά μέτρα, διαφορετικά τα ασφαλιστικά μέτρα αίρονται αυτοδικαίως. Το ίδιο πρέπει να γίνει δεκτό και στην περίπτωση, που ο αιτών μέτοχος τρέψει το αίτημα της αγωγής σε αποζημιωτικό - καταψηφιστικό, σύμφωνα με το άρθρο 137 παρ. 9 εδ. β', αφού τα ασφαλιστικά μέτρα είχαν διαταχθεί. Τα ασφαλιστικά μέτρα αίρονται αυτοδικαίως και στην περίπτωση, που η αγωγή ασκηθεί μετά την πάροδο της αποσβεστικής προθεσμίας των τεσσάρων μηνών, που προβλέπεται στο άρθρο 137 παρ. 8.

Σε περίπτωση, που οι αιτούντες ζητούν την αναστολή ισχύος της απόφασης ΓΣ, το δικαστήριο μπορεί να υποχρεώσει τους αιτούντες σε παροχή εγγύησης, σταθμίζοντας την ανάγκη προστασίας τους και τη ζημία της εταιρείας, που μπορεί να προκληθεί από την αναστολή αυτή. Κατά μία άποψη, η γραμματική ερμηνεία της διάταξης οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, αν το αιτούμενο ασφαλιστικό μέτρο είναι άλλο από την αναστολή ισχύος της απόφασης, δεν μπορεί να διαταχθεί εγγυοδοσία.

Η δικαστική απόφαση, με την οποία διατάσσονται ασφαλιστικά μέτρα ή αναστέλλεται η ισχύς της αποφάσεως της ΓΣ, υποβάλλεται σε δημοσιότητα σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 137 παρ. 12. Η δημοσιότητα είναι δηλωτικής φύσεως.

1.6.8. Αποτελέσματα της ακύρωσης της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης

Η ακυρώσιμη απόφαση ΓΣ δεν είναι αυτοδικαίως άκυρη. Αντιθέτως το δικαίωμα ακύρωσης υποστηρίζεται και ως δικαίωμα μειοψηφίας. Αυτό γίνεται σαφές και από τις διατάξεις του ΑΚ και συγκεκριμένα. Εφόσον πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις, το δικαστήριο υποχρεούται να κηρύξει την απόφαση άκυρη. Το δικαστήριο όμως δεν έχει την εξουσία να αντικαταστήσει την ελαττωματική απόφαση με την απόφαση που θα έπρεπε να είχε ληφθεί, αν δεν είχε παραβιαστεί ο νόμος ή το καταστατικό⁶⁵. Η ακύρωση της απόφασης ΓΣ την καθιστά άκυρη *ex tunc*, αναδρομικά από την λήψη της (άρθ. 184 ΑΚ). Η απόφαση του δικαστηρίου είναι διαπλαστική, καθώς δημιουργεί μια νέα ουσιαστική νομική πραγματικότητα και κατάσταση. Το ΔΣ βέβαια υποχρεούται να λάβει τα κατάλληλα μέτρα, που επιβάλλει η κατάσταση, που δημιουργείται από την ακύρωση

⁶⁵ Βλ. και ΠΠρΑθ 23/2018, ΕΕμπΔ 3/2018

της απόφασης ΓΣ προς εκτέλεση της τελεσίδικης απόφασης (άρ.137 παρ. 10 εδ. β'). Περιορισμό στην αναδρομική ισχύ της ακυρότητας κατά το πρότυπο του άρθρου 184 ΑΚ θέτει η διάταξη του άρθρου 137 παρ. 10 εδ. γ. Ειδικότερα, η ακύρωση της απόφασης δεν επιδρά σε δικαιώματα τρίτων, που αποκτήθηκαν με την ακυρωθείσα απόφαση ή με πράξη, που διενεργήθηκε με βάση την ακυρωθείσα απόφαση, εκτός αν ο τρίτος γνώριζε ή αγνοούσε από βαριά αμέλεια το ελάττωμα της απόφασης.

Η τελεσίδικη δικαστική απόφαση, που κηρύσσει την ακύρωση της απόφασης ΓΣ, ισχύει έναντι όλων, δηλαδή και έναντι διαδίκων - των εναγόντων μετόχων ή μελών του ΔΣ και της εναγόμενης εταιρείας όσο και τρίτων. Αντιθέτως όταν απορρίπτεται αγωγή ακύρωσης της απόφασης ΓΣ, ενεργεί μόνο μεταξύ διαδίκων. Έτσι άλλοι μέτοχοι ή μέλη του ΔΣ μπορούν να επανέλθουν ασκώντας νέα αγωγή για το ίδιο θέμα, αν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις και το ελάττωμα δεν έχει θεραπευτεί και δεν έχει παρέλθει και η αποσβεστική προθεσμία.

1.6.9. Δημοσιότητα

Η ακυρωσία απόφασης δεν εμποδίζει την καταχώριση βεβαία της τελευταίας στο Γ.Ε.ΜΗ σε συνέπεια έτσι προς το άρθρο 9 παρ. 5 (άρ. 137 παρ. 12). Η αγωγή ακύρωσης απόφασης της ΓΣ, που έχει καταχωρηθεί στο Γ.Ε.ΜΗ, η δικαστική απόφαση παντός βαθμού δικαιοδοσίας, που απαγγέλει τυχόν την ακύρωση της και η δικαστική απόφαση, με την οποία τυχόν αναστέλλεται η ισχύς της απόφασης της ΓΣ ή διατάσσονται άλλα ασφαλιστικά μέτρα, υποβάλλονται σε δηλωτική δημοσιότητα (βλ. και άρ. 12 παρ. 1 περ β).

1.7. Αξίωση αποζημίωσης των μετόχων

1.7.1. Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με το άρθρο 137 παρ. 4 εδ. α'

Πέρα από ότι προβλέπεται στο άρθρο 137 παρ. 6 εδ. β και δ', ο νόμος στο άρθρο 137 παρ. 4 προβλέπει και αξίωση αποζημίωσης υπέρ των μετόχων, που ζημιώθηκαν από ακυρώσιμη απόφαση ΓΣ, σε 2 περιπτώσεις:

Α) Πρώτα, όταν οι μέτοχοι οι ίδιοι δεν μπορούν λόγω μη πλήρωσης των αριθμητικών προϋποθέσεων που έχουμε προαναφέρει για άσκηση αγωγής, έχουν αξίωση αποζημίωσης, εφόσον προφανώς αποδείξουν την ζημία τους, που συνδέεται αιτιωδώς προς την λήψη της ακυρώσιμης απόφασης.

Β) Δεύτερον, το άρθρο 137 παρ.4 προβλέπει την αξίωση αποζημίωσης κατά τις γενικές διατάξεις στους μετόχους ακόμα κι αν η απόφαση ακυρώθηκε.

Το άρθρο 137 παρ. 4 αποτελεί κανόνα αναγκαστικού δικαίου. Επομένως δεν μπορεί να αποκλειστεί ή να περιοριστεί η εφαρμογή του εκ των προτέρων με ρήτρα του καταστατικού ή με συμφωνία των μερών.

Η διάταξη του άρθρου 137 παρ. 4 εδ. α. αποτελεί συμπληρωματικό στοιχείο της διάταξης που περιλαμβάνεται στο άρθρο 137 παρ. 3. Σκοπός της διάταξης είναι προφανώς η προστασία των μετόχων της μειοψηφίας, οι οποίοι δεν έχουν το ελάχιστο ποσοστό μετοχικού κεφαλαίου, που απαιτείται ώστε να εγείρουν αγωγή ακύρωσης της απόφασης της ΓΣ, δηλαδή να έχουν ποσοστό 2% του μετοχικού κεφαλαίου, που απαιτεί το άρθρο 137 παρ. 3 εδ α' ή δεν έχουν ποσοστό 5% του μετοχικού κεφαλαίου που απαιτεί το άρθρο 137 παρ. 3 εδ δ'. Σε αυτήν την περίπτωση, οι μέτοχοι έχουν μόνο αξίωση χρηματικής αποζημίωσης.

Η αγωγή αυτήν στρέφεται κατά της εταιρίας. Για την άσκηση της αγωγής ενεργητική νομιμοποίηση έχει ο μέτοχος, που δεν έχει ελάχιστο ποσοστό μετοχικού κεφαλαίου για να ασκήσει αγωγή ακύρωσης. Για να ασκήσει την αγωγή αποζημίωσης, θα πρέπει ο μέτοχος αυτός είτε να μην έχει παραστεί στην συγκεκριμένη ΓΣ ή να είναι από εκείνους που έχουν αντιταχθεί κατά της απόφασης ΓΣ σύμφωνα με το άρθρο 137 παρ. 3 ή που δεν του χορηγήθηκαν οι πληροφορίες όπως τις ζήτησε

Η αγωγή ακύρωσης, στρεφόμενη κατά της εταιρίας ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας 4 μηνών από την λήψη της απόφασης ή αν η απόφαση υποβάλλεται σε δημοσιότητα, από την καταχώρηση της στο Γ.Ε.ΜΗ. Αν δεν ασκηθεί αυτή η αγωγή εμπρόθεσμα, η απόφαση παύει να είναι ακυρώσιμη. Εντός της ίδιας προθεσμίας ασκείται και η ως άνω αγωγή αποζημίωσης κατά άρθρο 137 παρ.8.

Με την συγκεκριμένη αγωγή ζητείται χρηματική αποζημίωση για την ζημία, που ο μέτοχος υπέστη από την ακυρώσιμη απόφαση της ΓΣ⁶⁶. Ο μέτοχος έχει το βάρος επίκλησης και απόδειξης του ελαττώματος της απόφασης, της ζημίας προφανώς που υπέστη και του αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της ζημίας και της απόφασης. Η ζημία συνίσταται στην περιουσιακή χειροτέρευση, που υπέστη ο μέτοχος, από την ακυρώσιμη απόφαση συγκρινόμενη προς την περιουσιακή κατάσταση στην οποία θα βρισκόταν, αν δεν είχε ληφθεί η απόφαση ή αν είχαν δοθεί οι πληροφορίες, που είχε ζητήσει.

⁶⁶ Βλ. και Αντωνόπουλου Β., ό.π., σελ.376

Αποκαταστατέα είναι η άμεση, θετική και αποθετική ζημία του μετόχου και φυσικά όχι η έμμεση, δηλαδή η ανακλαστική ζημία του μετόχου λόγω ζημίας της εταιρίας.

Υπαιτιότητα των οργάνων της εταιρίας για την θεμελίωση της ευθύνης της δεν απαιτείται, καθότι πρόκειται για μορφή αντικειμενικής ευθύνης.

1.7.2. Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με το άρθρο 137 παρ. 4 εδ. β'

Το άρθρο 137 παρ. 4 εδ β' ορίζει, ότι αξίωση αποζημίωσης έχουν κατά τις γενικές διατάξεις οι μέτοχοι, ακόμα και αν η απόφαση ακυρώθηκε. Πρόκειται για λευκό κανόνα δικαίου⁶⁷ που παραπέμπει στις γενικές διατάξεις περί ευθύνης. Καθίσταται έτσι σαφές, ότι η σημαντικότητα της συγκεκριμένης ρύθμισης έγκειται στο ότι η αξίωση αποζημίωσης υφίσταται υπό τις προϋποθέσεις που θέτουν οι γενικές διατάξεις, ακόμα και αν η απόφαση της ΓΣ ακυρωθεί.

Την συγκεκριμένη αξίωση έχει οποιοσδήποτε εδώ μέτοχος, ανεξαρτήτως ποσοστού επί του μετοχικού κεφαλαίου⁶⁸. Η αγωγή στρέφεται κατά της εταιρίας και υπόχρεος σε αποζημίωση είναι το πρόσωπο, που προκάλεσε τη ζημία στον μέτοχο δια πράξεως ή παραλείψεως καθιστώντας την απόφαση ακυρώσιμη, όπως π.χ. τα μέλη του ΔΣ, που συνεκάλεσαν την ΓΣ κατά παράβαση του νόμου, οι μέτοχοι που άσκησαν το δικαίωμα ψήφου και λάβανε απόφαση κατά κατάχρηση εξουσίας της πλειοψηφίας και η ίδια η εταιρία, όταν π.χ. η ΓΣ έλαβε απόφαση κατά παράλειψη χορήγησης οφειλόμενων πληροφοριών, που ζητήθηκαν νομίμως. Ο αιτών την συγκεκριμένη αποζημίωση σύμφωνα με το άρθρο 137 παρ. 4 εδ. β' οφείλει να επικαλεστεί και να αποδείξει την πράξη ή παράλειψη, που καθιστά την απόφαση ακυρώσιμη σε περίπτωση που δεν έχει ήδη ακυρωθεί η απόφαση, την υπαιτιότητα του προσώπου, την ζημία του και τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ πράξεως ή παράλειψης και της ζημίας.

1.7.3 Προθεσμία άσκησης αγωγής αποζημίωσης

Κατά το άρθρο 137 παρ. 8 εδ. β' η αγωγή αποζημίωσης του άρθρου 137 παρ. 4 ασκείται εντός τεσσάρων μηνών από την λήψη της απόφασης ή αν η απόφαση υπόκειται σε δημοσιότητα, από την καταχώριση της στο Γ.Ε.ΜΗ.

⁶⁷ Βλ. και Γιοβαννόπουλου Ρ., ό.π., σελ. 454

⁶⁸ Βλ. και Τουντόπουλου Β., Το δικαίωμα αποζημίωσης του μετόχου για ελαττωματική απόφαση της ΓΣ- Σκέψεις σχετικά με το άρθρ. 35^α παρ. 4 του Ν.2190/1920, εις Ζητήματα από το νέο δίκαιο της ανώνυμης εταιρίας, 2008, σελ. 376

Παρά την αυστηρή διατύπωση της διατάξεως, πρέπει να γίνει δεκτό, ότι η προθεσμία, που θέτει το άρθρο 137 παρ. 8 εδ. β., αφορά στην αγωγή που αναφέρεται στην διάταξη του άρθρου 137 παρ. 4 εδ. α. Αντιθέτως, η αγωγή αποζημιώσεως, που αναφέρεται στο άρθρο 137 παρ. 4 εδ. β. υπόκειται στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 937 ΑΚ.

Όπως έγινε λόγος και παραπάνω, το άρθρο 137 παρ. 6 εδ. α. προβλέπει ότι δεν μπορούν να ακυρωθούν αποφάσεις της ΓΣ, που έχουν ως αντικείμενο την έκδοση τίτλων, που πρόκειται να εισαχθούν σε ρυθμιζόμενη αγορά ή σε ΠΜΔ.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β' - ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ (Ε.Π.Ε)

2.1 Συνέλευση Εταίρων ΕΠΕ

2.1.1 Είδη Συνελεύσεων - Σύγκληση Συνέλευσης Εταίρων ΕΠΕ - Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η συνέλευση των εταίρων στις ΕΠΕ αποτελεί το ανώτατο βουλευτικό όργανο της εταιρίας, το οποίο μπορεί να αποφασίσει για κάθε εταιρική υπόθεση, ακόμα και όταν αυτήν ανήκει στην εξουσία των διαχειριστών, ενώ παράλληλα μπορεί με τις αποφάσεις της να δεσμεύει και τους απόντες και τους διαφωνούντες σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 1 του νόμου 1375/1955.

Το καταστατικό δύναται να εξαιρέσει βέβαια της αρμοδιότητας της συνέλευσης των εταίρων ορισμένα θέματα και να τα υπαγάγει στην σφαίρα εξουσίας των διαχειριστών⁶⁹. Ο νόμος επειδή ήθελε να κατοχυρώσει τον κυρίαρχο ρόλο που έχει η συνέλευση, απαριθμεί ορισμένα θέματα, τα οποία ακόμη και με καταστατική διάταξη δεν μπορούν να αφαιρεθούν από την συνέλευση και να ανατεθούν σε άλλα όργανα (άρθρο 14 παρ.2 του ίδιου νόμου). Πιο συγκεκριμένα, αυτά αφορούν τις τροποποιήσεις του καταστατικού, τον διορισμό, την ανάκληση και απαλλαγή από την ευθύνη των διαχειριστών, την έγκριση οικονομικών καταστάσεων, την διάθεση κερδών. Ακόμα αφορά την έγερση αγωγής κατά οργάνων εταιρίας και των εταίρων για αξιώσεις αποζημίωσης που έχει η εταιρία εναντίον τους από πράξεις ή παραλείψεις κατά τη σύσταση ή τη λειτουργία της εταιρίας, την παράταση της διάρκειας της εταιρίας, τη συγχώνευση της, το διορισμό ή την ανάκληση των εκκαθαριστών, τον ορισμό ελεγκτών, την άσκηση αγωγής

⁶⁹ Βλ. και Παμπούκη Κ., Δίκαιον Εμπορικών Εταιριών, 1994, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 245,246

αποκλεισμού εταίρου κλπ.. Η συνέλευση θεωρείται ως η αποκλειστικά αρμόδια να αποφασίζει για κάθε άλλο ζήτημα που ορίζεται στο νόμο, όπως ενδεικτικά στις διατάξεις των άρθρων άρ. 20 παρ.1, άρ. 23 παρ.1 εδ. 2, άρ. 33 παρ.3, άρ. 36 παρ.3.

Ο νόμος εναποθέτει στις ΕΠΕ τις παρακάτω μορφές συνέλευσης:

A. Τακτική και έκτακτη συνέλευση. Η διάκριση αυτή βασίζεται κυρίως στα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Όπως και στις υπόλοιπες κεφαλαιακές εταιρίες, τακτική είναι η συνέλευση που συγκαλείται υποχρεωτικά εντός του πρώτου δεκαημέρου του ένατου μήνα μετά την λήξη κάθε εταιρικής χρήσης (άρ.10 παρ.3). Η συγκεκριμένη συνέλευση καλείται να ψηφίσει πρώτα τους ετήσιους λογαριασμούς, τον τρόπο διάθεσης των κερδών, την απαλλαγή των διαχειριστών από την ευθύνη τους και τον διορισμό των ελεγκτών, εφόσον εκείνοι προβλέπονται κατά άρθρο 23 παρ.1. Η συνέλευση δεν αποκλείεται να ψηφίσει και επί οποιουδήποτε θέματος που θα ήταν αρμοδιότητας της έκτακτης συνέλευσης.

Η έκτακτη συνέλευση συγκαλείται σε μη καθορισμένα από το νόμο χρονικά σημεία, ώστε να αποφασίσει για οποιοδήποτε θέμα. Η σύγκληση της συνέλευσης αυτής εξαρτάται από το αρμόδιο προς τούτο όργανο. Η σύγκληση της όμως, τίθεται υποχρεωτική όταν: α) η αξία του καθαρού ενεργητικού μειωθεί στο μισό ή κάτω από το μισό του εταιρικού κεφαλαίου (άρ.45 παρ. 1), β) ζητήσουν την σύγκληση εταίροι που εκπροσωπούν το 1/20 του εταιρικού κεφαλαίου (άρ.11 παρ. 1), γ) επιβάλλεται η μείωση του κεφαλαίου λόγω εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου (άρ.41 παρ.1) και δ) επιβάλλεται από το καταστατικό.

B. Συνήθης και εξαιρετική η καταστατική συνέλευση. Η διάκριση αυτή στηρίζεται στην πλειοψηφία που απαιτείται για την λήψη απόφασης σε συνδυασμό με τα προς συζήτηση θέματα. Έτσι η συνήθης συνέλευση, που ασχολείται με θέματα μικρότερης σημασίας, χρειάζεται για να αποφασίζει την απόλυτη πλειοψηφία προσώπων και κεφαλαίου (άρθρο 13), ενώ η εξαιρετική, ούσα αρμόδια για ζητήματα μεγαλύτερης σημασίας, χρειάζεται μεγαλύτερη πλειοψηφία ή ακόμα και παμψηφία.

Τα θέματα για τα οποία είναι αρμόδια η εξαιρετική συνέλευση ορίζονται στο νόμο. Τέτοια θέματα είναι εκείνα που αποφασίζει η συνέλευση με αυξημένη πλειοψηφία, όπως οι τροποποιήσεις καταστατικού, εφόσον με ειδική διάταξη δεν απαιτείται παμψηφία. Το ίδιο ισχύει και για την αύξηση ή μείωση κεφαλαίου, την λύση, την συγχώνευση και τον μετασχηματισμό της εταιρίας. Το καταστατικό δεν μπορεί να εξαιρέσει τα θέματα αυτά από την αρμοδιότητα της συνέλευσης, με την δυνατότητα όμως να προσθέσει και άλλα

θέματα. Θέματα για τα οποία απαιτείται παμψηφία είναι η μεταβολή της εθνικότητας της εταιρίας, η πέραν του νόμου αύξηση των υποχρεώσεων, η ευθύνη των εταίρων, η μείωση των εκ του νόμου και εκ του καταστατικού δικαιωμάτων των εταίρων, εφόσον στον νόμο δεν ορίζεται διαφορετικά, η συναίνεση προς άσκηση ανταγωνιστικής δραστηριότητας από τους διαχειριστές, καθώς και η είσοδος στο καταστατικό των συμφωνιών του άρθρου 6 παρ. 3 και η αλλαγή του σκοπού της εταιρίας. Για όλα τα υπόλοιπα θέματα αρμόδια είναι καταρχήν η συνήθης συνέλευση.

Αναφορικά με την σύγκληση της συνέλευσης των εταίρων, αρμόδιο όργανο είναι οι διαχειριστές σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ.3, οι οποίοι ασκούν το σχετικό δικαίωμα από κοινού, εκτός αν το καταστατικό ή η πράξη διορισμού τους προβλέπει διαφορετικά. Επομένως, αν προβλέπεται ότι και καθένας από τους διαχειριστές μπορεί να ενεργεί εγκύρως και μόνος του, δύναται την Συνέλευση να την συγκαλεί νομίμως και μόνο ένας από τους διαχειριστές. Υποστηρίζεται και η άποψη, σύμφωνα με την οποία η Συνέλευση μη εντασσόμενη στην έννοια των πράξεων της διαχείρισης, μπορεί να έρθει να την συγκαλέσει και οποιοσδήποτε εταίρος, ακόμα και αν αυτός δεν έχει εξουσία να ενεργεί μόνος πράξεις διαχείρισης⁷⁰. Αν οι διαχειριστές ωσάν αρμόδιοι παραλείψουν από πρόθεση τη σύγκληση της συνέλευσης, υπέχουν ποινική ευθύνη κατά άρ. 60 περ.7. Στην περίπτωση αυτήν, ο νόμος επιτρέπει την σύγκληση της τακτικής ή έκτακτης συνέλευσης και από τους ίδιους τους εταίρους, εφόσον προηγηθεί άδεια από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας που εκδίδεται μέσω ασφαλιστικών μέτρων. Κάθε εταίρος μπορεί να συγκαλέσει τακτική Συνέλευση κατά τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ.2 εδ. β' και άρθρου 11 παρ. 2 του νόμου, εφόσον έχει έστω και ένα εταιρικό μερίδιο και μία μερίδα συμμετοχής, όταν οι διαχειριστές δεν έχουν συγκαλέσει την τακτική Συνέλευση στην προθεσμία που προβλέπεται. Ο αιτών εταίρος μπορεί να καταφύγει στο Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων κατά την κρατούσα άποψη⁷¹ ή κατά την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας κατά άλλη άποψη.

Σε κάθε περίπτωση, ο νόμος επιτρέπει σε έναν ή περισσότερους εταίρους που εκπροσωπούν το 1/20 του εταιρικού κεφαλαίου, να αιτηθούν τη σύγκληση έκτακτης συνέλευσης με αίτηση τους προς τους διαχειριστές, προσδιορίζοντας τα θέματα που επιθυμούν να τεθούν προς συζήτηση. Ο εταίρος ή οι εταίροι, που αποκτούν το δικαίωμα

⁷⁰ Βλ. και Μάρκου Ι. εις Περάκη, Το Δίκαιο της ΕΠΕ, 2012, Νομική Βιβλιοθήκη, υπό αρ.10 σελ. 185 αρ.12

⁷¹ Βλ. και Β. Αντωνόπουλου Β., ό.π., σελ. 657

αυτό, θα πρέπει και οι ίδιοι να τηρήσουν την διαδικασία του άρθρου 10 παρ.3 και να περιλάβουν στα θέματα της ημερήσιας διάταξης μόνο τα θέματα, για τα οποία έχει ληφθεί άδεια από το δικαστήριο.

Έγγραφο πρόσκληση, που είναι πάντα ανακλητή και εμπεριέχει την ημέρα, την ώρα, τις προϋποθέσεις για συμμετοχή των εταίρων, τον τόπο της συνέλευσης, χωρίς να είναι αναγκαία πάντοτε η έδρα της εταιρίας, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την σύγκληση συνέλευσης. Σε αυτήν πρέπει να τίθενται με σαφήνεια και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης⁷². Η σαφήνεια αυτήν δεν πρέπει να υποδεικνύει και την απόφαση, η οποία θα πρέπει να ληφθεί, αλλά θα πρέπει να αναγράφονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορούν όλοι οι εταίροι να προετοιμαστούν για την συζήτησή αυτήν και την σχετική λήψη αποφάσεων. Η μη αναγραφή των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης ή κάποιων από αυτά, μπορεί να μην δημιουργεί πρόβλημα στην έγκυρη λήψη αποφάσεων, εφόσον στην Συνέλευση παραστούν όλοι οι εταίροι και κανείς δεν διατυπώσει αντίρρηση για την συζήτηση και ψήφιση αυτών. Στην ημερήσια διάταξη αναφέρονται τα συζητητέα θέματα και δεν καθορίζονται οι ληφθείσες αποφάσεις.

Η πρόσκληση γίνεται με κάθε κατάλληλο μέσο, περιλαμβανόμενου του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Η πρόσκληση θα υπογράφεται από τον διαχειριστή ή τους διαχειριστές, ανάλογα την πρόβλεψη στο καταστατικό. Η σαφήνεια αυτήν θα πρέπει να φτάνει μέχρι και του σημείου να υποδεικνύει και την απόφαση που προτείνεται να ληφθεί. Η πρόσκληση στο σύνολο της, που δεν απευθύνεται οπωσδήποτε σε κάθε εταίρο ατομικά, κοινοποιείται αποδεδειγμένα πριν οκτώ πλήρεις ημέρες στον καθένα από αυτούς στη διεύθυνση της κατοικίας του, είτε στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail), χωρίς να υπολογίζονται η ημέρα της σύγκλησης και η ημέρα της συνέλευσης. Στην συνέλευση θα πρέπει να καλείται και ο εταίρος που απέκτησε την ιδιότητα του αυτήν μετά το οκταήμερο. Η συνέλευση θα πρέπει να δεχθεί τον εταίρο αυτόν και χωρίς πρόσκληση⁷³. Αν το καταστατικό δεν ορίζει τόπο σύγκλησης, η πρόσκληση μπορεί να αναφέρει και τόπο άλλον πέρα από την έδρα της εταιρίας, απλά χωρίς να καθίσταται αδύνατη ή δυσχερής η συμμετοχή στη συνέλευση όλων των εταίρων.

Η μη τήρηση κάποιας από τις διατυπώσεις σύγκλησης μπορεί να οδηγήσει σε ελαττωματικότητα (ακυρωσία) της απόφασης. Εφόσον είναι σύμφωνοι όλοι οι εταίροι, μπορούν να συνέλθουν σε συνέλευση ακόμη και αν δεν τηρήθηκαν οι διατυπώσεις

⁷² Βλ. και ΑΠ 1671/2001, ΕλλΔνη 2002, 417

⁷³ Βλ. και Μουμούρη Μ., Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, 1960, σελ. 262

σύγκλησης, όπως τις αναφέραμε παραπάνω. Παρομοίως, αν όλοι οι εταίροι είναι παρόντες, ακόμη και αυτοί που δεν ψηφίζουν, έγκυρα αποφασίζουν, αν κάποιος δεν αντιλέγει, για κάθε θέμα αρμοδιότητας της συνέλευσης, έστω και αν δεν περιλαμβάνεται στην ημερήσια διάταξη (άρ. 10 παρ.4).

Όλοι οι εταίροι έχουν δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στην συνέλευση, το οποίο είναι ενιαίο και αδιαίρετο για όλα τα εταιρικά μερίδια κάθε εταίρου⁷⁴. Του δικαιώματος αυτού δεν είναι δυνατό να στερηθούν ούτε με την συγκατάθεση τους. Ο νόμος αποκλείει την άσκηση του ανωτέρω δικαιώματος, όταν πρόκειται να ληφθεί απόφαση περί απαλλαγής του συνεταίρου από την ευθύνη του ή προκειμένου να εγερθεί εναντίον του εταιρική αγωγή αποζημίωσης (άρ. 12 παρ. 2). Κατά την κρατούσα άποψη βέβαια, για την εξεύρεση της απαιτούμενης πλειοψηφίας, πρέπει να υπολογίζεται και η μερίδα του εταίρου που στερείται δικαιώματος ψήφου⁷⁵. Υπάρχει όμως και η αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την οποία, η μερίδα συμμετοχής και τα εταιρικά μερίδια του αποκλειόμενου κατά άρθρο 12 παρ.2 Ν.3190/1955 εταίρου δεν θα πρέπει να συνυπολογίζονται για την εξεύρεση της πλειοψηφίας για τη λήψη αποφάσεων Συνέλευσης⁷⁶. Η αναφορά στις περιπτώσεις αποκλεισμού του δικαιώματος ψήφου του εταίρου κατά άρθρο 12 παρ.2 Ν.3190/1955 είναι περιοριστική στο νόμο και επομένως δεν είναι δυνατή η αναλογική εφαρμογή και σε άλλες περιπτώσεις⁷⁷. Από την άλλη όμως υποστηρίζεται η άποψη, ότι μπορεί να εφαρμοστεί αναλογικά και σε άλλες περιπτώσεις, που υπάρχει πρόδηλη περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ ατομικών και εταιρικών συμφερόντων. Ψήφος στην συνέλευση από μη δικαιούμενο εταίρο, καθιστά την απόφαση ελαττωματική και δη ακυρώσιμη, μόνο αν χωρίς την άκυρη ψήφο δεν σχηματιζόταν η απαιτούμενη από τον νόμο ή καταστατικό πλειοψηφία.

Κάθε εταίρος έχει μία μόνο ψήφο. Από μια άποψη, οι ψήφοι όλων των εταίρων είναι μεταξύ τους ίσες, ανεξάρτητα από το ποσοστό συμμετοχής τους στο κεφάλαιο της εταιρίας. Από άλλη άποψη, η βαρύτητα της ψήφου κάθε εταίρου προσδιορίζεται από το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο, δηλαδή από τον αριθμό των εταιρικών μεριδίων του κάθε εταίρου κατά άρθρο 12 παρ.1. Συνέπεια τούτου είναι ότι, για να ληφθεί απόφαση απαιτείται διπλή πλειοψηφία, δηλαδή πλειοψηφία προσώπων και κεφαλαίου. Οι εταίροι μπορεί πολλές φορές να συμφωνούν μεταξύ τους και να δεσμεύονται έναντι αλλήλων,

⁷⁴ Βλ. και ΑΠ 1671/2001, ό.π.

⁷⁵ Βλ. και Μάρκου Ι. εις Περάκη, ό.π, υπό αρ. 12 σελ. 243,244, ΕφΠατρ 1184/1997, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁷⁶ Βλ. και Ρόκα Ν., ό.π., σελ. 533

⁷⁷ Βλ. και Μάρκου Ι. εις Περάκη, ό.π, υπό αρ. 12 σελ. 230 αρ. 50-51

ότι θα ασκήσουν το δικαίωμα ψήφου τους με ορισμένο τρόπο ή σε ορισμένο χρόνο. Οι σχετικές συμφωνίες είναι δυνατόν να εντάσσονται στο καταστατικό ή να συνάπτονται με ανεξάρτητες συμβάσεις, με συμβολαιογραφικό ή ιδιωτικό τύπο ή να είναι προφορικές. Οι σχετικές συμφωνίες θα δεσμεύουν, όμως μόνο τους συμβαλλομένους και δεν θα μπορούσαν να υποκαταστήσουν τις αποφάσεις των εταιρικών οργάνων, ακόμη και αν σε αυτές συμβάλλονται όλοι οι εταίροι, αφού οι εταίροι, μετέχοντας σε Συνέλευση της ΕΠΕ, μετέχουν σε θεσμοθετημένο εταιρικό όργανο του νομικού προσώπου.

Οι εταίροι μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμα τους και με αντιπρόσωπο, ακόμα και αν το καταστατικό δεν έχει σχετική πρόβλεψη, ο οποίος αντιπρόσωπος μπορεί να είναι και μη εταίρος, εφόσον του έχει παρασχεθεί η σχετική πληρεξουσιότητα.

Ο νόμος λόγω του μικρού αριθμού εταίρων, δεν καθορίζει απαρτία, όπως βλέπουμε στις ΑΕ⁷⁸, τίθεται όμως σαν αυτονόητο, ότι αρκεί να παρίστανται ή να αντιπροσωπεύονται στην συνέλευση, όσοι απαιτούνται για το σχηματισμό της προσήκουσας πλειοψηφίας στο σύνολο των εταίρων και του κεφαλαίου.

2.1.2 Διπλή πλειοψηφία εταίρων και κεφαλαίου

Οι αποφάσεις από την Συνέλευση των Εταίρων λαμβάνονται καταρχήν με απλή πλειοψηφία του 50% πλέον ενός εταίρου, οι οποίοι εκπροσωπούν ποσοστό άνω του 50% του συνολικού εταιρικού κεφαλαίου, εκτός αν ορίζεται αυξημένη εξαιρετική πλειοψηφία ή ομοφωνία στο νόμο ή στο καταστατικό, σύμφωνα με την γενική διάταξη του άρθρου 13. Η συνήθη συνέλευση απαιτεί δηλαδή για την λήψη απόφασης ύπαρξη απόλυτης πλειοψηφίας προσώπων και κεφαλαίου, δηλαδή πλειοψηφία πάνω από το μισό του αριθμού των εταίρων, που εκπροσωπεί με τη σειρά του πάνω από το μισό του εταιρικού κεφαλαίου (άρ.13). Από την άλλη και κατ' εξαίρεση του ανωτέρω κανόνα, η εξαιρετική ή αυξημένη πλειοψηφία εμφανίζεται στην λήψη ορισμένων αποφάσεων από την Συνέλευση των Εταίρων.

Είναι σημαντικό να πούμε, ότι το καταστατικό μπορεί εγκύρως να αυξήσει, όχι όμως και να μειώσει τον αριθμό και το ποσοστό της απλής ή συνήθους πλειοψηφίας που ορίζεται στον νόμο. Έτσι και το καταστατικό ενδεικτικά, δεν μπορεί να προβλέψει αυξημένη

⁷⁸ Βλ. και Ρόκα Ν., ό.π., σελ. 525, ΕφΠειρ. 996/1997, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

πλειοψηφία για την λήψη απόφασης σχετικά με θέμα, για το οποίο ο νόμος προβλέπει ομοφωνία⁷⁹.

Οι αποφάσεις της συνέλευσης καταχωρούνται στο βιβλίο πρακτικών όπως ορίζει το άρθρο 25 παρ. 2, χωρίς η καταχώρηση αυτή να έχει συστατική σημασία⁸⁰. Εκείνες όμως που αφορούν τροποποίηση του καταστατικού, πρέπει να περιβάλλονται συμβολαιογραφικό τύπο σύμφωνα και με το άρθρο 38 παρ. 2, ενώ κάθε εταίρος δύναται να ζητήσει αντίγραφο των πρακτικών.

Η Συνέλευση των Εταίρων της ΕΠΕ, όπως ήδη επαναλάβουμε, είναι αποκλειστικά αρμόδια να αποφασίζει για ορισμένα περιοριστικά θέματα, αναφερόμενα στο νόμο κατά άρθρο 14 παρ. 2 και κατά άρθρο 68 παρ. 2, ενώ την ίδια στιγμή το καταστατικό μπορεί να ορίζει, ότι η Συνέλευση ή οι εταίροι είναι αποκλειστικά αρμόδιοι να αποφασίζουν και για άλλα θέματα, επιπλέον αυτών που αναφέρονται στον νόμο.

2.2 Ελαττωματικές αποφάσεις Συνέλευσης Εταίρων ΕΠΕ

2.2.1 Ακυρότητα, Ακυρωσία ή Ανυπόστατο αποφάσεων Συνέλευσης Εταίρων ΕΠΕ

Οι αποφάσεις της συνέλευσης των εταίρων που λήφθηκαν κατά παράβαση του νόμου ή του καταστατικού δεν είναι αυτομάτως άκυρες αλλά ακυρώσιμες, που μπορούν να κηρυχθούν άκυρες με διαπλαστική απόφαση, ύστερα από αγωγή οποιουδήποτε εταίρου ή των διαχειριστών και συγκεκριμένα κάθε διαχειριστή ατομικά, ενώ δικάζεται κατά την τακτική διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 1. Με το σύστημα αυτό ακυρωσίας αποφάσεων συνέλευσης, επιτυγχάνεται ασφάλεια δικαίου και ασφάλεια συναλλαγών, καθώς η ανατροπή ελαττωματικής απόφασης επέρχεται μόνο μέσα από την οδό που διατυπώνει το άρθρο 15 του ανωτέρω νόμου.

Υφίστανται βέβαια και αποφάσεις αυτοδικαίως άκυρες, οι οποίες έχουν ληφθεί κατά παράβαση νόμου, είτε όσον αφορά στο περιεχόμενο αυτών, είτε όσον αφορά στην διαδικασία τους. Καταρχήν όμως γίνεται δεκτό από την νομολογία, ότι παράβαση διατάξεων νόμου ή καταστατικού θα συνεπάγονται κατά κανόνα την ακυρωσία των σχετικών αποφάσεων και κατά εξαίρεση την ακυρότητα τους. Κριτήριο διάκρισης θα είναι ο σκοπός κάθε φορά της διάταξης του νόμου που παραβιάστηκε με την λήψη της σχετικής ελαττωματικής απόφασης. Πιο συγκεκριμένα, όταν θα μιλάμε για απόφαση που

⁷⁹ Βλ. και Ρόκα Ν., ό.π., σελ. 526

⁸⁰ Βλ. και ΠΠρΑθ 3290/1981

παραβιάζει διάταξη αναγκαστικού δικαίου που έχει τεθεί για την προστασία αποκλειστικώς ή κυρίως του δημοσίου συμφέροντος, όπως αυτές για την προστασία των εταιρικών δανειστών (π.χ. για μείωση εταιρικού κεφαλαίου) ή που καθορίζουν την δομή, τα όργανα ή την φύση της ΕΠΕ, θα πρέπει να θεωρείται άκυρη. Παράβαση διατάξεων περί έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων επισύρει την ακυρότητα της απόφασης, εφόσον με αυτήν πλήττονται συμφέροντα τρίτων, ενώ ακυρωσία, εφόσον πλήττονται τα συμφέροντα των εταίρων.

Αν όμως το περιεχόμενο της απόφασης καταστρατηγεί διατάξεις αναγκαστικού δικαίου, με τις οποίες προστατεύονται ιδιωτικά συμφέροντα εταίρων (π.χ. διατάξεις που αφορούν την απαραίτητη πλειοψηφία για την λήψη απόφασης), θα πρέπει η απόφαση να θεωρηθεί ακυρώσιμη και όχι άκυρη. Τέτοιες διατάξεις έχει κριθεί, ότι αποτελούν οι σχετικές με την μη νόμιμη σύγκληση και συγκρότηση της συνέλευσης, την απαιτούμενη πλειοψηφία για την λήψη των εταιρικών αποφάσεων, την απαλλαγή του εταίρου από την ευθύνη του ή την άσκηση αγωγής εναντίον κατά παράβαση διάταξης του άρθρου 12 παρ. 2⁸¹. Δεκτό έχει γίνει ότι ακυρωσία επισύρει και η έγκριση ισολογισμού κατά παράβαση των διατάξεων του άρ. 42^α παρ. 2.⁸² Αποφάσεις που έχουν ληφθεί κατά παράβαση διατάξεων του άρθρου 281 ΑΚ, όπως αυτές που έρχονται σε αντίθεση με χρηστά ήθη, την καλή πίστη ή τον κοινωνικό και οικονομικό σκοπό του δικαιώματος, θεωρούνται ως ακυρώσιμες⁸³.

Διάκριση πρέπει να γίνει και για την περίπτωση των ανυπόστατων, ατελών και ανίσχυρων αποφάσεων. Ανυπόστατη είναι εκείνη η απόφασή η οποία δεν φέρει τα κατά νόμο ουσιώδη εξωτερικά χαρακτηριστικά αποφάσεων συνέλευσης εταίρων, όπως π.χ. δεν έχουν ληφθεί κατόπιν συνέλευσης των εταίρων. Ατελής θεωρείται εκείνη η απόφαση για την ενέργεια της οποίας, απαιτείται η συνδρομή συμπληρωματικών στοιχείων, ενώ ανίσχυρη, η απόφαση που λαμβάνεται καθ' υπέρβαση της εξουσίας της συνέλευσης εταίρων.

Με βάση τα ανωτέρω θα πρέπει να γίνει δεκτό, ότι κατ' αρχήν όλες οι αποφάσεις συνέλευσης εταίρων που έχουν ληφθεί κατά παράβαση διάταξης του καταστατικού, όχι όμως και του νόμου, θα είναι ακυρώσιμες και όχι άκυρες, αφού θα έχουν ως σκοπό την

⁸¹ Βλ. και ΠΠρΑθ 1481/1970 ΕΕμπΔ 1971, 47, ΕφΠειρ 871/2009, ΕφΑθ 1085/2006, ΠΠρΛαρ 209/2004, ΕπισκΕΔ 1/2005, 184, ΕφΘεσσ 1972/2000, www.sakkoulas-online.gr, ΕφΠειρ 966/1997, ΔΕΕ 1997, 1088, ΕφΑθ 741/1979, ΕφΑθ 3727/1995 ΕΕμπΔ 1995, 433

⁸² Βλ. και ΠΠρΘεσσ 32105/2003, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁸³ Βλ. και ΠΠρΑθ 12476/81

εξυπηρέτηση και προστασία συμφερόντων των εταίρων. Όμως πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί, καθώς διατάξεις του καταστατικού, που έχουν εισαχθεί ως επανάληψη ήδη πρόβλεψης νόμου, εφόσον παραβιασθούν, θα οδηγήσουν τις σχετικές αποφάσεις σε ακυρότητα.

Η Συνέλευση που συγκλήθηκε από έναν από τους περισσότερους διαχειριστές της ΕΠΕ, ενώ ίσχυε ο κανόνας της συλλογικής διαχείρισης των περισσότερων διαχειριστών και οι οποίοι όφειλαν κατά τον νόμο και το καταστατικό να ενεργούν συλλογικά και όχι μεμονωμένα, είναι ακυρώσιμη και όχι αυτοδικαίως άκυρη⁸⁴. Επίσης ακυρώσιμη είναι και η απόφαση Συνέλευσης, η οποία συγκλήθηκε κατόπιν προσκλήσεως, στην οποία δεν είχε αναγραφεί ο τόπος και ο χρόνος, αφού ακόμη και με βάση μια τέτοια πρόσκληση, ο εταίρος θα είχε την δυνατότητα και την ευκαιρία να πληροφορηθεί τον τόπο και τον χρόνο, καθώς και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Το ίδιο ισχύει και όταν δεν τηρήθηκε η προθεσμία για την πρόσκληση κατά άρθρο 10 παρ.2 εδ. γ' Ν 3190/1955. Ακυρώσιμη κατά το άρθρο 15 του ίδιου νόμου είναι και η απόφαση συνέλευσης, εφόσον αποκλείστηκε από αυτήν εταίρος ή νόμιμος αντιπρόσωπος παρά τον νόμο και τις διατάξεις του καταστατικού.

Από την άλλη όμως μεριά, παντελή έλλειψη σύγκλησης Συνέλευσης εταίρων και παράλειψη κλήτευσης εταίρου επισύρουν αυτοδικαίως ακυρότητα της ληφθείσας απόφασης. Στην κατηγορία αυτήν προστίθεται και η σύγκληση συνέλευσης από αναρμόδιο πρόσωπο, όπως για παράδειγμα, όταν την συγκαλεί άτομο που δεν έχει την ιδιότητα εταίρου ή διαχειριστή.

Εάν στο πρακτικό της Συνέλευσης αναφέρθηκε αναληθώς ότι δήθεν η εκλογή του προέδρου της Συνέλευσης έγινε ομόφωνα, ενώ στην πραγματικότητα μειοψήφησε ένας εταίρος, οι αποφάσεις που ελήφθησαν σε αυτήν τη Συνέλευση μπορούν να ακυρωθούν, μόνο αν η ψήφος του συγκεκριμένου εταίρου μειοψηφίας και των εταιρικών μεριδίων που αυτός εκπροσωπούσε κατά την συγκεκριμένη Συνέλευση ήταν καθοριστική για εύρεση πλειοψηφίας, όπως είδαμε και στις ΑΕ⁸⁵.

2.2.2 Ακυρώσιμες αποφάσεις Συνέλευσης Εταίρων ΕΠΕ – Πρόσθετη Περιπτώσιολογία

⁸⁴ Βλ. και ΠΠρΑθ 1481/1970 ΕΕμπΔ 1971,47

⁸⁵ Βλ. και Μάρκου Ι. εις Περάκη, ό.π., υπό άρ. 15 σελ.277 άρ. 34

Τυχόν παράβαση, όμως διατάξεων σχετικά με την απαιτούμενη, εκ του νόμου ή του καταστατικού απαρτία και πλειοψηφία επισύρουν την ακυρωσία της απόφασης. Αφορά διατάξεις που αφενός απαιτούν για την λήψη απόφασης αυξημένη ή εξαιρετική πλειοψηφία πλέον του ενός δευτέρου (1/2) του συνολικού αριθμού των εταίρων, οι οποίοι εκπροσωπούν τουλάχιστον το 65% του εταιρικού κεφαλαίου ή που αφετέρου απαιτούν αυξημένη ή εξαιρετική πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνολικού αριθμού των εταίρων και οι οποίοι θα εκπροσωπούν τουλάχιστον τα δύο τρίτα (2/3) ή την ομοφωνία του εταιρικού κεφαλαίου, κατά εξαίρεση της γενικής διάταξης του άρ. 13 του νόμου περί απλής πλειοψηφίας. Για παράδειγμα, απαιτείται ομοφωνία, όταν κατά άρ. 38 παρ. 3 του Ν. 3190/1955 τίθεται θέμα λήψης απόφασης της Συνέλευσης για επαύξηση υποχρεώσεων ή ευθύνης εταίρων ή για μείωση των καταστατικών δικαιωμάτων τους μέσω της μείωσης με οποιονδήποτε τρόπο, άμεσο ή έμμεσο, του ποσοστού συμμετοχής τους στα καθαρά κέρδη της εταιρίας κατά άρ. 24 ή μέσω της μείωσης του αναλογούντος σε αυτούς ποσοστού από το προϊόν εκκαθάρισης της εταιρικής πλειοψηφίας.

Ακυρώσιμη αποτελεί και απόφαση της συνέλευσης των εταίρων που ελήφθη κατά παράβαση της διάταξης του άρθρου 12 παρ. 2 του νόμου 3190/1955, με την οποία ορίζεται, ότι το δικαίωμα ψήφου δεν μπορεί να ασκηθεί από εταίρο κατά την λήψη απόφασης που αναφέρεται στην απαλλαγή του από την ευθύνη ή στην έγερση αγωγής κατά αυτού, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 του παρόντος νόμου. Συνέπεια της επιλογής αυτής και όχι της επέλευσης αυτοδικαίως ακυρότητας είναι, ότι ο σκοπός του αποκλεισμού συνίσταται στην προστασία συμφερόντων των υπολοίπων εταίρων. Δεν αποκλείεται όμως οι λοιποί εταίροι είτε να επιτρέψουν στον κατά νόμο αποκλειόμενο εταίρο να ψηφίσει, είτε να μην ασκήσουν ποτέ την σχετική αγωγή ακύρωσης ή άλλως να παραιτηθούν από το σχετικό δικαίωμα ή την αγωγή αν έχει ήδη ασκηθεί⁸⁶.

Στην αμέσως βέβαια ανωτέρα περίπτωση, υποστηρίζεται και η άποψη, ότι η απόφαση των εταίρων είναι ακυρώσιμη, ακόμη και αν η ψήφος του εταίρου δεν επηρέασε τον σχηματισμό της πλειοψηφίας. Επομένως, η απόφαση θα μπορεί να ακυρωθεί ακόμα και αν η απαλλαγή του εταίρου από ευθύνη θα είχε ληφθεί ούτως ή άλλως από τους υπόλοιπους εταίρους και χωρίς την συμμετοχή του κρινόμενου εταίρου⁸⁷. Η αντίθετη άποψη της νομολογίας υποστηρίζει ότι η απόφαση της νομολογίας μπορεί να ακυρωθεί, μόνο αν η συγκεκριμένη ελαττωματική ψήφος ήταν απαραίτητη για τον σχηματισμό της

⁸⁶ Βλ. και Εφαθ 8343/2005, Εφαθ 741/1979, ΕφΘεσσ 1667/1977, όλες στην ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

⁸⁷ Βλ. και Μάρκου Ι. εις Περάκη, ό.π., αρ.31, σελ.277

απαιτούμενης πλειοψηφίας, με το επιχείρημα ότι στην περίπτωση αυτήν δεν υφίσταται ευθέως ελάττωμα της απόφασης, αλλά καταρχήν ελάττωμα της διδόμενης ψήφου⁸⁸.

Απόφαση Συνέλευσης που θα παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης των εταίρων επίσης θα πρέπει να θεωρείται ακυρώσιμη. Αυτό συμβαίνει ενδεικτικά, όταν μία συγκεκριμένη απόφαση έχει ληφθεί κατά παράβαση της αρχής του άρθρου 12, σύμφωνα με την οποία κάθε εταίρος έχει μόνο μία ψήφο στη Συνέλευση για τον σχηματισμό πλειοψηφίας των εταίρων και έχει τόσες ψήφους όσα και τα εταιρικά μερίδια αυτού για τον σχηματισμό της πλειοψηφίας των εταίρων.

Αν η απόφαση της Συνέλευσης έχει ληφθεί με ανήθικα μέσα ή αν η απόφαση έχει σκοπό που είναι αντίθετο στα χρηστά ήθη, όπως ενδεικτικά όταν η πλειοψηφία έλαβε απόφαση αύξησης του εταιρικού κεφαλαίου προς τον σκοπό της καταδολίευσης των συμφερόντων της μειοψηφίας και την θέση της σε δυσμενέστερη θέση, καθότι δεν διέθετε τις ίδιες οικονομικές δυνατότητες, τότε θα πρέπει να την θεωρήσουμε ακυρώσιμη. Άκυρη αυτοδικαίως, θα θεωρηθεί εάν το ίδιο της το περιεχόμενο είναι αντίθετο προς τα χρηστά ήθη.

Συναφής είναι και η περίπτωση καταχρηστικής απόφασης Συνέλευσης, καθώς απόφαση που είναι αντίθετη στα χρηστά ήθη, την καλή πίστη ή τον κοινωνικό και οικονομικό σκοπό δικαιώματος των εταίρων, είναι επίσης ακυρώσιμη, εφόσον οι αποφάσεις αυτές παραβιάζουν την διάταξη του άρ. 281 ΑΚ και έρχονται σε αντίθεση προς το εταιρικό συμφέρον ή εξυπηρετούν συμφέροντα τρίτων μη εταίρων ή και ατομικά συμφέροντα εταίρων που αντίκειται στο εταιρικό συμφέρον. Ενδεικτικά, απόφαση Συνέλευσης των Εταίρων, με την οποία εγκρίθηκαν ισολογισμοί και πράξεις διαχείρισης παρελθουσών χρήσεων, στην περίπτωση που οι εγκριθέντες ισολογισμοί εμπεριέχουν αναληθή στοιχεία ή οι παρελθούσες διαχειρίσεις επέφεραν ζημιές στην εταιρία, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ακυρώσιμη.

Απόφαση εταίρων μπορεί επίσης να ακυρωθεί, αν αποδειχθεί, ότι έχει ληφθεί κατά παράβαση διατάξεων περί περιουσιακών δικαιωμάτων των εταίρων ή της υποχρέωσης πίστης που έχει ένας εταίρος έναντι των λοιπών εταίρων και της εταιρίας⁸⁹.

Τέλος, ακυρώσιμη θα είναι καταρχήν και απόφαση της Συνέλευσης, με την οποία αποφασίζεται εκ των προτέρων ο διορισμός εκκαθαριστών για την λύση της εταιρίας, η

⁸⁸ Βλ. και Μάρκου Ι. εις Περάκη, ό.π., υπό αρ. 12, αρ.122, σελ.244

⁸⁹ Βλ. και Μάρκου Ι. εις Περάκη, ό.π, υπό άρ. 15 σελ. 277 αρ.35

οποία ναι μεν δεν έχει επέλθει ακόμα, αλλά επίκειται λόγω παρόδου της χρονικής διάρκειας της εταιρίας και η απόφαση αυτήν δεν δημοσιεύεται. Και αυτό γιατί η απόφαση ορισμού εκκαθαριστών, έχει χαρακτήρα δηλωτικό και όχι συστατικό, επομένως η μη δημοσίευση της δεν την καθιστά άκυρη.

Πριν αναλύσουμε τον τρόπο με τον οποίον τα νομιμοποιούμενα πρόσωπα μπορούν να προχωρήσουν στην ακύρωση απόφασης Συνέλευσης, θα πρέπει να υπογραμμίσουμε την ειδική περίπτωση ίασης ακυρώσιμης απόφασης Συνέλευσης Εταίρων ΕΠΕ. Εφόσον λοιπόν η διάταξη που παραβιάστηκε ψηφιστεί ομόφωνα από όλους τους εταίρους, καλύπτοντας το συνολικό εταιρικό κεφάλαιο, τότε γίνεται δεκτό ότι είναι δυνατή η λήψη νόμιμης απόφασης της Συνέλευσης ακόμα και κατά παρέκκλιση της εκάστοτε διάταξης⁹⁰, καθώς η λήψη μιας τέτοιας απόφασης από όλους θα δικαιολογεί την μη ύπαρξη εννόμου συμφέροντος από κανένα πρόσωπο για δικαστική προσβολή της σχετικής απόφασης.

2.2.3 Διαδικασία προσβολής αποφάσεων ακυρώσιμων αποφάσεων Συνέλευσης Εταίρων ΕΠΕ

Στην περίπτωση της ακυρώσιμης απόφασης, η απόφαση παράγει κανονικά τα έννομα αποτελέσματα της έως την κήρυξη της ακυρότητας της από το δικαστήριο, ύστερα από άσκηση διαπλαστικής αγωγής από τον διαχειριστή ή τον εταίρο της ΕΠΕ.

Σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ.1 του νόμου 3190/1955 ο διαχειριστής και κάθε εταίρος της ΕΠΕ έχει το δικαίωμα να προσβάλει τις αποφάσεις της συνέλευσης των εταίρων εφόσον έχουν ληφθεί κατά παράβαση του νόμου ή του καταστατικού. Το δικαίωμα διαμορφώνεται σε ατομικό δικαίωμα κάθε εταίρου, ο οποίος μπορεί να κατέχει και μόλις ένα εταιρικό μερίδιο. Είναι δυνατόν να ασκηθεί και από εταίρο, ο οποίος δεν παρέστη κατά την συνεδρίαση της επίμαχης Συνέλευσης, καθώς ο νόμος δεν διακρίνει σχετικά. Βέβαια υπάρχει η άποψη που υποστηρίζει, ότι εταίρος, ο οποίος ενώ υπερψήφισε απόφαση, ασκούσε το δικαίωμα προσβολής της απόφασης, αυτό θα γινόταν καταχρηστικά, εκτός αν ο εταίρος δεν γνώριζε το ελάττωμα, τον χρόνο κατά τον οποίον παρείχε την ψήφο του. Σχετικά με το δικαίωμα του διαχειριστή, θα πρέπει να υπογραμμιστεί, ότι παρόλο που ο νόμος αναφέρει «οι διαχειριστές» και όχι «κάθε εταίρος» όπως ορίζει για τους εταίρους, θα πρέπει να δεχτούμε, ότι το δικαίωμα το έχει ο κάθε διαχειριστής και δεν ασκείται συλλογικώς, ενώ και οι εκκαθαριστές έχουν αντίστοιχα δικαιώματα σύμφωνα με το άρθρο 46.

⁹⁰ Βλ. και Ρόκα Ν., Παρατηρήσεις επί της 1481/1970 απόφασης, ΕΕμπΔ 1968, 118 αρ. 2^α, ΓνωμΝΣΚ 128.1968 ΕΕμπΔ 1968, 465.

Οι τρίτοι δεν νομιμοποιούνται να ασκήσουν την αγωγή ακύρωσης, ούτε να επικαλεστούν την ακυρότητα. Αν τυχόν ζημιώνονται από τους εταίρους που ψήφισαν την ελαττωματική απόφαση, μπορούν να ζητήσουν αποζημίωση κατά το άρθρο 914 ΑΚ και ευθύνονται, όσοι εταίροι ψήφισαν εις ολόκληρο κατά το άρθρο 926 εδ. 1 περ. α.

Το δικαίωμα ακύρωσης απόφασης συνέλευσης των εταίρων ασκείται με αγωγή ή ανταγωγή, όπως ακόμα μπορεί να είναι κύρια ή παρεμπόδιση.

Σύμφωνα με το άρθρο 15 και την παρ. 2 του ίδιου νόμου, η αγωγή για την ακύρωση της απόφασης της συνέλευσης των εταίρων ασκείται μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από τη λήψη της απόφασης, άλλως απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Η συγκεκριμένη προθεσμία αποτελεί αποσβεστική, η οποία λαμβάνεται και υπόψη αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο και αρχίζει από την λήψη της απόφασης και όχι από τη γνώση της ή την υποβολή της απόφασης στις διατυπώσεις των κανόνων της δημοσιότητας⁹¹. Η συμπλήρωση επομένως της τρίμηνης προθεσμίας επιφέρει έτσι απόσβεση του δικαιώματος των εταίρων και των διαχειριστών να προσβάλουν την ελαττωματική απόφαση, άρα αυτήν θα θεραπεύεται. Σημαντικό στοιχείο να επισημάνουμε είναι, ότι η άσκηση της αγωγής περιλαμβάνει και την επίδοση της στην εναγόμενη εταιρία κατά το άρθρο 215 παρ. 1 ΚΠολΔ, εντός της ως άνω αποσβεστικής προθεσμίας.

Το δικαίωμα προσβολής κάθε ακυρώσιμης απόφασης της συνέλευσης των εταίρων έχουν δύο κατηγορίες προσώπων κατά άρθρο 15 παρ. 1 του νόμου 3190/1955, ο κάθε εταίρος και ο διαχειριστής. Ανεξάρτητα από τον αριθμό των εταιρικών μεριδίων που έχει κάποιος εταίρος και τον αριθμό που αυτά αντιπροσωπεύουν στο συνολικό εταιρικό κεφάλαιο, μπορεί να προχωρήσει στην άσκηση της σχετικής αγωγής, ενώ θα πρέπει να επισημανθεί, ότι το σχετικό δικαίωμα είναι αναφαίρετο και ανεπίδεκτο παραιτήσεως.

Αρμόδιο δικαστήριο για την άσκηση της αγωγής είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η έδρα της εταιρίας. Ομοίως θα πρέπει να δεχτούμε πως το ίδιο δικαστήριο είναι αρμόδιο να προχωρήσει και στην αναγνώριση της ακυρότητας της απόφασης στην Συνέλευση.

Γίνεται κοινώς αποδεκτό, ότι δεν μπορεί να συμφωνηθεί εκ των προτέρων ρήτρα διαιτησίας για την άσκηση και εκδίκαση της αγωγής ακύρωσης απόφασης Συνέλευσης των Εταίρων, ως αντίθετες με το άρθρο 15 του νόμου.

⁹¹ Βλ. και ΕφΑθ 3727/1995, ό.π

Αν έχει συσταθεί ενέχυρο και επικαρπία επί του εταιρικού μεριδίου, το δικαίωμα ακύρωσης ασκείται από τον έχοντα το δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στην συνέλευση. Το δικαίωμα είναι δυνατόν να ασκηθεί και από εταίρο, ο οποίος δεν παρέστη στην συνεδρίαση που ελήφθη η ελαττωματική απόφαση.

Σε περίπτωση που η αγωγή ακυρώσεως ασκείται από τους διαχειριστές της εταιρίας, δημιουργείται ζήτημα νόμιμης εκπροσώπησης της εταιρίας, καθώς θα είναι η μόνη εναγόμενη και δεν θα μπορούν οι διαχειριστές να μετέχουν παράλληλα και με την ιδιότητα του ενάγοντα αλλά και του νόμιμου εκπροσώπου της εναγόμενης εταιρίας. Για τον λόγο αυτόν θα πρέπει υποχρεωτικά να διορίζεται προσωρινός εκπρόσωπος της εταιρίας, ο οποίος θα εκπροσωπήσει το νομικό πρόσωπο στην σχετική δίκη κατ' άρθρο 15 του νόμου για ΕΠΕ.

Ο διορισμός του εκπροσώπου αυτού έχει όλως προσωρινό χαρακτήρα, αφού ο διορισμός του θα μπορεί νομίμως να διαρκεί μόνο για όσο χρόνο βρίσκεται σε εξέλιξη η σχετική δίκη. Υποστηρίζεται η άποψη, ότι η εξουσία του παύει με την απαγγελία αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, με έτερη άποψη να ισχυρίζεται το αντίθετο, ότι δηλαδή η έκδοση σχετικής αμετάκλητης δικαστικής απόφασης δεν επιφέρει και παύση των εξουσιών του προσωρινού διαχειριστή⁹². Η εξουσία του είναι ποιοτικά περιορισμένη, καθώς δεν θα έχει καμία άλλη εξουσία και αρμοδιότητα, πέρα της εκπροσώπησης της εταιρίας σε όλες τις δίκες και τις επιμέρους διαδικαστικές πράξεις όπως π.χ. παράσταση σε ένορκες βεβαιώσεις, παραλαβή δικογράφων που σχετίζονται με την αγωγή ακύρωσης της απόφασης της Συνέλευσης που έχει ασκηθεί από τον διαχειριστή της εταιρίας. Αρμόδιο δικαστήριο για τον διορισμό του προσωρινού διαχειριστή είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο, στην έδρα του οποίου βρίσκεται η έδρα της εταιρίας, το οποίο θα δικάζει κατά την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας των άρθρων 739 επ. και 786 ΚΠολΔ, τηρώντας την διάταξη του άρθρου 15 παρ. 3 ως ειδικότερη διάταξη του άρθρου 69 ΑΚ περί διορισμού προσωρινής διοίκησης λόγω σύγκρουσης συμφερόντων του νομικού προσώπου της ΕΠΕ με αυτά του διαχειριστή⁹³. Αν μετά την άσκηση της αγωγής ο ενάγων διαχειριστής απωλέσει την ιδιότητα του, θα έπρεπε να θεωρηθεί ότι δεν υφίσταται πλέον ο λόγος ύπαρξης του προσωρινού διαχειριστή, καθώς ο ορισμός του έγινε με δικαστική απόφαση και δεν μπορεί αυτοδικαίως να παυτεί τον καθηκόντων του. Στην περίπτωση αυτήν που θα προκύψει νέος διαχειριστής, τίθεται ζήτημα αν αυτός θα μπορεί να εκπροσωπεί πλέον την εταιρία στην επίδικη αγωγή, την στιγμή που ο ειδικός

⁹² Βλ. και Μάρκου Ι. εις Περάκη, ό.π, υπό άρ. 15 σελ. 278 άρ. 38

⁹³ Βλ. και Μάρκου Ι. εις Περάκη, ό.π., υπό άρ. 15, άρ. 38, σελ. 278

εκπρόσωπος – προσωρινός διαχειριστής δεν θα έχει αντικατασταθεί με νεότερη δικαστική απόφαση. Το ζήτημα δεν ανακύπτει βέβαια, όταν μπορούν να συνεργαστούν αμφότεροι, καθώς περιορισμός της εξουσίας του νομίμως ορισθέντος νέου διαχειριστή να εκπροσωπεί την εταιρία σε εκκρεμείς δίκες, δεν θα ήταν νόμιμο να συμβεί. Αν όμως έχουμε διαφωνίες για τον χειρισμό της υπόθεσης μεταξύ των δύο προσώπων, εκεί θα πρέπει να δεχτούμε, ότι ο νέος διαχειριστής ως γενικός νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρίας επί όλων των θεμάτων, θα μπορεί να προσφύγει στο Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας με σχετική αίτηση ασφαλιστικών μέτρων που να ζητά ως προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, την προσωρινή αναστολή των εξουσιών του προσωρινού ειδικού εκπροσώπου μέχρι την εκδίκαση και έκδοση απόφασης επί της κύριας αίτησης παύσης του ειδικού εκπροσώπου.

Προϋπόθεση άσκησης της αγωγής, όπως είπαμε, είναι ο ενάγων να κατέχει κατά τον χρόνο άσκησης της, την ιδιότητα του εταίρου ή του διαχειριστή. Ο εταίρος μετά την λήψη της ακυρώσιμης απόφασης αν μεταβίβασε το σύνολο των εταιρικών του μεριδίων σε τρίτο πρόσωπο, το οποίο δεν ήταν εταίρος κατά τον χρόνο λήψης της ακυρώσιμης απόφασης, το δικαίωμα προσβολής της απόφασης μεταβιβάζεται σε αυτόν που απέκτησε τα εταιρικά μερίδια ως ενσωματωμένο σε αυτά.

Ο ενάγων δεν είναι ανάγκη να αποδείξει κάποιο ειδικό έννομο συμφέρον, καθώς η απόφαση της συνέλευσης των εταίρων και το δικαίωμα άσκησης της αγωγής εξυπηρετεί το γενικό εταιρικό συμφέρον. Η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος τεκμαίρεται από την ιδιότητα που διατηρεί ο εταίρος ή ο διαχειριστής κατά τον χρόνο άσκησης της αγωγής. Η αγωγή όμως δεν θα πρέπει να ασκείται αλυσιτελώς, κάτι το οποίο υπάρχει, όταν σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά η αγωγή δεν μπορεί να έχει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και τίθεται αμφιβολία περί της ύπαρξης ή μη έννομου συμφέροντος για την διεξαγωγή της δίκης. Ως προς την παθητική νομιμοποίηση, η αγωγή ακυρώσεως στρέφεται μόνο κατά του νομικού προσώπου της ΕΠΕ, όπως προκύπτει από την παρ. 2 του άρθρου 15 και όχι κατά των εταίρων, άλλως τίθεται ως απαράδεκτη.

Η αγωγή διεξάγεται κατά την τακτική διαδικασία. Εταίροι και διαχειριστές, οι οποίοι δεν έχουν καταστεί διάδικοι στην σχετική δίκη, μπορούν να ασκήσουν κύρια ή πρόσθετη παρέμβαση κατά τις διατάξεις του άρθρου 79 και επόμενα ΚΠολΔ. Αν την αγωγή, την ασκήσουν τυχόν περισσότεροι εταίροι ή διαχειριστές υφίσταται αναγκαστική ομοδικία κατά άρθρο 76 παρ. 1 εδ. β ΚΠολΔ.

Για τον λόγο αυτόν, όταν ασκείται τυχόν αναίρεση θα πρέπει αυτήν να απευθύνεται κατά όλων των αναγκαίων ομόδικων, υπό την προϋπόθεση όμως, ότι οι ομόδικοι αυτοί είχαν αποκτήσει στην κατ' έφεση δίκη κατά την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, τυπική ιδιότητα του διαδίκου ανεξάρτητα από την ιδιότητα αυτών ως διαδίκων στον πρώτο βαθμό. Ο ενάγων ή οι ενάγοντες, οφείλουν να αποδείξουν όλα εκείνα τα πραγματικά περιστατικά που στηρίζουν την αγωγή του, που θεμελιώνουν την παράβαση του νόμου.

Η απόφαση του δικαστηρίου επί της αγωγής ακύρωσης δεν έχει αναγνωριστικό αλλά διαπλαστικό χαρακτήρα, καθώς δυνάμει αυτής επέρχεται η διάπλαση μιας νέας έννομης κατάστασης στην εταιρία. Μέχρι την έκδοση της απόφασης επί της αίτησης ακύρωσης, η προσβαλλόμενη απόφαση παράγει κανονικά τα έννομα αποτελέσματα της. Λόγω του διαπλαστικού της χαρακτήρα, η απόφαση δεν μπορεί να κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή, άρα οι έννομες συνέπειες επέρχονται όταν καταστεί τελεσίδικη. Δίνεται όμως η δυνατότητα, ότι μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης είναι δυνατό να υποβληθεί αίτηση (εν όλω ή εν μέρει) αναστολής της εκτέλεσης της προσβαλλόμενης απόφασης της συνέλευσης των εταίρων, σύμφωνα με την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων κατά το άρθρο 686 επ. ΚΠολΔ, όπως γίνεται και στις ΑΕ, εφόσον πιθανολογείται, ότι η απόφαση θα ακυρωθεί από το δικαστήριο της κύριας δίκης λόγω ελαττωμάτων αυτής και εφόσον ταυτόχρονα αποδεικνύεται η ανάγκη αποτροπής επικείμενου κινδύνου ή αντιμετώπισης επείγουσας περίπτωσης.

Απόρριψη της αγωγής ακύρωσης συνοδεύεται με οριστική ισχύ για την απόφαση της συνέλευσης των εταίρων και μόνο έναντι διαδίκων παράγει έννομα αποτελέσματα. Επομένως, οι λοιποί εταίροι ή διαχειριστές που δεν είχαν αποκτήσει την ιδιότητα του διαδίκου, μπορούν να ασκήσουν την σχετική αγωγή, χωρίς να δεσμεύονται από το δεδικασμένο της απόφασης που εκδόθηκε, εφόσον βέβαια υφίσταται ακόμα η σχετική προθεσμία του άρθρου 15 παρ. 2. Αντιθέτως, εάν γίνει δεκτή, η απόφαση ακυρώνεται και εξομοιώνεται με την εξ' αρχής άκυρη απόφαση κατ' άρθρο 184 ΑΚ έναντι κάθε εταίρου και διαχειριστή. Επομένως και η απόφαση που ακυρώθηκε, ακόμη και αν επηρεάζει άμεσα τους τρίτους, είτε αυτοί είναι καλόπιστοι είτε όχι, δεν μπορεί να μην έχει γενική και αναδρομική ισχύ από την ημερομηνία λήψης της. Ακύρωση της απόφασης της συνέλευσης των εταίρων μπορεί να συμπαρασύρει και αποφάσεις, οι οποίες νομικά ή λογικά εξαρτώνται από αυτήν, καθώς υποστηρίζεται η άποψη, ότι αυτές θα πρέπει να θεωρούνται ως αυτοδικαίως άκυρες. Με βάση τα ανωτέρω ακόμα και οι αποφάσεις που

επηρεάζουν άμεσα τους τρίτους, είτε αυτοί είναι καλόπιστοι, είτε όχι, δεν μπορούν να μην έχουν αναδρομική και γενική ισχύ από την ημερομηνία λήψης τους.

Εξαίρεση κατά το άρθρο 18 του νόμου στο ως άνω θέμα συνιστά το κύρος των πράξεων των διαχειριστών της εταιρίας που είχαν ορισθεί με απόφαση συνέλευσης, η οποία ακυρώθηκε με δικαστική απόφαση κατ' άρθρο 15. Αν ακυρωθεί η απόφαση της Συνέλευσης Εταίρων ΕΠΕ περί ορισμού διαχειριστών και στον ενδιάμεσο χρόνο μέχρι την έκδοση της τελεσίδικης απόφασης που την ακυρώνει, εκείνοι προχώρησαν σε συναλλαγές με τρίτους, οι νέοι διαχειριστές που θα οριστούν κατόπιν της ακύρωσης της απόφασης διορισμού των προηγούμενων, θα κληθούν να εκπροσωπήσουν την εταιρία σε πράξεις που σύνηψαν οι τότε διαχειριστές π.χ. την αγορά ενός ακινήτου. Εφόσον, λοιπόν κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης ή τέλεσης της πράξης η απόφαση ορισμού δεν είχε ακόμα ακυρωθεί και άρα εξακολουθούσε να αναπτύσσει τα έννομα αποτελέσματα της, η εταιρία δεσμεύεται, εκτός αν αποδείξει κακή πίστη του τρίτου συμβαλλομένου, που θα είχε σκοπό την βλάβη των εταιρικών συμφερόντων.

Τέλος, η ακυρώσιμη απόφαση δύσκολα μπορεί να θεωρηθεί ότι επικυρώνεται αναδρομικά, καθότι για όσο χρόνο δεν έχει απαγγελθεί η ακυρότητα της με δικαστική απόφαση, αυτή εξακολουθεί να είναι ισχυρή και να αναπτύσσει έννομα αποτελέσματα και δεν θα είχε και ιδιαίτερο νόημα να έρθει δεύτερη φορά στην Συνέλευση, εφόσον διατηρούσε το ίδιο περιεχόμενο.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ' - ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

3.1 Συνέλευση Εταίρων ΙΚΕ

Όπως είδαμε προηγουμένως στις ΕΠΕ, αντιστοίχως και στις ΙΚΕ ένα από τα όργανα της εταιρίας είναι η Συνέλευση των Εταίρων.

Οι εταίροι της ΙΚΕ λαμβάνουν τις βασικές εταιρικές αποφάσεις τους είτε συγκροτούμενοι σε συνέλευση, είτε εκτός συνέλευσης με βάση πάντα τις οριζόμενες στο νόμο και το καταστατικό προϋποθέσεις. Ο ίδιος ο νόμος γι' αυτό κιόλας, χρησιμοποιεί τον όρο «αποφάσεις των εταίρων» και όχι «αποφάσεις της Συνέλευσης των Εταίρων»,

ώστε να καλύπτονται οι αποφάσεις εκτός συνέλευσης. Επομένως για τον λόγο αυτό, όργανο της εταιρίας δεν είναι η συνέλευση, αλλά το σώμα των εταίρων⁹⁴.

Οι έγκυρες αποφάσεις των εταίρων λαμβάνονται εκτός συνέλευσης, όπως ορίζει το άρθρο 73 του Ν.4012/2012. Ακόμα και στην περίπτωση, κατά την οποία οι εταίροι λαμβάνουν μία απόφαση εκτός συνέλευσης κατά άρθρο 73, την λαμβάνουν ως όργανο του νομικού προσώπου⁹⁵.

3.1.1 Αρμοδιότητα των εταίρων ΙΚΕ

Οι εταίροι ως σώμα των εταίρων της ΙΚΕ αποτελούν το ανώτατο όργανο της ΙΚΕ και σε αυτό συμμετέχουν όλοι οι εταίροι. Σύμφωνα με το άρθρο 68 ο νόμος παρέχει γενική αρμοδιότητα στους εταίρους να λαμβάνουν αποφάσεις, η οποία καλύπτει οποιαδήποτε εταιρική υπόθεση (άρθρο 68 παρ. 1) και συνεπώς, καθώς και δεν διακρίνεται από τον νόμο, η αρμοδιότητα αυτήν εκτείνεται σε θέματα εσωτερικών σχέσεων των εταίρων, όπως τροποποίησης του καταστατικού, εταιρικών μετασχηματισμών, ακόμη και διαχείρισης, άρα και για υποθέσεις που κατά αρχή υπάγονται στην εξουσία του διαχειριστή. Με τον τρόπο αυτόν, το σώμα των εταίρων της ΙΚΕ ως όργανο βουλευτικό και εσωτερικής λειτουργίας, δεσμεύει με τις αποφάσεις του και τους εταίρους που απουσιάζουν ή διαφωνούν, όπως βεβαίως και τους διαχειριστές.

Στο άρθρο 68 παρ. 2 του νόμου μάλιστα απαριθμούνται ζητήματα, για τα οποία οι εταίροι στο πλαίσιο του οργάνου αυτού, τίθενται ως οι μόνοι αρμόδιοι να λάβουν αποφάσεις επί των θεμάτων, χωρίς να μπορούν να αφαιρεθούν και να ανατεθούν σε άλλα όργανα. Πρόκειται για μια νόμιμη αποκλειστική αρμοδιότητα των εταίρων. Συγκεκριμένα, τέτοια ζητήματα είναι οι τροποποιήσεις του καταστατικού, στις οποίες περιλαμβάνονται η αύξηση και μείωση του μετοχικού κεφαλαίου (εκτός αν ο νόμος ή το καταστατικό το ίδιο προβλέπει, ότι συγκεκριμένες τροποποιήσεις ή πράξεις αύξησης ή μείωσης του κεφαλαίου γίνονται από μόνο τον διαχειριστή), ο διορισμός ή η ανάκληση του διαχειριστή και η απαλλαγή του από κάθε ευθύνη, η έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, η διανομή κερδών και ο διορισμός ελεγκτή, ο αποκλεισμός του εταίρου, η λύση της εταιρίας, η παράταση της διάρκειας της, η μετατροπή της και η συγχώνευση της με άλλη. Και σε άλλα σημεία του νόμου γίνονται αναφορές για

⁹⁴ Βλ. και Περάκη Ε., *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία (ΙΚΕ) η νέα εταιρική μορφή*, 2013, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 47

⁹⁵ Βλ. και Α. Σπυρίδωνος, *Δίκαιο ΙΚΕ & ΕΠΕ*, 2012, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 299

περιπτώσεις αποκλειστικής αρμοδιότητας εταίρων, όπως για παράδειγμα στο άρθρο 45 παρ.2, σχετικά με την μεταφορά της έδρας.

Ο νόμος δεν αποκλείει την λήψη διαχειριστικών αποφάσεων και από τους εταίρους και την δυνατότητα τους να υπεισέλθουν και σε θέματα διαχείρισης, ποτέ όμως εκπροσώπησης της εταιρίας.

Ο διαχειριστής δεσμεύεται από την απόφαση των εταίρων με την έννοια, ότι η παράβαση νόμιμης απόφασης τους, του δημιουργεί ευθύνη όσο και με την αντίστροφη έννοια, ότι απαλλάσσεται από την ευθύνη, αν ακολούθησε την απόφαση αυτήν (άρθρο 67 παρ. 1, συμμόρφωση διαχειριστή σε σύννομη απόφαση συνέλευσης εταίρων), ενώ η εταιρία θα δεσμεύεται σε κάθε περίπτωση (άρθρο 64 παρ. 2).

Ιδιαίτερης μνείας χρήζει η περίπτωση α' του άρθρου 68 παρ. 2 που αναφέρεται στις τροποποιήσεις του καταστατικού με εξαίρεση εκείνες που μπορούν να γίνουν με πράξη του διαχειριστή, είτε το προβλέπει ο νόμος ή το καταστατικό.

3.1.2 Λήψη αποφάσεων των εταίρων ΙΚΕ εντός συνέλευσης

Οι αποφάσεις των εταίρων λαμβάνονται κατά κανόνα σε συνέλευση όπως ορίζει και το άρθρο 69 παρ. 1, επομένως το ανώτατο όργανο της εταιρίας, οι εταίροι, προκειμένου να λάβουν αποφάσεις, συνέρχονται κατά κανόνα σε συνεδρίαση.

Όσον αφορά τον χρόνο σύγκλησης, το άρθρο 69 διακρίνει τη συνέλευση σε τακτική και έκτακτη. Η τακτική συνέλευση έχει ως αντικείμενο την έγκριση οικονομικών καταστάσεων, όπως και την διάθεση των κερδών, την απαλλαγή του διαχειριστή και ελεγκτή από την ευθύνη τους. Η απαλλαγή βέβαια αυτήν μπορεί να εισαχθεί και σε άλλη μεταγενέστερη συζήτηση επί έκτακτης συνελεύσεως. Η συνέλευση συγκαλείται τουλάχιστον μία φορά κατ' έτος το αργότερο έως τη δέκατη (10η) ημερολογιακή ημέρα του ένατου μήνα μετά τη λήξη της εταιρικής χρήσης με αντικείμενο την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων (τακτική συνέλευση). Η παραβίαση της προθεσμίας αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της απόφασης, ενδεχομένως όμως να γεννιέται ευθύνη σε βάρος του διαχειριστή για τη μη έγκαιρη σύγκληση. Οι υπόλοιπες συνελεύσεις καλούνται έκτακτες και συγκαλούνται, όποτε κρίνεται απαραίτητο από αυτόν που είναι υπόχρεος προς σύγκληση προς λήψη απόφασης για κάθε θέμα ή ενημέρωσης τούτων.

Σχετικά με τον τρόπο σύγκλησης πρέπει να επισημανθεί ιδιαίτερα ότι, για να συνέλθει η συνέλευση των εταίρων πρέπει να έχει προηγηθεί η νόμιμη σύγκληση και η νόμιμη συγκρότηση της, καθώς η σύγκληση συνδέεται με ορισμένη διαδικασία που πρέπει να

τηρηθεί με σκοπό την προστασία των εταίρων, οι οποίοι πρέπει να έχουν την δυνατότητα συμμετοχής στη συνέλευση και να είναι προετοιμασμένοι για τα θέματα που θα συζητηθούν.

Η συνέλευση συγκαλείται από τον διαχειριστή οποτεδήποτε επιτάσσει αυτό ο νόμος ή το καταστατικό ή το εταιρικό συμφέρον, άλλως κατά άρθρο 67 του 4072/2012, γεννάται τυχόν αστική ευθύνη σε βάρος του.

Η σύγκληση γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού και πάντως τουλάχιστον προ οκτώ ημερολογιακών ημερών πριν την συνεδρίαση της συνέλευσης, επομένως είναι δυνατόν από το καταστατικό να προβλεφθεί μόνο μεγαλύτερη και όχι μικρότερη προθεσμία. Το άρθρο 70 παρ. 1 επισημαίνει πως η μέρα της σύγκλησης και η ημέρα της συνεδρίασης δεν υπολογίζονται, τόσο στην καταστατική όσο και στη νόμιμη προθεσμία (άρ.70 παρ.1).

Για την νόμιμη σύγκληση απαιτείται προσωπική πρόσκληση εταίρων με κάθε κατάλληλο μέσο, συμπεριλαμβανομένου και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Σε περίπτωση αντιδικίας συνίσταται η επίδοση με εξώδικο. Το περιεχόμενο της πρόσκλησης αναγράφεται στο άρθρο 70 παρ. 3 και πρέπει να περιέχει με ακρίβεια τον τόπο και τον χρόνο, στον οποίο θα συνεδριάσει η συνέλευση, λεπτομερή ημερήσια διάταξη και τις προϋποθέσεις συμμετοχής των εταίρων.

3.1.3 Σύγκληση Συνέλευσης από την μειοψηφία του 10% (άρθρο 70 παρ. 2 Ν.4072/2012)

Στο άρθρο 70 παρ. 2 υφίσταται και η δυνατότητα σύγκλησης της συνέλευσης ως δικαίωμα μειοψηφίας και συγκεκριμένα από την μειοψηφία του 10% των εταιρικών μεριδίων, που μπορούν να κινήσουν την σχετική διαδικασία με αίτημα που υποβάλλεται προς τον διαχειριστή, στον οποίο θα πρέπει να αναφέρονται και τα αιτούμενα θέματα ημερήσιας διάταξης της συνέλευσης. Το ποσοστό του 10% υπολογίζεται επί του συνολικού αριθμού εταιρικών μεριδίων που κατέχεται από τους αιτούντες την σύγκληση εταίρους κατά τον χρόνο σύγκλησης της συνέλευσης. Δύναται βέβαια το καταστατικό να προβλέπει μικρότερο αλλά όχι μεγαλύτερο ποσοστό από το 1/10, καθώς η διάταξη αυτήν είναι αναγκαστικού δικαίου.

Πρέπει να υπογραμμιστεί, ότι όπως και στις ΑΕ, έτσι και στις ΙΚΕ αναγνωρίζεται ως καθολική συνέλευση, η συνέλευση που έγκυρα συζητεί και λαμβάνει αποφάσεις μολονότι δεν υπήρξε νομότυπη σύγκληση, εφόσον όλοι οι εταίροι είναι παρόντες και

συναινούν. Πρόκειται για την περίπτωση που περιγράφεται στις διατάξεις άρθρου 70 παρ. 4 για καθολική και αυτόκλητη συνέλευση ΙΚΕ με βάση την οποία, η συνέλευση θα συνεδριάσει χωρίς την τήρηση προδικασίας του άρθρου 70 και ιδίως χωρίς πρόσκληση. Η συναίνεση όλων είναι απαραίτητη, ώστε να συζητηθεί ένα θέμα, χωρίς να απαιτείται και ομόφωνη απόφαση επί του θέματος.

3.1.4 Συμμετοχή στην Συνέλευση, διεξαγωγή και λήψη αποφάσεων

Κάθε εταίρος ανεξάρτητα από τον αριθμό και το είδος των εταιρικών του μεριδίων έχει το αναφαίρετο δικαίωμα συμμετοχής στη συνέλευση, δηλαδή δικαίωμα να λάβει τον λόγο και το δικαίωμα να ψηφίσει. Επίσης έχει δικαίωμα να ζητήσει πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την κατανόηση και την εκτίμηση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης της συνέλευσης (άρθ. 94 παρ.3). Σε περίπτωση επικαρπίας ή ενεχύρου επί μεριδίων μετέχει και ψηφίζει αυτός που ορίζεται στο καταστατικό, αλλιώς ισχύουν τα άρθρα ΑΚ 1177 και 1245 όπως ορίζεται αναλόγως και στο άρθρο 75 παρ.4 και συνεπώς μετέχει και ψηφίζει ο επικαρπωτής ή ο ενεχυριαστής.

Η συμμετοχή στην συνέλευση απαιτεί φυσική παρουσία του εταίρου ή του νόμιμου εκπροσώπου του εταίρου νομικού προσώπου, την στιγμή που είναι δυνατή η αντιπροσώπευση του από άλλον εταίρο ή και μη εταίρο (άρθρο 72 παρ. 1) ακόμα κι αν δεν υπάρχει σχετική πρόβλεψη στο καταστατικό. Να επισημανθεί πως το δικαίωμα αυτό των εταίρων να παρίστανται με αντιπρόσωπο στην συνέλευση δεν μπορεί να αποκλεισθεί με το καταστατικό. Επίσης είναι δυνατή η τηλεδιάσκεψη σύμφωνα και με το άρθρο 71 παρ. 2 του ίδιου νόμου. Ως τηλεδιάσκεψη πρέπει να νοηθεί όχι μόνο η οπτική και ταυτόχρονη ηχητική παρουσία του συμμετέχοντος μέσω οθόνης, αλλά και η απλή τηλεφωνική συμμετοχή εφόσον διασφαλίζεται η γνησιότητα της συμμετοχής.

Κάθε εταίρος έχει καταρχήν τόσες ψήφους όσο και τα εταιρικά του μερίδια, καθώς κάθε εταιρικό μερίδιο παρέχει δικαίωμα μίας ψήφου. Κατ' εξαίρεση για να ενισχυθεί μάλιστα ο προσωποπαγής χαρακτήρας της εταιρίας μπορεί με σχετική καταστατική ρήτρα κάθε εταίρος να έχει μέγιστο όριο αριθμού ψήφων για τη λήψη αποφάσεων, το οποίο να είναι ανεξάρτητο από τον αριθμό των εταιρικών μεριδίων που κατέχει. Επομένως, ο νόμος παρέχει την δυνατότητα στους εταίρους να καθορίσουν το μέγιστο όριο ψήφων σε έναν εταίρο σε σχέση με τα εταιρικά του μερίδια, σε καμία περίπτωση όμως να του αποκλειστεί δικαίωμα ψήφου. Το δικαίωμα ψήφου όμως δεν μπορεί να ασκηθεί από εταίρο, είτε αυτός είναι διαχειριστής είτε όχι, στην περίπτωση που πρόκειται να ληφθεί

απόφαση για ένα από τα κατωτέρω αναφερόμενα και περιοριστικά στο νόμο θέματα λόγω σύγκρουσης συμφερόντων εταίρου και εταιρίας :

- *Ο ορισμός ειδικού αντιπροσώπου για διεξαγωγή δίκης της ΙΚΕ εναντίον του εταίρου κατά το άρθρο 67 παρ.4.*

- *Η απαλλαγή εταίρου από την ευθύνη του κατά το άρθρο 67 παρ.2.*

- *Ο αποκλεισμός του εταίρου από την ΙΚΕ κατά το άρθρο 93.*

Το δικαίωμα ψήφου εταίρων δεν μπορεί να μεταβιβαστεί χωρίς την συμμεταβίβαση και της εταιρικής ιδιότητας.

Σχετικά, με την συγκρότηση της συνέλευσης και τη λήψη αποφάσεων δεν απαιτείται απαρτία, όπως συμβαίνει στις ΑΕ, όπου δεν υφίσταται η έννοια της απαρτίας για τη λήψη αποφάσεων. Η πλειοψηφία υπολογίζεται συνεπώς, επί του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων και η συνέλευση αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού τους κατά άρθρο 72 παρ.2. Επομένως δεν ενδιαφέρει ο αριθμός των μεριδίων που παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται στη συνέλευση, καθώς επίσης οι λευκές, άκυρες ψήφοι ή οι αποχές δεν προσμετρώνται.

Καταρχήν, εάν δεν ορίζεται άλλως στο νόμο ή στο καταστατικό, η απαιτούμενη πλειοψηφία για τη λήψη αποφάσεων από τη συνέλευση είναι η απλή και απόλυτη συγκεκριμένα πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων, όπως ορίζει και το άρθρο 72 παρ. 4. Σε ορισμένες περιπτώσεις απαιτείται η αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων, όταν πρόκειται για τις αποφάσεις που απαριθμούνται στο άρθρο 72 παρ. 5.

Αξίζει να σημειωθεί βέβαια ότι κατά ρητή διάταξη του νόμου ορίζεται σε κάποιες διατάξεις η ανάγκη ομοφωνίας για τη λήψη αποφάσεων (άρθρα 45 παρ. 2 , 48 παρ. 2 , 60 παρ. 2, 67 παρ. 2 , 68 παρ. 3 , 72 παρ. 6 , 89 παρ. 1 , 94. παρ. 1 , 105 παρ. 5 και παρ. 7.)⁹⁶.

Κατά εξαίρεση η συνέλευση με βάση σχετική καταστατική πρόβλεψη μπορεί να λαμβάνει αποφάσεις επί όλων ή οποιωνδήποτε θεμάτων με πλειοψηφία, η οποία είναι

⁹⁶ Βλ. και Αιτιολογική έκθεση του νόμου 4072/2012 για το άρθρο 72.

μεγαλύτερη από αυτήν που ορίζεται στο νόμο για τις συγκεκριμένες αποφάσεις ή ακόμα και με ομοφωνία (άρ.72 παρ. 6).

Τέλος, στο άρθρο 73 του νόμου προβλέπεται η δυνατότητα λήψης αποφάσεων με πρακτικό δια μεταφοράς. Έτσι καθίσταται δυνατή η λήψη ομόφωνης απόφασης εταίρων ΙΚΕ χωρίς να προηγηθεί οποιαδήποτε συνέλευση, με απλή σύνταξη έγγραφου πρακτικού και το οποίο υπογράφεται δια περιφοράς από όλους τους εταίρους της ΙΚΕ ή από τους νόμιμους αντιπροσώπους και υποκαθιστά την απόφαση που λαμβάνεται σε συνέλευση. Αν όλοι οι εταίροι ή οι αντιπρόσωποι τους συμφωνούν, μπορεί να αποτυπωθεί πλειοψηφική απόφαση αυτών σε έγγραφο. Για την λήψη αποφάσεων χωρίς συνέλευση, ο νόμος απαιτεί έγγραφη απόφαση, με το πρακτικό να περιέχει την απόφαση αυτήν και να υπογράφεται από όλους τους εταίρους, ενώ με καταστατική πρόβλεψη οι υπογραφές αντικαθίστανται με ανταλλαγή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα. Το κείμενο της απόφασης με πρωτοβουλία από τον διαχειριστή θα πρέπει να καταχωριστεί και στο βιβλίο πρακτικών του άρθρου 66.

3.2 Ελαττωματικές αποφάσεις - Ακυρώσιμες αποφάσεις εταίρων ΙΚΕ (άρθρο 74 παρ.1 Ν.4072/2012)

Οι ακυρώσιμες αποφάσεις της Συνέλευσης των Εταίρων ΙΚΕ, εντάσσονται στις εξής δύο κατηγορίες :

Ακυρώσιμες είναι οι αποφάσεις που έχουν ληφθεί με τρόπο, ο οποίος δεν είναι σύμφωνος με οποιαδήποτε διάταξη του νόμου ή του καταστατικού και αφορά διαδικαστικές παραβάσεις. Στην περίπτωση αυτήν διαπιστώνεται ελάττωμα ως προς την διαδικασία. Χρονική αφετηρία για αναζήτηση της ακυρωσίας θα είναι η απόφαση διαχειριστή για σύγκληση της συνέλευσης ως την λήψη της απόφασης.

Ενδεικτικά τέτοιο ελάττωμα παρουσιάζεται, όταν δεν έχει συγκληθεί νόμιμα, είτε από πρόσωπο που έπρεπε ή χωρίς να τηρηθούν τα προβλεπόμενα για τον τόπο και τον χρόνο σύγκλησης ή αν η ημερήσια διάταξη είναι αόριστη. Επίσης όταν δεν έχει το κατά νόμο και το καταστατικό ελάχιστο περιεχόμενο ή αν ελήφθησαν αποφάσεις για θέματα που δεν είχαν συμπεριληφθεί στην ημερήσια διάταξη και χωρίς να παρίσταται και να συναινεί το σύνολο των εταίρων. Άλλες περιπτώσεις είναι ο παράνομος αποκλεισμός από τη Συνέλευση εταίρου που δικαιούταν να συμμετάσχει και να ψηφίσει ή όταν συμμετέχει και ψηφίζει στην Συνέλευση, άτομο που δεν είχε το σχετικό δικαίωμα στην συγκεκριμένη περίπτωση, υπό την προϋπόθεση, ότι τα ανωτέρω επηρέασαν το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας. Όταν μιλάμε για επηρεασμό, εννοούμε αφενός την περίπτωση της

αριθμητικής επιρροής, χωρίς όμως να αποκλείεται και εκείνη της ψυχολογικής, καθότι η συμμετοχή ενός τέτοιου εταίρου, ίσως επηρέασε την ψήφο και των υπολοίπων λόγω της «ισχύος» του.

Ακυρώσιμη θεωρείται και η απόφαση που θα έχει ληφθεί κατά παράβαση των κανόνων σχηματισμού πλειοψηφίας, όπως και εκείνη που θα έχει ληφθεί κατά κατάχρηση της εξουσίας της πλειοψηφίας και σύμφωνα με τους όρους του άρ. 281 ΑΚ. Γι' αυτό θα πρέπει να επισημανθεί και ότι ο νόμος περί ΙΚΕ ανάγει ως ένα ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα, το ζήτημα περί κατάχρηση εξουσίας της πλειοψηφίας, και όχι οποιαδήποτε περίπτωση καταχρηστικής απόφασης εταίρων ΙΚΕ.

Ακυρώσιμη λόγω κατάχρησης δικαιώματος κατ' άρθρο 281 ΑΚ, μπορεί να είναι και μόνη η ψήφος συγκεκριμένου εταίρου της πλειοψηφίας, οπότε ακυρώσιμη θα είναι μόνη η απόφαση της Συνέλευσης, εκείνη που ελήφθη με τον συνυπολογισμό των ακυρώσιμων ψήφων και που δεν θα είχε παρθεί, αν δεν συνυπολογίζονταν αυτές οι ψήφοι.

3.2.1 Προβολή ακυρωσίας, αποτελέσματα και θεραπεία

Την ακύρωση μπορεί να την ζητούν είτε ο διαχειριστής, είτε κάθε εταίρος, υπό την προϋπόθεση ότι αυτός δεν παρέστη, είτε παρέστη κι αντιτάχθηκε στην απόφαση. Την ακύρωση δεν μπορεί να την ζητήσει εταίρος που παρέστη και ψήφισε λευκό⁹⁷, τρίτος μη εταίρος διαχειριστής, ακόμη και αν βλάπτεται από την απόφαση και θα είχε ενδεχομένως συμφέρον, αλλά μπορεί να αξιώσει τυχόν αποζημίωση κατά τις γενικές διατάξεις από εταίρους που συνέπραξαν στην λήψη απόφασης και από τον διαχειριστή που δεν την προσβάλει, οι οποίοι θα ενέχονται εις ολόκληρο, σύμφωνα και με τις γενικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα (άρ. 914 και 926 εδ. α' ΑΚ)⁹⁸.

Η αίτηση με την οποία ζητάται η ακύρωση γίνεται ενώπιον του Ειρηνοδικείου του τόπου της έδρας της εταιρίας που δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρ. 48 παρ. 1) εντός αποκλειστικής προθεσμίας τεσσάρων μηνών από την καταχώριση αυτής στο βιβλίο πρακτικών αποφάσεων των εταίρων και αποφάσεων της διαχείρισης, που εξετάζεται και αυτεπαγγέλτως. Αν περάσει η ανωτέρω προθεσμία χωρίς να ασκηθεί η αίτηση, τότε θεωρείται πως η παρέλευση της ισοδυναμεί με ίαση του ελαττώματος. Ο αιτών μπορεί να ζητήσει επίσης από το ανωτέρω αρμόδιο δικαστήριο τον διορισμό

⁹⁷ Βλ. και Περάκη Ε., ό.π., σελ.54

⁹⁸ Βλ. και Αντωνόπουλου Β., ΙΚΕ, υπό αρ.74/7, 2016, 4^η έκδ., Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 99

ειδικού εκπροσώπου της εταιρίας για την διεξαγωγή της ανωτέρω δίκης, την λήψη οποιουδήποτε κατάλληλου και πρόσφορου ασφαλιστικού μέτρου για το ενδιάμεσο χρονικό διάστημα, μέχρι την έκδοση της τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, ακόμα και με χορήγηση προσωρινής διαταγής.

Κρίσιμο είναι ότι μέχρι την τελεσίδικια, η ακυρώσιμη απόφαση παράγει κανονικά τα έννομα της αποτελέσματα. Μόνο η τελεσίδικη δικαστική απόφαση που ακυρώνει την προσβαλλόμενη πράξη, ισχύει έναντι πάντων και εξομοιώνεται ως εξ αρχής άκυρη, με την επιφύλαξη των διατάξεων που αφορούν εμπράγματα δικαιώματα που τρίτος είχε αποκτήσει από την απόφαση (ΑΚ 184).

Τέλος, πρέπει να αναφερθεί, ότι απόφαση που είχε καταχωρηθεί στο Γ.Ε.ΜΗ. και ακολούθησε την δικαστική οδό, υποχρεώνει την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. και της δικαστικής απόφασης που την ακυρώνει. Η καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. έχει δηλωτικό χαρακτήρα, καθώς η απόφαση αντιτάσσεται στους τρίτους μόνο από την δημοσίευση στον ιστότοπο του Γ.Ε.ΜΗ.⁹⁹

Συμπεράσματα

Η σημασία του θεσμού των ελαττωματικών αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης στις Κεφαλαιουχικές Εταιρίες είναι πολύ μεγάλη, λόγω της σπουδαιότητας των αποφάσεων των εταιριών αυτών, τόσο για την ίδια την εταιρική υπόσταση, όσο και για την ασφάλεια των συναλλαγών της εταιρίας με τρίτους.

Το πρόβλημα σαφώς των ελαττωματικών αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης ή της Συνέλευσης των ανωτέρω εταιριών καθίσταται όπως γίνεται αντιληπτό και παραπάνω, ως ένα από τα πιο περίπλοκα και ακανθώδη ζητήματα. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η παρουσίαση των ελαττωμάτων των αποφάσεων ανάλογα τον εταιρικό τύπο της κάθε εταιρίας και την εξέταση των επιμέρους ζητημάτων και υπό το πρίσμα της νομολογίας, η οποία συνεχώς δίνει περιπτωσιολογικές εκφάνσεις της εκάστοτε ακυρωσίας.

Ανατρέχοντας έτσι, κανείς στο κείμενο της παρούσας εργασίας, διαπιστώνει, ότι έγινε μια προσπάθεια να παρουσιαστεί μια διεξοδική ανάλυση της περιπτωσιολογίας των ελαττωματικών αποφάσεων και δη των συνεπειών της ακυρωσίας για τις τρεις μορφές των ανωτέρω κεφαλαιουχικών εταιριών. Ιδίως στα άρθρα 137-139 του ν. 4548/2018,

⁹⁹ Βλ. και Αντωνόπουλου Β., *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία*, 2016, 4^η έκδ., σελ. 372

όπως αυτός ισχύει μέχρι σήμερα και ο οποίος παρότι αναμόρφωσε πλήρως το νομικό πλαίσιο των Ανωνύμων Εταιριών, στο κομμάτι των ελαττωματικών αποφάσεων δεν επέφερε σημαντικές αλλαγές, παρά μόνο επιβεβλημένες τροποποιήσεις, προσπαθώντας να επιλύσει μια σειρά από πρακτικές αρρυθμίες που είχαν αφήσει οι παλιότερες διατάξεις ιδίως στην αντιμετώπιση από δικαστικής φύσεως.

Κυριότερη Βιβλιογραφία (με αλφαβητική σειρά)

Αλεξανδρίδου Ε., Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, 3^η έκδ., εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2019

Αντωνόπουλος Β., Δίκαιο Α.Ε. και Ε.Π.Ε., Εκδόσεις Σάκκουλας, 2012

Αντωνόπουλος Β. στο Αντωνόπουλος Β.-Μούζουλας Σ., Ανώνυμες Εταιρίες, τόμ.2, Εκδόσεις Σάκκουλας, 2023

Αντωνόπουλος Β./Μούζουλας Σ., Ανώνυμες Εταιρίες, τόμ. 2, Εκδόσεις Σάκκουλας, 2013

Βαθρακοκόιλης Α., Οι ανυπόστατες αποφάσεις της ΓΣ της ΑΕ σε Εταιρία Νομικών Βορείου Ελλάδος, επετειακός τόμος, 2017

Βερβεσός Ν., Ασήμαντες παραβιάσεις στο δίκαιο των ελαττωματικών αποφάσεων της γενικής συνέλευσης μίας ανώνυμης εταιρίας-Σκέψεις εξ αφορμής της ΑΠ 410/2016, ΔΕΕ, 2017, σελ. 735, ΤΝΠ QUALEX

Γεωργιάδης Α.Σ., Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, 5η έκδ., εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, 2019

Γιοβαννόπουλος Ρ., Ακυρώσιμες αποφάσεις Γενικής Συνέλευσης, ΕπισκεΔ 2, 2008

Γιοβαννόπουλος Ρ., Ελαττωματικές αποφάσεις Γενικής Συνέλευσης ΑΕ, Τόμος 1, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2012

Κιντής Σ., Ακυρότητα και ακυρωσία των αποφάσεων της γενικής συνέλευσης της ανωνύμου εταιρίας, εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, 2004

Κοτσίρης Α., Ελαττωματικές αποφάσεις Γενικής Συνέλευσης Α.Ε. μετά το Ν.3604/2007. Σχέση με τις διατάξεις ΑΚ. Περιοριστική αναφορά των λόγων ανυπόστατου, ΕΕμπΔ 2015

Κουλορίδας Α., Πρόσκληση της γενικής συνέλευσης, Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρίας, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2013

Κωστόπουλος Γ., Η αναστολή ισχύος της ακυρώσιμης αποφάσεως της ΓΣ ανώνυμης εταιρίας, ΔΕΕ, τεύχος 4, 2008, σελ. 450, ΤΝΠ QUALEX

Μαρίνος Μ., Το ατομικό δικαίωμα πληροφόρησης του μετόχου, Ζητήματα από το δίκαιο της ΑΕ, εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, 2009

Μασούρας Π., Αγωγές - Αιτήσεις Ανώνυμης Εταιρείας, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2019

Μπεχλιβάνης Α. στο Αντωνόπουλος Β.-Μούζουλας Σ., Ανώνυμες Εταιρίες, τόμ.2, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2013

Μπεχλιβάνης Α. στο Μαρίνος Μ.-Θ., Ζητήματα από το Νέο Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρίας, εκδόσεις Δίκαιο και Οικονομία Π.Ν. Σάκκουλας, 2009

Μπεχλιβάνης Α., σχόλιο σε ΠΠρΘεσσ 3294/2016 ΕπισκεΔ 3-4/2016, σελ. 468

Μουμούρης Μ., Η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, 2η Έκδ., Αθήνα, 1960

Περάκης Ε., Το Νέο Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρίας, Ο νέος Ν 4548/2018 με εισαγωγικές παρατηρήσεις, 5η έκδοση νομοθετικά αναθεωρημένη, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2019

Περάκης Ε., Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία (ΙΚΕ) η νέα εταιρική μορφή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2013

Ρόκας Ν., Εμπορικές Εταιρίες, εκδόσεις Σάκκουλας, 2019

Σινανιώτη-Μαρούδη Α., Εμπορικό δίκαιο-Εταιρίες, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2021
Σπυρίδωνος Α., Τα δικαιώματα της μειοψηφίας (Ερμηνεία κατ' άρθρο), εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2016

Σκαλίδης Α., Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, ΣΤ' έκδ., εκδόσεις Παρατηρητής, 2007

Σπυρίδωνος Α., Το Δίκαιο ΙΚΕ και ΕΠΕ, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2020

Τριανταφυλλάκης Γ., Εισηγήσεις Εμπορικού Δικαίου, 2^η έκδ., εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2018

Χαμηλοθώρης Ι., Ασφαλιστικά Μέτρα, Εκδόσεις Σάκκουλας, 2016

Χριστοδούλου Δ. στο Σωτηρόπουλος Γ. (επιμέλεια), Δίκαιο Ανώνυμης Εταιρίας, Ερμηνεία κατ' άρθρο του Ν. 4548/2018, άρθρα 86-190-Τόμος ΙΙ, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2020

Ψυχομάνης Σ., Δίκαιο εμπορικών εταιριών, 4η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλας, 2020

Άλλες πηγές

- <https://www.areiospagos.gr/>
- <https://www.qualex.gr/>
- https://lawdb.intrasoftnet.com/nomos/nomos_frame.html
- <https://www.sakkoulas-online.gr/>
- <https://www.dsanet.gr/>

